3 1761 07569086 7

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/christineafdanma00jans

BØRGE JANSSEN

CHRISTINE AF DANMARK

BØRGE JANSSEN

CHRISTINE
AF DANMARK

KØBENHAVN
H. HAGERUPS FORLAG
MCMVIII

LIBRARY
MAY 25 1976
UNIVERSITY OF TORONTO

PT
8175
J35
C4

Trykt hos Nielsen & Lydiche (Axel Simmelkiær).

CHRISTINE·AF·DANMARK
CHRISTIERN·II·DOTTER · MALET·AF
HANS·HOLBEIN·DEN·YNGRE·A·D·1538
A.H.

Gud han da hjælpe den fattige Ørn,
som flyver over vilden Hede!
Han ved sig hverken Led eller Ly,
hvor han tør bygge sin Rede.
Folkevise.

Det Land Brabant og Skoven ved St. Gommars Kilde.

Tunge Skyer over Himlen, tunge Hovslag gennem Skoven. Nu bryder en Hjort over Hegnet, flygter langs Markerne, nu følger to halsende Hunde og en Rytter, brat standser han, truer efter Hjorten, kalder Hundene tilbage, kaster saa Hesten om, giver den vredt af Sporen og rider rapt ad den anden Kant. En rød Kappe flagrer fra hans Skuldre, og de døde Vildfugle ved Sadelbommen flagrer med Vingerne. Stakket Stund efter falder Hesten i Skridt, men Rytteren mærker det ej, bøjet sidder han. Hans Blik har ramt Blodet, der fra en Vildfugls Vunde Draabe for Draabe falder mod Skimlens Flanke. Hans Øjne bliver smallere derved, dybere bøjes hans Hoved. Da griber han brat om Fuglens Ham

og trykker haardelig til, saa der siver Blod mellem de knoklede Fingre, drager angst Haanden til sig, retter sig, giver Hesten Sporer, og frem bærer det mellem glammende Hunde, saa Støv staar om Hovene, Skum om Bringen.

Vejen bliver til Hulvej, nu svinger den ned mod en Flod mellem grønne Enge, standser ved en Færge med Guds Moders Billed i Stævnen. Ogsaa Rytteren standser, Færgemanden og hans Dreng stryger Huerne af og krøger Ryggene.

»Guds Fred, Færgemand!«

»Guds Fred igen, Eders Naade, og den hellige Gommarius lønne jer ret meget for den skønne Smørelse til Benet —«

»Hvad Smørelse?«

»Den Urtesmørelse, som Eders Naades gode Frue havde den Villighed at skikke os forgangen Bodils Messe.«

Helt mildt smiler Rytteren og siger:

»Saa lider hans Kvinde vel — og trænger hun mere, da er der mere — det er af Hendes Naades eget Bryg —«

»Ja, Gud Herren glæde den fromme Frue,« siger Færgemanden og farer fort, mens han fører Hesten over paa Prammen, »Eders Naade har da ret haft en skøn Jagt — det er gode Graagæs —«

Men brat bryder han af; for Rytteren ser helt vredsindet ud, mens han siger:

»Nej, jeg naaede ham ej — og det var ondt Varsel!«

Bort vender han sig, ser over Rælingen: dér de glidende Vande, saa flade Enge med smaa

Vindmøller, saa en Stad: grønne Volde, røde Tage, Kirkespir med gyldne Fløje.

Atter er hans Blik tilbage ved Flodbredden.

»Hvad er det for Stimmel dér?«

»Lombardiske Købmænd og vælske Svende; de kommer fra Messen i Antwerpen og drager nu af Brabant —«

Færgen lægger til, det summer med adskillige Tungemaal, Købsvende, som har Spyd paa Nakken, trækker Pakdyr frem, Lastvogne skydes ned mod Færgen, en Jøde løfter sin Kramkiste højt og raaber:

»Allernaadigste gode Herre, se her, Damask fra Damaskus, Muselin fra Musul, og her —«

Men den allernaadigste Herre sidder højt til Hest og ser over Kræmmernes Stimmel. Ingen hilser ham, nogle staar glanende i Vejen, da ranker han Ryggen, kniber Øjnene sammen, som lysted han at læse dem alle et godt Kapitel med Ord og Svøbe — og en efter en stryger de deres vælske Skindhuer og lombardiske Hatte af, viger til Siden, giver Plads.

Og bort rider Ryttersmanden, nogle ser efter ham.

»Hvad var det for adelsk Kavaler?« spørger en tyk Pebersæk af en Kræmmer og vender sig mod Færgemanden.

Og Svaret lyder, mens Færgemanden peger mod Staden derinde:

»Vi kalder ham den røde Konge fra Lier —«

Og mange Stemmer igentager dæmpet:

»Den røde Konge?«

»Aa ham den store Blodgyder!« raaber Pebersækken.

Og alle ser de efter Ryttersmanden, som just nu gemmes bag en Hyttes lystige Urtegaard — nu er han borte bag Stadsporten.

Videre rider han ad Hellig Aandsstrædet, nu svinger han om St. Gommars Kirke, standser saa brat og lytter; for dér bag ham over den høje Bro lyder Hovslag, og frem mod sig ser han en Smaadreng ride. Han er i den røde og gule Mondur fra Regentindens Hof i Mechlen — nu rider han frem, aftager Baretten, holder Hesten an.

»Har han Bud eller Brev til mig?« spørger Kongen.

»Jeg har et Brevskab fra Hendes Naade Regentinden til Hans Naade Kong Christiern —«

»Fly mig det!«

Og Smaadrengen drager frem et Brev, rækker Kongen det:

»Skal jeg bie paa Svar?«

»Følg mig!«

Og Skridt for Skridt følger Smaadrengen i den straalende Mondur Kongen i den slidte Vams og den blegede røde Kappe.

De er forbi St. Gommars Urtegaard, hvor det dufter kvalmt fra Gravene, nu gennem en Port, der falder tungt til. En Dørsvend, som er gammel og krank, hinker hen og hjælper Hs. Naade af Sadlen.

»Tag ogsaa Drengens Ridedyr — læg Fuglene dér — og bi han her, Dreng, til jeg kalder!«

Bort gennem Døren gaar Kongen, ene staar

Smaadrengen, med Øjnene følger han den gamle, der trækker Hestene til Stalden. Hver Gang, han halter, ses en Lap paa de blanke Skindbukser, og Smaadrengen smiler, mens han retter sig og kigger ned ad sin flunkende Kofte. Saa sætter han Næsen til Vejrs og begynder at fløjte, ser sig om: dér over Hegnet Abildhaven, dér til den anden Side — ja, det var tænkelig Husknægtenes Længe, og dér ligefor — ja, dér var det, Hs. Naade gik ind, saa det var vel Kongens Længe, endda den ej var særdeles kongelig — og Hs. Naade var dog Herre over tre Riger — havde hvert Fald været det og blev det vel igen, Kejseren var da hans Svoger — — —

Et Vindve stod aabent — Smaadrengen slog et Sving derhen, gik nær forbi: Bjælkeloft med Kærtekrans, kalkede hvide Vægge, rødt Stengulv, strøet med grønne Kviste, Slagbænke og Foldebord — dér ved Ovnen en Disk med Tinfade og Kander — men nu: Stemmer og Fodtrin lød, hastig snurrede han rundt paa Hælen, hastig var han henne ved Vildfuglenes Dynge, og med stor Nysigenhed gav han sig til at glane paa den.

»Kom, Ursula! Gregers Kammerknægt siger, der er ret mange i Dag —«

Han vendte sig, og lige mod ham kom en liden Jomfru med Perlehue over saa gule Krøller og Bindebaand under saa trind en Hage.

I det samme gjorde hun Stands, lagde Hovedet lidt paa Siden, saa' paa ham med et Par blaa, blanke Øjne og sagde undrende:

»Hvad er du for én?«

»Jeg er fra Mechlen!«

»Naa, og hvad vil du her?«

Han vilde svare, men just da havde den gamle Ursula Kammermø vundet frem til dem, og nu gjorde hun et ganske lille Kniks og sagde ret værdigt:

»Den naadige Frue vil, at jeg skal tjene ham til Bords, og om han vil trine ind, skal jeg bede ham at spise og drikke ej alene til Nødtørft, men og' til Glæde.«

»Takker,« sagde han, og den gamle fo'r fort:

»Saa gaar jeg at berede det for ham — kom, hjærte Kleiniche!«

Hun rakte Haanden frem mod Jomfruen, men i det samme sagde Smaadrengen og bøjede sig mod den lille:

»Saa du hedder Kleiniche?«

»For *dig*,« sagde den gamle værdigt, »hedder hun den naadige Frøken *Prinsesse* Christine!«

»Prinsesse?« sagde Smaadrengen og aftog Baretten.

»Ja,« lo den liden Jomfru og var eneste Smil over hele sit glade Ansigt, »det er ret, som Ursula siger: jeg er Prinsesse; men Far og Mor og Ursula med har Forlov at kalde mig Kleiniche — men hvad hedder *du*?«

»Han hedder ikke noget,« vrissede den gamle, »han er kuns en ny Smaadreng fra Mechlen, fra den naadige Frøkens naadige Fru Tantes Hof — kom nu, Kleiniche!«

Men Kleiniche blev staaende og kiggede paa ham, medens han rettede Ryggen og sagde:

»Det er, som du siger, gamle, Smaadreng er jeg hos Hendes Naade Regentinde Margareta af Nederlandene, men *noget* hedder jeg dog: jeg hedder Frans, er Marquis af Pont og dertil Hertug af Lothringen og Bar!«

»Er han? — *Er I* — er I *Hertug*?« stammede den gamle og nejede. »Men vil Eders Højhed da ej behage at trine ind — nu skal jeg ile — kom, Kleiniche —«

Men Kleiniche sagde helt bestemt:

»Gaa du kuns, Ursula, jeg bliver hos ham!«

Hun rakte ham den lille, buttede Haand, og han kyssede den, mens den gamle rokkede bort.

»Hør du, kan *du* godt lide Tante Margareta?« hviskede Prinsesse Kleiniche nyfigent, »For min Far siger, at hun ret er ond!«

Han trak paa Skuldrene, satte et pudsig flovt Ansigt op, sagde saa hastig undvigende:

»Ja, det kan jeg, Prinsesse, men — men Prinsessen har slet ikke set paa de krabate Graagæs dér — og Skovduerne — se, den dér!«

Hun bøjede sig over Fuglene —

»Den dér er skudt med Pil,« sagde han bestemt og lagde til, »bruger jeres Hr. Fader ikke Falke?«

»Nej,« sagde hun, og Mundvigene gik lidet nedad, »ikke *mere* —«

»Hvorfor dog? — Det er ret en Herrejagt!«

»Vi har ingen Falke mere,« sagde hun dæmpet.

»Har de faaet Sot og Syge?«

»Nej, her har været en Mand — en Jøde, siger Far — og hentet dem — ogsaa *min* —

for jeg havde selv én, og den var hvid, og den hed Frans —«

»Hed den Frans, det er ligesom mig!« sagde han.

»Det er det jo ogsaa,« sagde hun.

Og saa lo de.

Men han saa', at hun havde Taarer i Øjnene, og han tav, som overtænkte han noget nøje, fo'r saa fort:

»Er du imellem med til Jagten?«

»Nej, men naar jeg bliver ti Aar, saa skal jeg med min Far,« sagde hun glad og lagde brat bedrøvet til, »men ak, det er sanden, saa har jeg jo ingen Falk —«

Han saa', at Mundvigene igen var nede, og atter funderede han, sagde saa:

»Den Tid faar du en god Læremester, for din Hr. Fader har Ry for at være en stor Jæger —«

»Ja, det siger ogsaa baade Gregers og Willom Furér —«

»Ja, og saa skal Hans Naade være saa stærk, at han en Gang deroppe i Islandet har fældet en Bjørn ganske ene — det har jeg da hørt, har du ikke ogsaa hørt det?«

Kleiniche syntes nu ikke, hun havde hørt det, men det var nok rigtigt alligevel.

Og der skulde ej være større Skytte end Hans Naade i hele Brabant, ja, man kunde endda tage de burgundiske Lande med —

Ja, det kunde man,« mente Kleiniche bestemt og satte Næsen til Vejrs, »og saa har min Far skudt Papegøjen ned fra St. Jørgens Port, og det

eneste med Pil, og saa kaldte de Far for Fuglekonge!«

»Ja,« sagde Hertugen beundrende, tog Skovduen i Haand og ansaa' dens Vunde nøje, »tænke sig: skudt med Pil og uden Falk, det kunde ej en Gang vor Falkonermester have gjort —

»Hvad er det for én?« spurgte hun, mens hun i Smug mønstrede Hertugens flunkende Mondur.

»Det er ham, der lærer os Jægerskik —

»Kan *du* jage?«

»Ja, det kan jeg, og det skønt det er en stor Kunst; for der er jo adskillige Slags Jagt,« sagde han og remsede videre, »der er Klapjagten og Parforcen og den med Støvere, og de skal helst være hvide, og af dem er der én, der nævnes Ledehunden, og den har tolv Favne Ledebaand, og saa gaar den paa Sporet — og saa har vi grøn Jægerkofte, og ved Bæltet Kniv og Staal og Fyr-Sten og Horn og Armbrøst og Bue og Sværd og Svamp, og — og saa er der Falkejagten, og der er mange Slags Falke; men dem kender du jo —«

»Ja, vi havde baade graa og hvide —

»Ja, det er Gerfalken, den er fra Norge, og saa er der den hellige Falk fra Brittanien og Pilgrimsfalken og Dværgfalken og Mustarden, men den er nu mere ringe; men *min* han er en Gerfalk, og det er en krabat Knægt, og ham har jeg selv afrettet —«

»Har han en Sølvklokke om Halsen — for det havde min?

»Ja, og perlestukken Nathue! smilte han, men han saa', at Prinsessen igen var ganske

melankolisk at anse, og han tav og udtænkte noget, vilde just til at tale; men da lød en Stemme et Steds inde fra, og han kunde kende, at det var Kongens. Skingrende skar den:

»— Ja, det baader intet, her fanger jeg dette Brev, og har jeg da ej skellig Aarsag at gøre Protestation — se her: din *naadige* Fru Tante vil skikke mig en af disse Fandens Skalke — se her, hendes Hovmester, Hr. Sonastre, og han skal gøre *mit* Regnskab op, han skal give mig hver brabantsk Styver, som jeg, *Kongen*, har nødig — er jeg da ej Konge?«

Nu blandedes Stemmen med en anden, en Kvinderøst, saa mild og blid:

»Men min allerkæreste Herre — vær nu ved godt Sind —«

»Ved godt Sind?« skingrede Kongens Stemme. »Jeg drager af Brabant, og den Tid, jeg har mine Riger inde, da skal de mærke —«

»Men, Herre, lad mig dog komme til Ords — I høre mig!«

»Nej, her er intet at høre; se her: de gør Forbud mod min Jagt — siger, jeg jager paa anden Mands Bane — jeg vælger selv min Vildtbane, jeg jager, hvor jeg vil — før min Hest frem! Rap dig, Kammersvend! — Konge er jeg, jeg fælder det Vildt, jeg vil — fælder dem alle — *alle*!«

En Dør blev revet op, en Kammersvend løb over Gaardsrummet.

Saa blev alting sært stille.

Hertugen vendte sig mod den liden Prinsesse, vilde tale, men naaede ej saa vidt. Hendes smaa

Hænder knyttedes, hun var helt bleg og saa' bistert paa ham, mens hun sagde:

»I er *onde* i Mechlen!«

»Hvifor dog?«

»I er onde — *du* med!«

Og saa udbrast hun i en voldsom Graad og løb alt, hvad hun mægted, over til gamle Ursula, som just kom fra Stegerset.

Han fulgte efter, og han søgte at trøste, og gamle Ursula søgte at trøste, men Kleiniche blev ved at hulke.

Ogsaa han saa' helt mismodig ud, da smilte han med ét, bøjede sig mod Prinsessen og sagde:

»Er *jeg* ond?«

»Ja, det er I alle!«

Han bøjede sig nærmere mod hende og hviskede:

»Vil du have *min* Falk?«

Hun rettede sig i Vejret, saa' lige paa ham:

»*Din* Falk?«

»Ja!«

»Maa *jeg* faa den?«

»Ja, men saa er jeg ej ond, vel — og saa græder du ej mere?«

»Nej,« sagde hun og tørrede Øjnene, »hvordan var det, du sagde, den er hvid, ikke?

»Ja, og fra Norge — og har Klokke om Halsen!

»Hører du, Ursula,« jubled hun, »Klokke om Halsen og — perlestukken Nathue!«

Men gamle Ursula hørte intet, for hendes Øjne hang ved Døren ligefor, i den stod Kongen, bag ham Dronningen; hendes smalle hvide Haand laa paa hans Skulder. Tjavset hang det røde

Haar over Panden, Øjnene flakkede, standsede saa ved Hertugen. Brat stivnede hans Ansigt, hans Øjne og Mund blev smallere.

»Det er Smaadrengen fra Mechlen,« hviskede Dronningen, og Kongen slog ud med Haanden, smilte, vinkede ham hid. Frem traadte han med blottet Hoved, og i det samme kom Prinsessen farende og kastede sig ind til Moderen.

»Smaadrengen fra Mechlen,« gentog Kongen, men Prinsessen sagde:

»Ja, og saa er han *Hertug*, og saa har han givet mig en Falk!«

»Hvad Hertug?« spurgte Kongen og løftede brat Hovedet.

»Min Fader er Hertug Anthonius af Lothringen,« sagde Hertugen og bukkede dybt.

»Af Lothringen?« sagde Kongen i Tanker og mønstrede Drengen. »Han er vor Ven — det er ret en ædel Herre —«

Kongen lagde sin Haand paa Hertug Frans' Skulder, tænkte . . . . smilte.

»Og den er hvid,« sagde Prinsessen, »ligesom »Frans«, og den dér hedder ogsaa Frans, og den er fra Norge —«

»Fra *Norge*,« sagde Kongen helt muntert, men Dronningen, der træt støttede sig mod Dørstolpen, tog Hertugens Haand og sagde stille:

»Tak, Frans af Lothringen, du er saa god en Dreng!«

Han bøjede Knæ og kyssede hendes Haand.

Kongens Hest var fremme, nu gik han hen imod den, og Hertugen sprang til og holdt Stigbøjlen.

»Tak, Hertug Frans, vær ret tidt vor Gæst — jeg lider jer vel — en Hertug holder Stigbøjlen for en Konge, det lider jeg og' vel!«

»Og der er intet Svar til Hendes Naade?«

»Nej,« sagde Kongen med mildeste Stemme og roligste Mine, »senere skal Hendes Naade fange mit Svar, jeg gaar nu paa en liden Ridefart og dernæst kanske til Messe i St. Gommarius — min kongelige Hilsen til Hendes Naade, og Kristi Naade være med hende og Eder —«

Bort red Kongen i dybe Tanker.

Men ved Porten, hvor Gregers Dørsvend stod og kroged Ryg saa dybt, at Skindlappen kunde ses, vendte Kongen sig og saa' først paa sin Datter, saa paa Hertugen, og dernæst smilte han, mens det ene Øjelaag dirrede lidet.

Da sagde Dronningen brat:

»Gode Hr. Frans, tjente Ursula jer saa til Bords?«

»Hun bød mig ind, højbaarne Frue; men jeg glemte saa rent at gøre Besked formedelst Prinsessen —«

»Hvor høvisk —« smilte Dronningen.

»Mor,« hviskede Prinsessen, »maa han kalde mig Kleiniche?«

Dronningen nikkede saa mildelig, og i det samme fornam Frans Prinsessens lille Haand i sin, mens hun sagde:

»Du maa godt kalde mig Kleiniche!«

II

Efter salig Kong Hanses Maade, der ret var en billig Maade, gjorde Kong Christierns tvende Kokke Hans og Bernit hver Ugedag en artig Portion Sulemad, som varmedes op for hver Dag, saaledes at man paa denne galante Vis havde Mad til alle Ugens Køddage. Men Søn- og Helligdage fik man gærne som Tilmad Fedtnonner*) med Sirup, og det var en Fest, særlig for Børnene.

Men er Fedtnonnerne paa den sidste Tid blevet færre og dertil magrere, eftersom den gode Hans Michelsen, der har givet Ordinancia for den ganske Husorden, siger, at der maa spares. Og den gode Mester kan vel have nogen Grund dertil; thi naar Indkomsterne, som gives fra Hoffet i Mechlen, ikkun er armelige 500 Gylden hver Maaned, og Udgifterne er over 800, da kan der ej blive meget Fedt til Nonnerne.**) Men leve skal man, og da lever man Dag ind, Dag ud efter den givne Ordinancia, som ej

*) Æbleskiver.

**) Dronningen fik desuden 2000 Gylden om Aaret.

maa overtrædes, hvilket nøje anses af Hs. Naade selv, naar Køgemesteren om Lørdagen gør Regnskab.

Efter at Messen er læst hver Morgen Kl. 8 Slæt af Provst Hans Hansen fra den Stad Assens, tages den første Sulemad, og Kl. 12 Slæt den anden, hvorpaa man Kl. 4, Gud til Behag, holder Aftensang. Herskaberne spiser i Hs. Naades Sal eller i Frøknernes Kammer, hvor Forskæreren gaar til Haande, kredenser og rækker Vand til Toning før og efter Maden, men de fornemste Hoffolk gør sig tilgode i Borgestuen, hvor de spiser i tvende Hold efter Rangen. Knægte, Brevbærere, Dørsvende, Kvinderne, saa' og' Dværgpigen Karine samt andre gemenere Kanutter faar mætte sig ved Drengebordet næst Ovnen. Og alle trakteres de med Sulemad, sidst paa Ugen dog noget tyndere, men de fornemste faar en hel Stob*) Vin eller Kakkebille-Øl og de ringeste kun en halv Stob; thi er det saalunde dog godt at have den højere Rang. Alle er særdeles fornøjede lige fra Hofmesteren v. Mingkwitz til Cathrine, der vasker Hs. Naades Klæder, Jaket, som holder Stuerne rene, og Jens Fyrbøder, der holder det, som værre er, rent, nemligen, geheimt at sige, Hs. Naades Hemmelighed udi Baghaven. Selv han æder med Lyst sit Sul, og det endda han sidder allernederst ved Drengenes Bord, og der gærne er en halv Favn mellem ham og hans Nabo; thi vel er det en *kgl.* Hemmelighed; men en Hemmelighed er det!

*) 1 Stob = 2 Potter.

Og dog er han, kan hænde, gladere end Hs. Naade selv, hvert Fald er der ej Smil at finde paa Hs. Naades Ansigt, som han nu sidder i sit Brevkammer, stirrende paa en Hoben Papirer, der ligger for ham. Imellem dypper han Fjerpennen i Blækhornet, skriver Tal paa Tal, tæller op, kaster Pennen modvillig fra sig, synker ned i den gamle lædertrukne Stol og sukker — —

Imellem springer han op, gaar ilsomt frem og hen, standser ved Væggen, hvor Hjulbøsser, Armbrøst, Svøber og Krudthorn hænger paa Knager under mægtige Hjortegevirer — dér en Tyve-Ender, som faar et lidet Nik — — videre gaar han, standser ved Væggens flamske Tapet: Alexander Magnus, der knuser sine Fjender.

Han knytter Hænderne og truer, som ogsaa han lysted at knuse nogen.

Men saa smiler han bittert, lader Hænderne synke og siger helt højt:

»5 Rigsgylden*) for en simpel Krigsknægt, og 10,000 maa haves — det er 50,000 kurant —«

Atter sidder han og tegner Tal — saa tager han Regnskabsbøger og Papirer, Blad for Blad og læser: *Hendes Naades Klenodier i Pant for 450 Gylden, Renter herfor* — lad se: *272 Gylden og 10 Styver — Orlogsfartøjet »Maria« solgt til Genueseren Augustin: 4,700 Gylden* — — — — — Her et Brevskab fra Kong Henrik af England — et fra Kong Sigismund: ak, ikkun skønne

*) 1 Gylden = 1 Florin, nederlandsk Mønt ca. 5 Kr., 1 Styver = 4 Øre.

Talemaader! Ingen gad sadle en Hest for ham — ingen!

Bitterlig smiler han — nu mildere; for dér, Brevet er fra Ridder Niels Lykke, som med fattig Formue, Liv og Sjæl vil være Kongen villig og tro — men ak, hvad er nu det: han anholder om en liden Hjælp — — — saa Regninger! Den er fra Harniskmageren van Wessel for 1000 Ringkraver, og den — og den — — —

Hs. Naade følger Tallenes lange Rækker: 14,000 Gylden udenrigs, 2000 til Købmændene i Lier: Summa 16,000, Guds Dros, en artig Gæld!

Saa slog han Regnskabsbogen tungt i, og derved fløj et Brev ned i hans Skød. Det var fra Søster Elisabeth i Brandenburg. Lad se: ak, kuns Talen om Riven og Bryden i Tænderne og anden Elende, men ej om Hjælp — stedse kun Modbør!

Nede fra Urtegaarden lød Stemmer — nu Latter —

Brat rejste han sig, gik til Vindvet, slog det op, lænede sig til Karmen.

Ind i Mørket og Kvalmheden strømmede Sol, Duft af Lavendel og Rosmarin.

Han drog sig over Panden, suged til sig.

»Far, se! Sé!«

Det var Kleiniche, der raabte.

Han nikkede til hende —

»Nej,« lød hendes Stemme videre, »dér, dér! Helt oppe i Himlen; men Frans siger, den finder os igen, for den kan se hundrede Mile!«

Kongen bøjede Hovedet tilbage: dér mod Himlens blaa blinkede noget hvidt.

»Det er Falken, Far, *min* Falk, og det er en Gerfalk, og den er ægte, og den er fra Norge!«

»Fra *Norge*,« sagde Kongen stille.

Saa saa' han hastig ned mod Urtegaarden: og dér: Hertugen!

Baretten havde han aftaget, nu lagde han Haanden paa Brystet, bukkede — ret en god, bred Ryg, en kraftig, lystig Svend!

»Velkommen og Gud være med Eder!« sagde Kongen.

»Gud gengælde Eders Naades gode Hilsen,« kom Svaret kækt tilbage.

»Se! Se! Nu kommer den, nu kommer den!« lo Kleiniches lyse Stemme, og man kunde høre to Hænder blive ved at klappe.

Saa ringede det som med Sølvklokker oppe i Solskinnet, saa en Susen, en Hvislen, og Falken sad paa Hertug Frans' Skulder.

»Nej, Monsieur,« formanede en Drengestemme, »dér skal du sidde!«

»Far, se, den skal sidde paa *min* Skulder — og ham nævner vi nu ogsaa Frans —«

»Men er du ej bange, Barnlil, den har hvasse Klør,« sagde Kongen.

»Nej,« lød det kækt, »Frans er god, han gør ej Fortræd!«

»Havde I ellers nogen Slags Budskab med fra Mechlen?« spurgte Kongen brat, da han en Tid havde staaet og lyttet efter Lystigheden dernede.

»Næst Hilsen fra Hertug Hans og Frøken

Dorothea*), der lider vel, havde jeg et Brevskab til Eders Naades ædle Frue.«

Lidt trak Kongens Bryn sig sammen, og hans Øjelaag dirrede, saa strøg han sig over Panden, slog ud med Haanden og sagde:

Forlyst jer kuns, I unge!

Og Vindvet lukkedes, men bag de smaa, blyrammede Ruder stod han end en Tid og fulgte deres Leg.

Saa rynkedes Panden, for han tænkte:

Hvi er hun ej fem Aar ældre —«

*) Chr. II' to ældre Børn.

III

Jeg mærker vel, at Dronningen, som det sømmer sig en dydig Dronning og Fyrstinde, der vil rette sig efter den kristelige Lov, ikke vil forlade Kongen, hverken hvad Ære eller Gods angaar, men at hun vil tjene ham taalmodig under al Slags Modgang.

Johan Hannart.
Kejserlig Raadsherre.

Mathis Kammersvend staar i Kongens Dør.

»Hendes Naade Dronningen skal komme,« siger Kongen uden at se op.

»Hofmesteren Hr. v. Mingkwitz søger Foretræde,« siger Kammersvenden.

Kongen nikker, Jørgen Mingkwitz træder ind.

»Gode Tidender?« spørger Kongen hastig.

Intet Svar.

»Saa *onde* Tidender da! — Var han hos den *naadige* Hr. Jøde?«

»Ja — hos Gerhard Sterche i Antwerpen — men det var ej muligt — han gjorde Betingelser — Hendes Naade Regentinden skulde sige god for Laanet —«

»Og var han saa i Mechlen?«

»Ja, jeg talte med Hendes Naades Hofmester Hr. Sonastre, men han sagde, det var omsonst at ansøge —«

Kongen sprang op, fo'r frem og hen, standsede saa brat foran Mingkwitz, mønstrede med et hvast Blik hans slidte Klædesvams, der ej var uden Pletter.

»Sige god for! Ansøge! — Mingkwitz, var han i *den* Vams dér?«

»Ja, Eders Naade —«

»Den er ej heller god for Krediten!«

»Med Skam at sige, Eders Naade, jeg har ej anden — og —«

»Ja, jeg ved, hvad der nu skal komme — det staar dér i Bogen, jeg ved det — han har borget mig for 1700 Gylden, men han skal faa dem hver Styver —«

»Eders Naade gør mig svar Uret — kuns vilde jeg ydmygst minde om, at I forgangen gav mig Løfte paa Eders Naades gamle Kappe, den med Maarskindsbræmmen —«

Kongen smilte, rakte Haanden frem, lagde den paa Hofmesterens Skulder.

»Tak, gode Ven — han er mig en ærlig Tjener, han, som de andre — ja, Kappen skal han faa — den er god — den er gjort af min gamle Livskræder, ham Mester Joachim i Berlin —«

Og saa saa' Kongen ned ad sin egen Kjortel, helt til de slidte Fløjlstøfler med den gamle, sorte Guldtraad — —

»Naa, hørte han ellers nogen Klaffer i Mechlen — naa ej, man har sagt mig, at den gode Monsieur Darcys, som nok skal passe paa, at

vi ej forfalder til Mester Mortens Kætterdom, er ængstende, at vi skal spise Kød paa Fastedagene — Herre min Gud, vi har jo snart ej Kød!«

»Og Mester Mikkels Fedtnonner bliver immer magrere,« dristede Hofmesteren sig til at sige og lo højt, men da blev Kongen brat alvorlig og slog ud med Haanden.

Borte er Hofmesteren, og straks derefter træder Mathis Kammersvend frem i Døren og melder:

»Hendes Naade Dronningen!«

Liden og bleg staar Dronning Elisabeth for Kongen, træt støttet til sin Stav. Ogsaa de gode Øjne er trætte, kan hænde af Graad, hvert Fald er Øjnenes Laage en Kende røde.

Kongen gaar hende i Møde og byder hende til Sæde.

»Tak, min allerkæreste Herre —«

»Hvad var det saa for Brevskab, I har fanget?« spørger Kongen.

Hun svarer ej, det er, som hun ej ret kan faa Ordene frem, men fra Brystdugen, der lyser hvidt over den simple, sorte Ermesins Kjole, drager hun et Brev, rækker Kongen det med saa træt et Smil.

»Men beder jeg, at I ej bedrøves for meget —« hvisker hun.

Hendes fine, hvide Haand, der har Mærker af Ringe, som nyssens maa være aftagne, ligger paa hans Knæ, hendes Øjne er ej fra hans Ansigt — nu fortrækkes det, nu kommer der Blodpletter paa hans Kinder, nu stammer han vredt:

»Ja, jeg tænkte jo saa', lad dem kuns tage Børnene med, de skal læres Papisme, de skal sættes op mod deres Far — alt tog de Skalke i Mechlen, tag dem med!«

»Nej!« raabte Dronningen i Vaande, »Nej, kære Herre, I mene det ej, det kan ej være, som I siger — Børnene er *mine*, aldrig faar de dem, aldrig nogen Tid, hører I!«

Hendes Haand havde grebet i hans, Blodet flammed i Kinderne, Øjnene lyste, ej mere var hun den blide, blege Nonne.

»Min liden Hans,« jamrede hun vildt, »og Dorethe og Kleiniche, min allerkæreste Hjærtelille —«

Hun sprang op, glemte Staven, løb over Gulvet, rev Vindvet op og raabte i Angst:

»Kleiniche, Kleiniche, hvor er du?«

»Her, Mor! — Skal jeg i Seng?« kom Svaret tilbage.

Og Dronningen begyndte hæftigt og vildt at slænge Haandkys til hende — men saa brast hun i voldsom Graad, vaklede ind i Kammeret, sank sammen i en Stol, gemte Ansigtet i Hænderne, jubled:

»Kleiniche, Kleiniche! Gud signe dig! Endnu er du min, endnu er du *her* — endnu har de ej taget dig —«

Men da sprang hun op, rank, med løftet Hoved stod hun, sigende saa stoltelig:

»Og heller aldrig skal det ske. I sværge mig dertil med Haand og Mund, I give mig derpaa jert kongelige Ord!«

En Tid nølede Kongen, saa rakte han langsomt Haanden frem. Hun greb den og kyssede den:

»I takkes ret af Hjærte, aa, gode, kære Husbond — ser I, Herre, jeg er jo saa krank, om min Time nu snart var inde, da havde I dog Børnene — og de kunde være jer til saa stor en Trøst og Lise — —«

Hendes Haand blev kold i hans, nu vaklede hun, han støttede hende, bragte hende til Sæde paa Foldebænken ved Væggen og sagde:

»Ak, hvad er det, I siger, Elisabeth, tal nu ej saadan — I er end saa ung, og I var mig stedse god, og den Tid, vi igen har vore Riger inde, da skal I se, da bliver det gode Dage — og da,« her steg hans Stemme, »da skal *de* bøde, der har voldet os saa megen Mén!«

Bedrøvet rystede hun paa Hovedet:

Aa, Herre, tænk ej paa saadant, Hævnen er Himlens — men lad os anraabe Gud ret inderlig om Velgang for os alle, da vil Gud kanske hjælpe —«

»Ja, Gud og jer Hr. Broder, den *naadige* Kejser,« sagde Kongen.

»Ja, om han dog vilde!«

»Han vil, hvad *I* vil!« sagde Kongen haardt.

Kære Herre, jeg er kuns saa liden og saa svag — var jeg ej paa Rigsdagen i Nürnberg — og hos Kurfyrsten var jeg, alt omsonst —«

I er hans Søster, af jer afhænger dog saa meget for mig og for — vor liden Hans — ja, for ham staar *meget* paa Spil: Danmarks Rige, Norges og Sveriges med!«

Hun rettede sig brat, hendes Øjne fik mere Liv, og hun sagde med stærkere Klang:

»Ja, Herre, vi vil stride for ham, for vor liden Hans!«

Saa smilte hun brat og lagde til:

»Men hvad tænker jeg dog, det er Tid nu at faa Kleiniche til Sengs —«

Hun rejste sig ilsomt, og, støttet af Kongen, gik hun mod Døren, da standsede han og sagde:

»Men, gode Elisabeth, jeg havde for Sanden nær glemt at sige, at Hofmesteren nu nyssens var hos mig — han er noget arm i Munduren, og han anholdt mig da om min gamle Kappe — den med Maarskindsbræmmen — bed en af Eders Jomfruer fly ham den —«

Dronningen smilte:

»Den med Maarskindsbræmmen, siger I?«

»Ja — men hvi smiler I saá?«

»Jeg kan ej andet — endda I kanske vredes paa mig; thi Hr. Jørgen kan ej faa den Kappe —

»Hvifor?«

»Ja, men I love mig ej at vredes —«

»Ja, hvad er det da?

»Jo, kære Herre, jeg har jo syet Kappen om til vor kære Kleiniche —«

Han løftede Hovedet brat, sagde kun:

»Til Kleiniche? Og *selv* har I gjort det med jer egen Haand?«

Hun nikkede stolt, han drog hende til sig.

IV

Lidt Aftenskær ligger over de blyrammede Ruder i Kongens Brevkammer. Saa slukkes det, Mørket falder paa, frem og hen lyder Kongens Trin. Nu standser de: St. Gommars Klokker ringer til Ave.

Mathis Kammersvend kommer med Lys — dér paa Egeskiven ligger Brevet fra Mechlen.

Kongen tager det, holder det op mod Vokskærterne og læser. Hans Haar og Skæg er stærkt røde i Skæret, nu smiler han, og det er ej det milde Smil, Dronningen nys saa'.

Han har sat sig, og med Fingeren følger han frem og hen langs de samme Linjer:

»— *og maa I vide, at dette med Børnene kuns er for den Tid, til I og Eders Herre atter indkommer i Eders Riger, og maa I vide, at Hans Majestæt Kejseren da efterdags vil være Eder ganske velvillig i alt til Fremgang for Indtagelsen af bemeldte Riger* — —«

Kongen smilte, saadant havde man tilsagt ham tilforn, men dog — han ledte mellem Papirerne, tog ét — ja, saadan var det: 5 Gylden for en gemen Krigsknægt og 8 for en Knægt med Lunte-

bøsse — 10000 Knægte: 60,000 Gylden — 8000 Gylden til Krigsberedskab — og saa Skibene — — — — ja, hvad var vel det for Kejseren? — — Og Børnene vilde dertil faa gode Dage — bedre end her — — — men havde han ej givet sit Ord — — — langt bedre Dage end her — — —

Videre læste han i Brevet — dér var det:

»*og vor gode naadige Kejser vil da lade være glemt, at I udi Nürnberg nød Sakramentet paa den onde lutherske Kætter-Maner, endda Hans Majestæt den Tid udsagde, at han gærne ønskede det ugjort for 100,000 Philippusgylden, og da I nu, gode Ysabella*), paa kristen Vis vil blive hos Eders Husbond, som næst Guds og Kejserens Bistand nok igen vil indkomme i sine Riger, da skal jeg give Eder venligen at vide, at ikkun for Eders Skyld, for gode Søster Ysabellas Skyld, vil ogsaa Eders Herre stedse have Kejserens høje Gunst, saa han under ham alt, hvad til Vilje og Gode kan være —*«

Kongens Finger gik tilbage i Brevet:

»*ikkun for Eders Skyld, for gode Søster Ysabellas Skyld —*«

Han kneb Øjnene fast til, men endda saa' han Dronningen sidde dér, bleg og krank — og han fornam hendes kolde Haand, hørte hendes Stemme: om min Time nu snart var inde — — — ja, om den var det, om hun alt nu var haardelig krank? — — Da var han ene, og Kejseren

*) Dronning Elisabeths egentlige Døbenavn.

vilde ej hjælpe mere — — Kongen var bleg, Øjnene flakkede, Angst lyste af dem.

Saa sprang han op, hasted mod Døren og bort gennem den, saa Dørsvenden maatte springe til Side.

Nu er Kongen i Fruerstuen, nu ved Døren til Frøknernes Sengekammer — han standser og lytter — hører Stemmer — nu er det Dronningens — den lyder helt karsk — han smiler fornøjet derved.

»Saa! Vil hun se,« siger Dronningen derinde, »vil hun se, at hun kan skikke sig vel, ellers skal jeg komme med Svøben!«

Kongen skyder Døren op: dér Grethe og Ursula Kammermø, som nu nejer dybt — dér Dronningen, som sidder med Ryggen til, foran sig har hun Kleiniche, der bliver ved og ved at slaa Armene om hendes Hals.

Kongen vinker til Kammermøerne og staar tavs uden at røre sig.

»Saa, saa, Kleiniche min,« lér Dronningen og værger sig, »nu *maa* du ej mere, Vejret forgaar mig jo ganske —«

»Maa jeg saa faa Frans herind i Nat?«

»Nej, han skal sove i Stalden, hører du —«

»Ja, men jeg vil saa Hjærtens gærne —«

»Nej, hører du, det kan aldrig gaa! — Men er du rigtig god, saa skal du have Perleskoene paa i Morgen —«

Da faar Kleiniche Øje paa Faderen og raaber:

»Far! — Hører du, jeg skal have Perleskoene paa!«

Dronningen har vendt Hovedet, lykkelig smiler

hun, og Kammermøerne smiler med, mens de lægger Prinsessens Tøj, det vatterede Livstykke, Basquinen, Skørtet og den hvide Bonnet til Side.

Nu nikker Dronningen:

»Kys saa pænt paa Fingren til din Hr. Fader, vi maa da ret være stolte, at Far kommer ind til os — men hvi kommer I egentligen?« spørger hun, mens hun snører den lilles Bommesies Bindetrøje til i Halsen.

Kongen staar tavs uden at røre sig — nu nikker han lidet, siger saa:

»Der paakom mig saadan Angst, Elisabeth, at I ej led vel —

Dronningen faar Taarer i Øjnene, smiler taknemligt:

»Med den kære Guds Engel dér kan jeg kuns lide vel —

»Maa jeg gøre Far en Bøn?« hvisker Prinsessen, og Dronningen nikker.

»Far,« hvisker Kleiniche, »maa jeg faa Frans med herind i Nat?«

»Frans?« siger Kongen, tænker sig lidet om, udbrister saa i Latter. »Er det Hertugen eller Falken?«

»Jeg tænkte Falken,« siger hun helt alvorligt, »men jeg lider ogsaa Hertugen vel — maa jeg saa?«

»Mor har sagt *nej*,« siger Dronningen, »og nu skal du i Seng — skal din Hr. Fader have Forlov at bære sin store, lange Pige?«

»Men Perleskoene faar jeg?«

Og Kongen føler de trinde, varme Arme om sin Hals; og forsigtigt gaar han mod den lille

Seng med den hvide Arrasks Himmel. Varsomt lægger han hende ned paa det gule Skindlagen og vil just trække Dynen til, da hun tager ham om Hovedet, holder ham nede, kysser og kysser ham.

»Vildbamse!« siger Kongen stolt, og Dronningen lér:

»Saa, Kleiniche, nu skal vi bede Bønnen!«

Og Barnet slipper sit Tag og folder Hænderne.

Kongen gaar et Skridt tilbage, Dronningen knæler ved Sengen og folder Hænderne, det samme gør de to Kammermøer, der hver holder en Rosenkrans i Haanden, Kongen bliver staaende.

Og Barnestemmen lyder gennem Stilheden:

»Allerkæreste Herre Krist, allerherligste vor Frue, fromme St. Gommarius og min gode Helgeninde Santa Christine, som ej var elleve Vintre, den Tid hun gav sin Sjæl og sit Legeme for at tjene den Herre Krist, Eder anraaber jeg, at I vil bistaa hver, der i Kval og Pine er, saa' og' den hellige romerske Kejser, som er min Hr. Morbroder, saa' og' min kære Hr. Fader, at han atter maa indkomme i sine Riger, saa og' min hjærte Fru Moder, min Broder Hans og min Søster Dorothea, saa' og' alle og hver i Kejserens Lande, saa' og' i hele den vide Verden, hvor I og Eders fromme allerkæreste Frue Moder har deres Herredom nu og hver Dag i Tid og Evighed, Amen!«

»Amen,« gentog alle derinde, ogsaa Kongen, der sidst havde foldet Hænderne.

Dronningen havde bukket sig over Kleiniche

for at dække hende til, da slog hun Armene om Moderens Hals og hviskede:

Mor, maa jeg ogsaa bede for én endnu?«

»For hvem?«

»For Frans!«

Nei, lille Pige, man beder aldrig for Dyrene — de har ej Sjæl.«

»Ja, men det er *Drengen* — Hertugen, forstaar du, han gav mig jo Falken!«

Dronningen smilte, og Kongen smilte ej mindre.

»Ja, Hjærtelille, saa beder vi to for ham,« sagde Dronningen og bøjede sig over Kleiniche, »kære Gud, hjælp den liden Hertug Frans til alt, som godt er —«

»Og tak,« hviskede Kleiniche, »tak, kære Vorherre, fordi han gav mig den smukke Falk —

Dybt nejende gaar Kammermøerne, og Kongen og Dronningen følges til deres Sengekammer.

Hun først, saa fulgte han, sigende:

»Lider I nu vel, min Elisabeth?«

Tak,« nikkede hun og listede sin Arm under hans, »jeg lider vel, men trænger Hvile —«

»Tænker I dog ej, det var bedst, vi budsendte en af Regentindens Medici?«

»Nej, nej,« smilte hun, »I har bragt mig bedre Lægedom, Eders gode Tanker er bedre end alle Helseurter, Eders Kærlighed gør mig saa Hjærtens glad —«

Han svarede ikke, tog hende kun fastere i Haanden og sagde hastig:

»Og saa Kleiniche med hendes Frans —«

»Ja, hvad tænker I?« smilte Dronningen og satte sig paa Kanten af den store Himmelseng

med de Bliants Spærlagen og Danmarks Riges Vaaben i Snitværk.

»Ja, hvad tænker *I*, min Elisabeth?«

»Jeg tænker, at hun er en god Pigelil og han en god Dreng —«

»Ej andet?« spurgte han og kneb Øjnene til, »*Jeg* tænker, det er ilde, hun er saa liden — men — men I, Elisabeth, var og' liden —«

»*Jeg*?« sagde Dronningen og med én Gang skød Blodet til hendes Kinder »Christiern! I tænker da ej — det er da ej Eders Tanke at trolove de Børn?«

»*Jo*,« sagde Kongen med stærkere Stemme, »saadant er sket saa tidt tilforn, om Kleiniche en Tid kunde vorde Hertuginde af Lothringen, jeg tænker, det ej vilde være *mig* til Skade — Hertug Anthonius staar sig vel med Kejseren, og den unge Hertug er Gudsøn af Kong Frans i Paris —«

Dronningen bøjede Hovedet og sagde:

»Min kære Husbond, lad os tænke derover — lad os ej ile dermed — nu er jeg saa træt — om Ursula maatte komme og bistaa mig?«

Han bøjede sig over hende og kyssede hende, gik saa mod Døren.

»Du se, om hun sover,« bad Dronningen.

Kongen listede sig ind i Sengekammeret: med Haand under Kind og gule Krøller over hviden Pude laa hun. Øjnene fast lukkede.

Kongen var tilbage i Døren, saa nikkede han til Dronningen, vilde gaa, men vendte sig brat, hasted hen til hende, kyssed hendes Haand hæftigt.

Lidt undrende saa' hun paa ham, smilte saa lykkelig:

»Min allerkæreste Herre —«

Dronningen er ene med Ursula Kammermø og Kongen ene i sit Brevkammer, hvor han sidder bøjet over Brevet fra Mechlen.

Snart dernæst er alt stille i »Het Hof van Denemarken«, de fleste af Hoffolkene ligger med Nathattene godt ned over Ørerne, men andre, som er mere for Tørst og har Niels Køkkenskriver til Ven, forlyster sig med et Krus Natol, der er listet af Bryggerset bag Mester Mikkels Ryg.

Den liden Dronning hviler dybt i den store Himmelseng, paa de blege Læber er saa lykkeligt et Smil; men den liden Prinsesse Christine sover ej, hun ligger helt vaagen og tænker paa de sære Ord, hun nyssens hørte derinde fra Sengekammeret.

V

Ich habe manche betrübte Nacht wachen müssen, und wenn ich am allerbetrübster war, gedachte ich, dasz ich solches wegen der groszen Lieb und ehelichen Treu, so ich zu meinem hertzliebster Herren getrogen, billich leiden muste.

Dronning Elisabeth.

Det dufter af Roser og Lavendler; for det er i Kongens Urtegaard.

Lunt ligger den mellem hvide Gavle og røde Mure, paa den blaa Loftsluge dér sidder en kvidrende Svale, paa Tagryggen ligger en sort Kat og spinder. Poterne har den trukket ind under sig, Øjnene er lukket, Solen bager dens Ryg. Og Luften dirrer og dufter mellem alle Dronningens kostelige Urter, mellem Baldrian og Vor Frues Sengehalm, Tusinddyder og Engelsød, Angelica og den firfingrede Natskygge, hvoraf Hendes Naade har gjort den gode Modgift, som hendes kæreste Herre alle Dage har hos sig.

Og Solen bager over Salvie og Rosmarin, som den gode Dronning hver Høst sanker i Hus, at

det geheimt kan blive strøet i Kongens Kamin. Alt er jo nu saa svarlig dyrt, at man ej mere kan fyre med Myrte eller Laurbærtræ, men kønt maa holde sig til Poppel og Ahorn, der lugter ilde. Dog, Hans Naade maa ej mærke dette, og da er det, Dronningens Salvie og Rosmarin skal hjælpe.

Nu løfter Katten Hovedet, lytter, aabner Øjnene halvt, følger en Bi, som summer i Solen. Men nu er Bien længere borte, og Kattens Øjne falder atter til, og atter spinder den; men da farer den med ét til Vejrs og sætter i et Spring op paa Skorstenspiben; for inde fra Huset lyder vilde Skrig, nu rives en Dør op, og en Dreng med Spyd og Bue og dertil rød Turban om gule Krøller kommer stormende ind i Urtegaarden. Lige efter ham følger Hertug Frans med Sværd i Haand og hvidt Kors fæstet paa den røde Vams.

»Sultan Soliman, anholder I saa om Pardon?« raaber han.

»Aldrig!« svarer Sultanen.

»Saa dø, din onde Kætterhund!«

Hertugen har alt sat sit Sværd mod Sultanens Bryst, da Prinsesse Kleiniche, som havde leget med Kammersvenden Willom van Zwoll, løber ind mellem Krigerne og beder:

»Gode Hr. Ridder, I skaane den arme!«

»Aldrig!« raaber Frans, »Han er Kristenhedens Fjende!«

»Fy, Frans, saa kan jeg ej lide dig!«

»Naa ja,« siger han lidt flov, slipper sit Tag og sænker Sværdet, »naar min Dame beder

derom, saa skal jeg denne Sinde skænke ham hans usselige Liv; men i Fængsel skal han —«

»Skal Hans?« klagede hun, mens Mundvigene gik ned. Men da kastede Frans sit Sværd, tog hendes Haand og sagde trøstende:

»Det er jo ikkuns Leg, Kleiniche — Hans var Soliman den Prægtige fra Stambul og jeg Kong Sigismund, og Urtegaarden her er de ungarske Lande —«

»Ja, hvor du er dum,« sagde Sultanen.

Men da brast Kleiniche i Graad, rev sig løs fra Frans, saa' sig om efter Frelse og løb alt, hvad hun mægted, hen til Dronningen, der just nu satte sig paa Stenbænken under den gamle Lind.

»Hvad er det, Kleiniche min?«

Hun svarede ikke, borede kun Hovedet ned i Moderens Skød.

»Men, hvad er der dog?«

»Aa,« hulkede hun, »Hans sagde, at jeg var dum, og *Frans* hørte det —«

Dronningen strøg Haanden gennem hendes Haar.

»Du skal se, han har slet ikke hørt det« trøstede hun, vinkede ad Frans og fo'r saa fort, »hør, gode Ridder Frans, I hørte jo ej, hvad Hans sagde, vel?«

»Jeg?« sagde Frans og løb mod Dronningen, der blinkede til ham, »Nej, jeg hørte ej mindste Kende!«

Kleiniche skottede op fra Skødet og snøftede:

»Jo, du gjorde, det er kuns noget, du siger — men det er *kønt* af dig!«

Han nikkede til hende, vidste ej ret, hvad han skulde sige, men saa sagde Dronningen og pegede paa Hertug Frans' Bryst:

»Men hvad er det for smukt Kors, Frans har dér?«

»Det har *jeg* syet,« sagde Kleiniche, rettede sig i Vejret og saa' helt stolt ud.

»Har *du?* Nej, hvor min Kleiniche vorder stor —«

»Ja, og saa var jeg Frans' Dame, og saa skulde han kæmpe for mig, og saa —«

»Frans!« raabte Hertug Hans, »Skal vi skyde med Bue?«

Straks efter var Frans henne hos ham, men Kleiniche kiggede efter ham og saa' ej helt fornøjet ud.

»Vil *du* skyde med?« raabte Frans til hende, »Du skal faa den allerbedste Pil!«

»Vil ikke,« sagde hun lidt fornærmet.

»Hun er ogsaa altfor liden,« sagde Hans drilsk.

Men da knyttedes hendes smaa Hænder, og hun blev hed i Kinderne.

»Dorethe!« raabte Hans i det samme, »Vil *du* skyde?«

Kleiniches Kinder blev end hedere, og det svaled ej, da Prinsesse Dorothea indefra svarede:

»Ja, nu kommer jeg, og du skal se, Mor, hvor jeg kan ramme; for Frans har selv lært mig det i Mechlen hos Tante —«

Og frem gennem Haven kom Prinsesse Dorothea nu løbende. Trind og rund som Kleiniche var hun, blaa Øjne, gule Krøller, røde Kinder, men lidt større end Søsteren.

Kleiniche fulgte hende med Øjnene: nej, hvor den Gyldenstyks Kjole og hvor Perlekransen, hun havde faaet i Mechlen, dog lyste — —

Hun saa' ned ad sig selv: det røde, grove Klæde — hvor det struttede grimt til Siderne, og hvor Perleskoene saa' slidte ud.

»Gaa nu kønt hen til de andre, Kleiniche min,« sagde Dronningen.

»Nej,« sagde hun, »her er meget bedre!«

Og hun satte sig i Græsset ved Moderens Fødder, og hun støttede Hovedet mod hendes Knæ.

Men Øjnene var stadig hos Frans.

Moderens Haand ligger træt paa hendes Hoved, træt lader hun Sytøjet synke, træt læner hun sig tilbage, lukker Øjnene. Saa smiler hun lidt, hun tænker paa den gode Medicus, som havde sagt, at hendes Melankoliskhed kom fra den sorte Galde, der stadig tog til, som Sommeren tog af, særdeles nu med tiltagende Maane — ja, kanske det passede; men at og' Blod og Marv tog til — nej — — —

Hun slog Øjnene op, og atter greb hun til Sytøjet i Skødet — ak, ogsaa det gav triste Tanker: den gode Hinse Serlinck havde borget hende dette Lærred til Mikkelsdag; men saa kunde han ej længere — — —

Hun sukkede tungt.

»Mo'r, er du bedrøvet?«

Hun fo'r sammen; saa helt havde hun glemt, at Kleiniche sad dér.

»Bedrøvet? Nej, Barn —«

Haanden strøg hastig gennem hendes Haar.

»Mor,« sagde Kleiniche brat uden at se op, »hvad Alder havde du, den Tid du blev trolovet?«

Det gav et lidet Sæt i Dronningen: en Tid tænkte hun saa uden at svare. Da smilte hun med ét og sagde:

»Hvi spørger du saa'?«

Hun svarede ej, men Dronningen tog hendes Hoved mellem sine Hænder, saa' hende ret dybt i Øjnene med saa mildt et Blik og sagde:

»Kleiniche min, du sov *ej* forgangen Aften —

»Naar?«

»Du husker det jo godt: den Aften din Hr. Fader bar dig til Sengs — da hørte du, hvad vi taltes ved om —«

Kleiniche nikkede.

»Men det skal du ej tænke over — det mente din Hr. Fader ej saa nøje —

»Mente ej?« sagde Kleiniche skuffet, og Mundvigene kom ned.

»Men hvad er der nu, Barnlil?«

»Jo, Mor, jeg vil jo saa gærne have Frans til trolovet!«

Og de store, klare Øjne saa' lige ind i Moderens.

VI

Hs. Naade Kongen har befalet, at man i denne Aften skal gaa til Messe.

Adskillig Forundring er flydt deraf, eftersom saadant eilers ej er hans Vane, særdeles efter han paa det Slot Schweinitz i Sachsen lod Dr. Lutherus prædike for sig, og efter han Anno 1523 lod Mester Hans Michelsen translatere Biblen paa Modersmaalet.

Der gjordes da ogsaa hans gode Mænd imellem adskillige Gloser over dette, ej mindst af Willom van Zwoll, som nok var meget anstukken af den nye Lære. Ogsaa Hendes Naade selv var geraadet i nogen Forundring, men da hun des Aarsag havde adspurgt Kongen, lød Svaret kortelig:

»I Lothringen er de ej mindre katholiske end i Mechlen, og kan vi jo efter Messen geheimt tage os et Kapitel af Mester Mortens Evangelium.«

Da Aftenens Sulemad saa var sat til Livs, og de Gommarii Klokker faldt til Slag, gik en Procession fra »Het Hof van Denemarken« til St. Gommars Kirke.

Først to Dørsvende som Herolder med Stave i Haand, saa Køgemestre, Køkkenskriver, Kokke

og Kokkedrenge, saa Pigerne Rolandina, Katrine, Grethe og Dværginden Karine, saa Kammersvendene Thomas Holste og Willom van Zwoll, begge just hjemkomne fra vigtige Sendelser, saa Lambert Andersen, forhen Kannik i Ribe, Christiern Winther, Christiern Thommesen, forhen Skriver paa Københavns Slot, den store Literatus Christiern Pedersen, Hr. Anthonius Kapellan, Jørgen Skriver og adskillige andre, alle to og to efter Rang, hvilken dog ej godt kendtes paa deres Kofter og Vamse, der ej var saa helt gode Venner med Vorherres Sol.

Dernæst tvende Herolder, der havde Danmarks Riges Vaaben isyet den kgl. blaa Mundur med de røde og hvide Snore, og saa efter et passeligt Ophold Hs. Naade selv i den røde Kappe og Hendes Naade i den sorte, lidt blanke Ermesinskjole. De gik med hinanden i Haand, og efter dem fulgte Hertug Frans ved Dorotheas Side; thi hun var den ældste, og saa Hertug Hans med Kleiniche.

Sidst kom David Herold og Gregers, der haltede, saa Lappen i Skindbukserne saas.

Alle havde Rosenkranse og Breviarier i Haanden, ogsaa Kongen.

Klokkerne blev ved at ringe, Folk ved at strømme til Kirke, mange standsede, strøg Hattene af, saa' langt efter Toget.

Ved Kirkedøren staar Stadens to rigeste Købmænd, Pieter Vermeeren og van Willebrandt, som viger hilsende til Side.

Og Kongen nikker, rækker dem Haanden.

Dørene glider op: Brus af Orgel, Duft af Røgelse, langt dér borte ved Alteret gløder mange

Lys; langsomt gaar Toget frem mellem de knælende: dér Ursulerinder, Beginerinder*), dér de arme fra St. Kristoffers Gæsthus, dér Sorte-Søstrene fra Prooststraet, dér Borgere og Byfolk — hvide Hovedlin, brogede Kapper.

Kongens Tog er standset, alle knæler, Rosenkransene rasler —

Nu lyder Præstens Ord om, hvorfor vi just i denne Dag, der er en Lørdag, knæler med saa stor en Andagt for vor milde Frue, jo, Venner, det er derfor, at den Lørdag, da Kristus laa i Graven, da tvivlede alle uden hun.

Og han talte om Frelserens Kors, der er vort Skibs Mastetræ paa Verdens Hav, de gode Gærninger er vort Ankertov, Troen er Sejlene, den hellige Aand Vinden og Himmerig den Kyst, hvor vi en Gang skal lande.

Kongen staar med sænket Blik; for hans Fod er en Ligsten, paa den et Dødningehoved.

Fra det kan han ej faa Øjnene — det stirrer saa' mod ham — da bruser Orglet, der bliver Uro, han løfter Hovedet, vender sig: fire Augustinerbrødre bærer en Kiste frem til Kapellet dér. De har sorte Kutter og spidse Hætter over Hovedet; men ogsaa fra deres Øjenhuller stirrer det mod ham.

Orglet bruser højere, en Sølvklokke ringer, Virak bølger, alle knæler, Kongen med. Og han

*) Beginere, et religiøst Samfund, der har Navn efter Præsten Lambert le bègue (den stammende) eller af baga = Tiggerpose. Søstrene, som endnu er meget talrige i Nederlandene, aflægger intet Klosterlofte og kan vende tilbage til Livet.

bøjer Nakken: dér Dødningehovedet! Ganske nær er det; han retter sig som for at fly; fra Ligstenens Revne staar saa ond en Aande.

Han er bleg, vil rejse sig, men kan ej, og ej heller kan han faa Øjnene fra Stenen — og han læser: *Her hviler jeg Jan van Bronchorst, Købmand i Lier i Braband. Bed for min Sjæl, husk, du skal følge efter — — —*

Orgelklangen bliver blidere, hvisker under Hvælvingerne — han folder Hænderne — du skal følge efter, du skal ogsaa dø — — hvortil da al den onde Strid hernede, naar man dog skal — følge efter — — —

Langsomt løfter han Hovedet, ser mod oven, da straaler Glasmaleriernes Vaabenskjolde imod ham og dér — ret som samledes al Solens Glans deri, lyser tre gyldne Kroner.

Hed og kold bliver han, bøjer sig mod Dronningen, som ligger bøjet i Bøn —

»Elisabeth —«

Hun farer sammen, taber Rosenkransen.

»Elisabeth — det er, som Sveriges Riges Vaaben — dér — se dér!«

»Allerkæreste Herre, I tænke ej derpaa — bed til vor gode Frue —«

Men Kongen bliver ved at stirre mod oven.

Ogsaa andre Øjne søger op mod de lysende Glasbilleder, og det er Hertug Frans' og Kleiniches. De er nu ved hinandens Side, og hendes lille Haand peger op mod Glasbillederne, hvor man ser et broget Brudetog. Forrest ved et Alter knæler en Konge og Dronning. Og Frans' Øjne, der en Tid hang ved Indskriften

over Gommarii Alter: *Sint Gommar, weerdigen Soldaat von Christus*, følger nu hendes Haand.

»Ved du, hvem *det* er?« hvisker hun, da Orglerne bruser højest.

Han ryster paa Hovedet.

»Det er min Hr. Bedstefader og Fru Bedstemoder, Kong Philip og Dronning Juana — for deres Bryllup var her —«

»Hør,« sagde han brat, »tror du, at du en Gang vorder Dronning?«

»Dronning?« hviskede hun. »Hvorfor spørger du om det, Frans?«

»Kan du ej tænke det, Kleiniche?«

Hastig nikkede hun, bøjede Hovedet og gav sig til at bede med saa stor en Iver.

VII

Kong Christiern vil forfriske sit og Dronningens Sind med en liden Rejsefart. Men Regentinden er af anden Tanke; den gode Ysabella er jo saa krankelig, og Farten vil dertil koste Penninge. Hun skikker da sin Sekretær Maximilian Transylvanus til Lier, og han siger, at det ej er passeligt, at Kejserens Søster rejser med saa lidet Følge, som haves; men intet hjælper, Kongen skal vise de Skalke, at han ej er Kejserens Fange!

Hos gode Borgere hyres seks Karrosser, som sammen med Kongens tvende gamle Karme en Decemberdag ruller gennem Staden. Adskillige Folk er ude at anse Toget, og da det paa Groote Merkt*) passerer Herberget Het Valk**), hvor Raadsherrerne just sidder og spiller Chauffrey ved et Krus Cavesseøl, da løber de alle til Porten og hilser Kongen med stor Villighed. Men det er og' den eneste Villighed, der an-

*) Store Torv.

**) Findes endnu, beboedes bl. a. i sin Tid af Søren Nordby. Chauffrey, kendt Spil paa Chr. II' Tid, Cavesse-Øl bryggedes til for faa Aar siden i Lier.

træffes i de kommende Dage. Paa den Ø Zeeland er det ej muligt at faa Logemente, da Hoffet i Mechlen har forbudt saadant, og paa det Slot Rooselaere, hvorhen man da tyer, tilstedes det kun at raste tvende Døgn, endda Vejret var ondt og Dronningen svar syg. Da bydes de til Gæst af den gode Prior, Abbed Gerhard til Slottet Zwynaerde ved Gent*), men skønt Hr. Gerhard straks lod gøre en stor Messe og dertil et godt Taffel med mange ædendes Varer, blev Dronningen dog ringere og ringere. Og kanske Hendes Naade Regentinden da følte nogen Slags Anger, hvert Fald hidskikkedes nu fra Mechlen seks Medici, der tilsaa den gode Frue og derefter raadslog. Nogle holdt paa Vomeren og Purgeren, andre paa Aareladning, andre paa Vin med Ingefær og Regnfang, andre igen paa Øl med Cikorierod eller Malva, thi gjaldt det at faa Galden opefter, Slimen nedefter og Blodet udefter. Men Petrus Magister og Lodewyk van Dycke mente, at en Baderejse til Aachen var det bedste. Alt en Gang havde Hendes Naade været der, og det var hende til stor Helse; men har Regentinden fornemmet nogen Slags Anger, da har den hvert Fald ej været saa stor, at hun mente, saadan Baderejse var tjenlig.

Og ligger den liden syge Dronning da og føler Kræfterne svinde alt mer og mer; men end kan hun dog løfte den trætte Haand, og hun skriver tvende Breve til den naadige Regentinde, det ene, at hendes gode Tante, nu da Kongens Sag

*) Slottet findes endnu og er i privat Besiddelse.

snart skal for Kammerretten, vil tage sig Sagen an; og i det andet Brev beder hun om Naade for nogle arme evangeliske Kættere, som sidder i Antwerpens Kastel og venter Døden. Inderligt beder hun, og tænkelig er dette hendes sidste Bøn i denne Verden. Time for Time venter hun Svaret, men end er det ej kommet.

Mariæ Undfangelsesdag og aarle Morgen.

Det første svage Dagskær siver gennem de grønne Taftes Gardiner og frem gennem den tunge Luft mod den store Himmelseng, hvor liden Dronning Elisabeth ligger og venter Guds Dom.

Øjnene er lukkede, træt hviler Hovedet paa Puden, Ansigtet er saa blegt og saa gammelt, endda hun næppelig er 25 Somre. Armene er korsede over Brystet, og de smalle, smalle Hænder ligger som Støtte under den skarpe Hage, der er skudt sært frem.

Lænet til Sengens Søjle staar Kongen, hans Hoved er bøjet, hans Øjne ej fra det blege Ansigt.

Paa Bordet dér et Krucifiks og en brændende Kærte. Der høres ej anden Lyd end Flammens Syden.

Saa gaar Kongen et Skridt frem, bøjer sig over Sengen, vender Hovedet lidet, lytter efter Aandedrættet.

Da rejser han sig brat: der er Hovslag langt borte —

Han gaar mod Vindvet, drager Gardinet til Side, Lyset vælder ind, Flammen derhenne dør —

»Christiern —«

Atter staar han ved Sengen.

Dronningens store Øjne ser saa mildt paa ham — han lægger sin Haand paa hendes Pande.

»Christiern —

»Ja, min Elisabeth — hvordan lider I nu?«

Hun nikker svagt og spørger:

»Er det kommet — Brevet — har I fanget Svar fra Mechlen?

»Nej«, siger Kongen, mens Rynken mellem Øjnene bliver dybere, »end ej, men — I skal se — Kejseren tager sig nok min Sag an —

»Det gør han vel«, hvisker hun, »jeg tænkte paa de arme i Antwerpens Kastel —«

»Der er Hovslag paa Vejen,« siger Kongen og ser mod Vindvet.

»Hovslag? siger Dronningen og faar lidt Blod i Kinderne. Om det var Brevet — aa, Gud, de arme i Antwerpens Kastel —

Hastig gaar Kongen mod Vindvet — nu vender han sig fra det.

»Ja, Elisabeth — det er ham, Frans —

»Vor liden Hertug«, siger Dronningen og smiler sært.

Saa folder hun Hænderne.

En Tid efter banker det, langsomt gaar Døren op, Rolandine Kammermø kommer med den varme Ingefærvin.

Dybt nejer hun og siger:

»Der er ridende Bud fra Mechlen med et

Brevskab til Eders Naade — det er Hertugen — men Frøken Christine tog det —«

I det samme glider Døren op, og Kleiniche løber hen til Sengen. I Haanden har hun et Brev.

»Mor, det er til dig!

»Det er nok gode Tidender, naar min egen Kleiniche bringer dem —«

»Ja, og de er ogsaa gode, naar Frans bringer dem; for det er Frans, der er kommet —«

Dronningen smiler.

Kongen tager Brevet, Dronningens Øjne er ej fra det — det er, som de beder —

Kleiniche ser det, staar tavs uden at røre sig.

»Nej«, siger Kongen haardt, »intet Svar, ikkun artige Tilspørgseler — de vogter sig!«

Dronningens Hoved synker tungere i Puden, Øjnene lukkes.

»Mor!«

Atter slaar hun Øjnene op, smiler træt.

»Mor — Frans har en Skænk til *dig!*«

»Har Frans?«

»Her, Mor«, siger Kleiniche stolt, og frem fra den lille venstre Haand, der hele Tiden var fast knyttet, tager hun en Ring og giver Moderen.

»Men hvad er dog det — en Ring?«

»Ja, Frans beder saa ret meget, at kære Mor vil tage den i Eje; for saa bliver kære Mor helt karsk, siger han —«

»Siger han det?«

»Ja, for Mor maa vide, at det er en rigtig indviet Ring, og den blaa Sten dér er god mod

saadan Krankhed — og naar Frans siger det, er det ret!

Dronningen har Taarer i Øjnene, men hun smiler dog —

Ja, Kleiniche min, naar *han* siger det, saa er det ret — han er en god Dreng —«

Mor, maa Frans komme ind til dig?

»Ja, det maa han, Hjærtelille —«

Ej er det sagt, før Kleiniche stormer til Døren og raaber:

Frans, kom kun — du maa for Mor!

Og Hertug Frans træder nølende ind; men Kleiniche tager hans Haand og drager ham frem mod Sengen.

I tilgive — Eders Naade maa ej vredes, men —«

Skulde jeg vredes — Tak, Frans, du er saa god en Dreng — det er ret en smuk Ring —«

»Men Lægedommen sidder i Stenen,« forklarer han.

Den gør jo saa' — paa hvilken Finger skal den nu sidde?«

»Paa Hjærtefingeren, Eders Naade — for fra den gaar en Aare til Hjærtet, og da kommer Lægedommen —«

»Naa, saadan skal den sidde«, siger Dronningen træt og sætter Ringen paa Fingren.

Kærligt hviler hendes Øjne paa de to — da kommer der med ét mere Farve paa hendes Kinder, Glans i hendes Blik, og brat løfter hun Haanden mod dem og siger med saa mild en Stemme:

»Gud signe jer!«

Tungt falder Haanden mod Tæppet.

Saa vinker hun, at de skal gaa, og uden Ord, Haand i Haand, gaar de bort mod Døren.

Under rynkede Bryn følger Kongens Øjne dem.

VIII

En ægte Kongedatter var tilvisse det ædle Blod, Fru Elisabeth. Hun greb Evangeliet med stor Alvor og bekendte det frit, hvorfor hun ogsaa maatte dø i Elendighed. Thi vilde hun have fornægtet det, havde hun maaske mødt mer Bistand og Hjælp i Verden.

Morten Luther.

St. Pontianii Dag, den 19de Januar A. D. 1526.

Fra Mechlen og til Zwynaerde er der alt flere Dage tilforn kommet baade agende og ridende fornemt Folk, saaledes Regentindens Hofmester Philipe de Sonastre, samme høje Dames Sekretær Denys og i Kompagni med ham Præsterne Adriaen van Dycke, Jan de Hornes og andre; men ogsaa fra Lier er med stor Il kommet en Karm, og i den sad Mester Mikkelsen Mønboe, som var trukket i sin gode danske Kjole.

Hans Karm og de andre Præsters Karme mødtes paa Vejen, og ej helt milde var de Blikke, som veksledes.

I Dronningens Kammer er de kongelige Børn og saa Hendes Naades Jomfruer samlede om

Sengen, hvor den syge ligger stille med lukkede Øjne.

Alle har foldede Hænder, ingen taler.

Men ude i Forgemakket er der ej stille, flere Stemmer lyder, og det er endda Stemmer, som ej er helt milde.

Her er forsamlet de fornemme Udsendinge fra Mechlen med Følge og Smaadrenge, ogsaa Hertug Frans, Kongens gode Mænd, saa' og' Abbed Gerhard og flere Præster, alle i Embedsklæder.

Ved Døren ind til Dronningens Kammer staar Kongen, om Halsen har han Kæden med det gyldne Skinds Orden.

Tavs og rank staar han, som holdt han Vagt.

Da lyder Sølvklokker et Steds, Døren ligefor gaar op, alle knæler, Kongen med; for dér frem fra Døren kommer Stedets Præst, Notarius apostolicus Thomas Blanckaert, bærende Hostien. Kordrenge i hvide Klæder holder en rød Himmel over ham, andre Kordrenge svinger Røgelsekar, andre ringer med smaa Sølvklokker. Alle har brændende Lys i Hænderne.

Toget gaar frem mod Kongen.

Men han viger ikke — Toget maa standse.

Thomas Blanckaert bøjer sig over Kongen og siger dæmpet:

»Eders Naade, vi kommer at bringe den døende den sidste Trøst.«

Da rejser Kongen sig og svarer:

»Hendes Naade Dronningen har ladet budsende vor egen Sjælesørger, og det er vor Vilje, at *han* skal betjene Dronningen!

»I tilgive, Herre Konge og højbaarne Fyrste,

gensvarer Præsten, »men hendes Naade i Mechlen har begæret af mig at øve denne min tunge Pligt.

De knælende rundt om løfter Hovederne, Kordrengene skotter til hverandre, Kongens Hænder knyttes, og han vil tale, da gaar Døren op, og Mester Mønboe træder ind med Bibel og Kalk i Haand.

»Dér er den Tjener, jeg har budsendt, og beder jeg nu alle at føje sig efter min gode Frues Vilje,« siger Kongen.

»*Salutem in domino*,« siger Mester Mønboe.

Ingen svarer, Mester Mønboe træder frem mod Døren, nu staar han og Thomas Blanckaert Ansigt til Ansigt.

De ser hinanden hvast i Øjnene, saa siger Mester Mønboe:

»Til Side, gode Broder, jeg kommer her i lovligt Ærinde at betjene min kære Frue — til Side, inden det er for silde!«

Fred i Jesu Kristo vor Herre — men I kalde mig ej Broder!« svarer Mester Thomas. »Jeg er den eneste sande Kirkes Tjener, tør I sige, at I og er saá?«

»*Guds* ringe Tjener er jeg,« kom Svaret fyndigt tilbage.

Og Kongen lagde sin Haand paa Mester Mønboes Skulder, hvornæst han sagde:

»Gak ind og gør din Pligt!«

Men som Kongen tog i Dørgrebet, lagde Mester Thomas' Haand sig paa hans Arm, og nu lød hans Stemme, dæmpet, men skarpt:

Eders Naade, bag mig staar højere Magter!«

»Gud?« spurgte Kongen.

»Gud og *Kejseren!* — I fremfarne Dage udviste I Hendes Naades fromme Skriftefader Mansueri af Eders Lande, tør I nu igen staa Gud og *Kejseren* imod — og I huske, Eders Naade, at det er Hs. Majestæt, den hellige romerske Kejsers Vilje, at hans høje Fru Søster, der bærer den store Dronning Ysabellas hellige Navn, skal leve og dø i *vor* Kirke —

Kongens Haand faldt slapt fra Mester Mønboes Skulder, og han veg hans Blik —

Raadløs saa' han sig rundt.

»Gud og Kejserens Vilje kan ingen staa imod, hvisker Præsten, »og, kongelige Herre, for Eder vil *meget* flyde deraf — I skal ej fortryde derpaa!«

»Saa *gaa!*« siger Kongen og støder Døren op.

Tilbage viger Mester Mønboe brat, og forbi ham og Kongen glider Præsternes Tog, Sølvklokkerne ringer, Røgelsen bølger — —

Børnene og Dronningens Jomfruer knæler, men deres gode Frue ligger stille med Smil om Mund.

Kongen bøjer sig over hende —

»Død —«

Nej, nu slaar hun Øjnene op, ser undrende langt, langt bort —

Han lægger sin Haand paa hendes, den er kold og ej rører hun en Mine, men bliver ved at stirre frem for sig.

Præsterne staar i Halvkreds om Thomas Blanckaert, der i den ene Haand har Lædiken med den hellige Olie. Nu træder Abbed Gerhard

frem, knæler, tager Kærten, rejser sig og gaar mod Dronningen, aabner varsomt hendes Haand, lukker den om Kærten. En Præst træder til og understøtter Kærten, at den ej skal falde.

Saa tager Abbeden Krucifikset fra Bordet, kysser det og knæler, mens Røgelseskyer bølger.

Atter rejser han sig, atter træder han frem mod Dronningen.

Alle Blikke følger Krucifikset, kun Dronningen ser det ej, bliver ved at stirre fjærnt frem.

Da holder han Krucifikset ind over hendes Bryst, og nu mødes det af hendes Blik.

Øjnene bliver større, og de blege Læber bæver i et bristende Smil.

»Gode, fromme Kristenkvinde«, siger Abbeden med sin milde Stemme, »saa adspørger jeg dig, om du vil leve og dø som en sand Datter af vor Moder, den hellige Kirke?«

Og ganske langsomt drejer Dronningen det blege Ansigt, Læberne bevæges, men der kommer ej mindste Lyd, Øjnene flakker, standser saa ved Mester Mønboe, der staar med Kalken mellem de foldede Hænder.

Og hendes Læber skilles, og med klar Stemme siger hun:

»Ja —«

Falder saa helt sammen, stirrer paa Krucifikset.

Mester Mønboe føler Hænderne ryste omkring Kalken, og frem triner han et Skridt; men Præsterne slaar tæt Kreds om Sengen.

Han søger Kongens Blik, men Kongen staar med sænket Hoved.

Da lyder Sølvklokken, og alle knæler; thi Abbed Gerhard bøjer sig nu over Danmarks Dronning og vier hende til Døden.

Og Sølvklokken bliver ved at ringe, Røgelseskyerne ved at bølge, da slappes Dronningens Haand om den indviede Kærte, som tungt falder mod Gulvet, slukkes i Faldet.

Og Abbeden slaar Kors for Dronningens Pande og Bryst, vender sig mod Præsterne, knæler.

Alle bøjer Hovederne dybt, og med stigende Klang lyder:

Miserere mei Domine —

Og flere og flere falder med i Sangen; for i Gemakket dér, i Forhallen og helt ud i Slottets Urtegaard, ligger knælende Skarer, Munke fra Klostret, Tjenere og Tjenestekvinder, som alle har kendt og elsket den milde, unge Dronning.

Og Klosterklokkerne tager til at ringe, stærkere, stærkere, mens Sangen bruser højere, højere, og Hænderne er foldede til Bøn for Elisabeth hin unge.

IX

Het Hof van Denemarken.

En Flok Krager sidder i Urtegaardens bladløse Træer.

Et Vindstød kommer susende, Kragerne farer skrigende til alle Kanter.

Frem og hen vandrer Kongen, standser, ser efter Kragerne — gaar saa videre, standser atter; for inde fra Huset hører han Barnestemmer: om han snart ej skal høre dem mere.

Nu staar han paa en liden Høj, ser over Staden og de flade Marker — dér glider et Flodskib langsomt af Sted, længe følger han det med Blikket — dér i Smøgen forbi Urtegaardsmuren kommer en enlig Vandrer, han har Randsel paa Ryggen og Stav i Haand, lystig fløjter han — tænkelig en vandrende Gesell — ogsaa ham følger Kongens Blik —

Kongen tager Kappen om sig, som frøs han — vender sig, vil gaa; men dér om Hjørnet med Helgenbilledet kommer en sort Nonne — nu standser hun, under Sløret drejer hun Ansigtet imod ham, gaar videre.

Han kan ej andet end se efter hende — nu vender hun sig brat, ser mod ham, staar uden

at røre sig — nu løfter hun Hovedet under Sløret, som vilde hun tale, da lyder der Fodtrin, bort iler hun, kaster sig foran Helgenbilledet ved Hjørnet.

Hvad kan det være for Nonne? — Nonne? Kanske en af Regentindens Spejdere, der skal gaa ham paa Sporet — brat vender han sig, haster mod Huset — man kan høre en Slaa blive skudt haardt for.

Ingen ind, du vogte vel, Dørsvend!

Kongen sidder i sit Brevkammer, imellem kan han dog ej andet end gaa til Vindvet og se ud.

Nu blader han mellem Papirerne, ikkuns Regninger og Krav: *12 Pund Grot**) *for Sørgeklæder hos Willem Belare i Gent — 50 Gylden og 40 Grot til Willem Didelink Hælvten for en Stenplade til Hendes Naades Grav — —*

Han sukker, leder hastig mellem Papirerne — jo dér — det er den gamle Ægteskabskontrakt, han nys fandt frem: *denne Pagt til Fornyelse af det Venskab, som stedse har bestaaet mellem Kejseren og samme højbaarne Kong Christiern, hvad vi ønsker at fortfare med og at knytte end fastere ved Slægtskabets Baand —*

Han tager sig til Panden:

»Slægtskabets Baand?«

Inde fra hører han Barnestemmer, og han smiler sært: Kejserens Søsterborn, Baandet er end ej helt bristet, *skal* ej briste!

Og Smilet bliver stærkere, da han tager tvende Papirer og lægger for sig, det ene er et Perga-

*) 1 Grot = 4 Øre.

ment med fremmed Haand, det andet med hans egen.

Og han gennemlæser Pergamentet, der er den Beretning, som Thomas Blanckaert har gjort om Dronningens sidste Timer. Flere Sinde læser han dette: »— — *og sagde, at hun vilde* »*leve og dø som en sand Datter af vor Moder,* »*den hellige Kirke.*«

Hastig tager han Pennen og skriver i Pergamentets Hjørne: *til Kejseren og alle katholiske Hoffer — — ogsaa Lothringen —*

Saa tager han Brevet, læser det langsomt igennem — streger og retter, som han nu har gjort mange Sinde, siden det blev skrevet i Zwynaerde.

Læser saa højt for sig selv — nikker tilfreds — ja saa' skal det være: »*fast i Troen imodtog* »*hun det hellige, højærværdige Sakramente paa ret* »*kristelig Vis — Den almægtige være hendes Sjæl naadig i al Evighed — —*«

Langsomt foldede han Brevet sammen og skrev: *Os elskelige Dr. Martin Luther ganske venligen tilskrevet.*

Lænede sig saa tilbage, lukkede Øjnene: dette sidste vilde ej vorde ham til Skade hos Kurfyrsten og det andet ej til Skade hos de katholske — —

Det bankede, Kongen fo'r op, Dørsvendens Stemme lød:

»Tilgiv, Eders Naade; men nede i Stegerset staar en Nonne —«

»En Nonne?« sagde Kongen og løftede Hovedet brat.

»Ja, Eders Naade, hun begærer Foretræde —

siger, at hun har Lægedom og hemmelige Helseurter til Fals —«

»Og Navnet?«

»Hun siger, hun intet har — hun er en Sorte-Søster —«

Kongen gaar frem og hen.

»Jeg har ej Stunder at tale med forløbne Nonner — er hun gammel, ung — *er* hun en Nonne?«

Han er standset lige foran Dørsvenden, griber ham i Skuldren og siger:

»Du svare mig derfor — hent hende!«

Lidt fortumlet kommer Svenden ud gennem Døren, ene staar Kongen og lytter efter hans Fodtrin, løfter saa Hovedet — tys, hvad er det for dæmpet Sang — nærmere, nærmere — dybe højtidelige Stemmer:

Miserere mei Domine —

Han stryger sig over Panden, lukker Øjnene fast —

Miserere mei Domine —

Stærkere, stærkere klinger det — nu mærker han Duft af Røgelse — end fastere lukkes Øjnene, men han ser dog Sygekammeret paa Zwynaerde og et blegt, smalt Ansigt, hører nu Dronningens bedende Stemme: I sende ej Børnene fra Eder, I give mig derpaa jert kongelige Ord — —

Miserere mei Domine —

Hastig gaar han mod Vindvet, slaar det op: dernede paa St. Gommars Urtegaard kommer Toget af sorte Augustinerbrødre, højt løftet paa Skuldrene bærer de en Kiste — se, nu gaar de

lige imod ham — stirrer det ej fra de spidse Hætters Øjehuller? — Hans Blik glider over mod Kirken, han mindes Messen, ser en Ligsten, et Dødningehoved — hvordan lød det nu — — — *bed for min Sjæl, husk, du skal følge efter* — —

Haardt drager han Vindvet til — hans Blik flakker, standser ved Bordskiven, hastig er han derhenne, i Haanden holder han Brevet til Dr. Martin i Wittenberg —

Sært fortrækker hans Ansigt sig, bliver saa slapt, mens Øjnene stirrer: husk, du skal følge efter — — — hvorfor kæmpe saa', naar du dog skal følge efter . . . .

Brat løfter han Hovedet, lytter: Nonnen! Hvem var hun, hvad vilde hun? Han ser Brevet, han har i Haand, gemmer det hastig mellem Bordskivens Papirer — lytter atter, Fodtrinene derude er nu ganske nær — saa smiler han, drager en Daggert af Bæltet, gemmer ogsaa den mellem Papirerne.

X

Dørsvenden træder ind, Kongen drejer brat Stolen, bliver siddende, lægger Haanden paa Bordet, saa han føler Daggerten, vinker Dørsvenden nærmere, hvisker:

»Du vogte vel — brug dine Øren — bliver her Larm, kom straks!«

Kongen slaar ud med Haanden, Dørsvenden er borte, den sorte Nonne træder ind, staar uden at røre sig, Sløret er ej aftaget.

Kongen anser hende nøje:

»Hvem er du?«

En Sorte-Søster, siger hun dæmpet, Kongen løfter Hovedet, studser —

»Hvad vil du mig?

Byde Eders Naade Lægedom!

Det er for silde — Hendes Naade er død —

Derfor kommer jeg!

Derfor? siger Kongen og rejser sig, gaar et Skridt frem, men er atter hastig tilbage ved Bordet, føler atter Daggerten. For hvad har du Lægedom?«

For Sindet!

»Hvem er du?« siger Kongen og kniber Øj-

nene til, »Stemmen er — jeg kender den — du er —«

»En Sorte-Søster!«

»Men Navnet, sig det — du er —«

»Sigbrit!!«

Hun er traadt et Skridt frem, drager med et Ryk Sløret til Side: fra et rynket, gult Ansigt stirrer to smaa skarpe Øjne paa Kongen.

Han er bleg, hans Haand ryster, saa Papirer og Daggert falder paa Gulvet.

Hun ser det, smiler, saa alle Rynkerne bliver sært levende; peger mod Daggerten, bukker sig mod den, vil tage den op, men Kongen er hastigere:

»Eders Naade ventede nok ej Venner —«

»Nej, men der kom Venner,« siger han, træder frem, byder hende Haanden, som hun kysser, fører hende saa til Sæde, sætter sig selv, men springer straks op, ser sig rundt, lytter, gaar hastig mod Døren, raaber til Svenden og peger mod Vindvet fjærnest i Forstuen:

»Dér! Staa dér, og gaa ej derfra, ej et Skridt!«

Atter sidder Kongen hos Sorte-Søsteren, der lader Øjnene gaa rundt i hver Krog.

»Her er ingen«, smiler Kongen, »du er ængstende for Spejdere?«

»Aa ja, Eders Naade, derom er jeg nok ej ene, men fanger de mig, steger de mig, som I stegte min Slagheck — men jeg har ogsaa *min* Dolk beredt!«

Kongen stryger sig hastig over Panden, der er rynket:

»Hvor kommer du fra?«

»Eders Naade havde et godt Ord: hvis din Hue ved, hvad du tænker, skal du kaste den paa Ilden — og Ord er en skøn Ting, men Daad er skønnere — de venter i Danmark!«

»Hvo venter?«

»Vennerne!«

»Hvor ved du det?«

»Tror Eders Naade, at Sigbrit Willems ej tænker paa andet end Bøn, endda hun er Nonne — jeg har faaet Tidender fra Clemens og Knipphoff og —«

»Ham stejlede de Hamborgkræmmere,« raaber Kongen.

»Han maatte dø for Eders Naade, ret som — min Slagheck og de andre —«

Kongen tager haardt om Stolens Armlæn, siger hvast:

»Slagheck var en Kætter —«

Hun smiler sært:

»I Stockholm lod han Kætterne dø, selv maatte han følge —«

Kongens Øjne begyndte at flakke —

»Vogt dig!«

Hun smilte:

»Kald paa jer Dørsvend — bind mig, brænd mig, saa følger jeg de andre, 200 Philippusgylden er Prisen for Sigbrit Willems; thi I ved jo, at jeg er vorden Heksekvinde, at jeg kan gøre Trolddom, og at jeg skyldes for at have hekset jer fra Riger og Lande — bind mig saa!«

Kongens Øjne er blodskudte, Daggerten har han i Haand, nu hugger han den haardt i Egeskiven.

»Vogt jer, Eders Naade, om I saarede jer selv, det var ej det *rette* Blod!«

Ej det rette? — Hvad vil du mig, Sigbrit, hvorfor kommer du, holder du Dom — hvad klager du mig an for?«

Jeg?« spørger hun undrende, og atter bugter sig alle de gule Rynker, »Skulde *jeg*, en arm Nonne, der maa gemme sig i en sort, stinkende Celle for ej at komme paa det røde Baal, holde Dom over saa *stor* en Konge — I har jo ingen Brøde, I gjorde ikkun, hvad andre store Konger, der vilde Magten, har gjort før jer, husker I Fernando i Hispanien, Louis i Frankerige, Johan i de portugisiske Lande og den store Henrik og den lille Cæsare Borgia — hver en blev de Herre i deres Rige — og raabes nu deres Ry over alle Land, fordi de sejrede — men I, Herre, I nævnes den røde Konge, en Tyran, en Bøddel, en Nero, og det kuns fordi I tabte —

Kongen er sprunget op, hvert Ledemod skælver, nu staar han lige for Sigbrit, som brænder sine Øjne ind i Kongens. Hans Hænder løftes, saa synker de, han søger Ordene, stammer:

»Hvem nævner mig saa' — svar mig! Og du sagde: den *røde* Konge, hvi kalder de mig saa'?«

Hun smilte, drog en liden Pakke frem og sagde:

»Den røde Konge? Det er *tænkelig* efter Kappen, hvad ellers? Og her, her har jeg mine hemmelige Lægeurter — Vennerne har sendt mig dem!«

Han greb Pakken, vidste tænkelig ej, han havde gjort det, sagde kun:

„Svar mig, raad mig, som du gjorde i fremfarne Dage, bistaa mig — hvad vil du, jeg skal gøre?

Hævn!

Hævn? sagde han, „Jeg kender dig, Sigbrit Willems, *du* vil have Hævn — og *jeg* skal være Hævneren —«

„Hør mig, Herre, sagde hun med rolig Stemme, „jeg som I har et Regnebrædt at gøre op. Jeg var en Hoek og maatte fly af disse Lande, *I* viste mig stor Naade: men Fjenderne gik mig paa Sporet: mindes I Sigismund Herbersteins Sendefærd, ved I, hvad der stod i hans hemmelige Befaling fra Kejseren — — — — der stod, at han ej maatte raste, før *hun* var borte —«

„Hvem? raabte Kongen, og Sigbrit rejste sig, traadte ham ganske nær, bøjede sig over ham og hviskede:

„*Dyveke!*

Kongen kunde ej faa Ord frem. Slog Vindvet op, sugede til sig —

„I lukke det, Eders Naade, bad Sigbrit „her er Folk fra Mechlen, en Smaadreng kun, men dog en Hertug — han var hos Frøkenerne, og det gik lystigt — kanske, at han og har hemmelige Befalinger — I skulde vogte jer, Herre!

Langsomt trak Kongen Vindvet til, og langsomt sagde han:

„Nej, *han* er ærlig —«

Ingen er ærlig! Jeg kender hvert Fald ingen — er jeg ærlig — er I ærlig?«

»Du tænker, at han er en Spejder —«

»Ak,« sagde Sigbrit i saa frommelig en Tone, jeg er kun en arm Sorte-Søster, og jeg tænker saa lidet paa denne Verdens Ting, men *mindes*, det kan jeg, særdeles Navne: Niels Stygge til Børglum, Steen Bilde, Tyge Krabbe, den trinde Bisp Børge i Lund og de andre af Rigets Raad, der skrev jer Haandfæstning — og saa Mogens Gøe, Erik Krummedige og lange Niels Brock paa Estrup — det var dem, der sagde sig fra Huldskab og Troskab —«

Kongens Øjne flammede, hans Hænder aabnedes og lukkedes for hvert Navn, der lød, og Fingrene krogedes som Klør, der greb.

»Har *du* Penninge?« raabte Kongen brat, »Penninge til Krigspostyret?«

»Kejseren skylder jer end halvandet Hundred Tusind gode Gylden af Hendes Naades Brudeskat!«

»Du skaffe mig dem,« sagde Kongen.

»I tænker, at Svogerskabet nu er ude,« smilte Sigbrit, »men I har dog end Hertug Hans og de naadige Frøkener — dem vil Kejseren ej lade vokse til i Kætterdom og —«

»Det er *mine* Børn,« raabte Kongen, »dem kan jeg ej være foruden, har givet Løfte derpaa!«

»Hvifor?« hviskede Sigbrit, »Naar I har jeres Lande inde, faar I jo de gode Børn igen; men *jeg* misted en Datter, fik hende *aldrig* tilbage!«

Kongen holdt Hænderne frem for sig, som værged han sig.

»Og Holland bliver jer Forvandt!« hviskede hun.

Han gik hende nærmere, hendes Øjne spillede:

»Eders Naade faar en Part af jer Brudeskat, og det træffer sig nu saa', at Krigsknægtene snart er billig til Fals, nu naar Kejseren og Kong Frans forliges, og har I først Knægtene, og vil Kejseren ej give jer, hvad I mere trænger, saa *brandskat!*«

»Men Holland?« spurgte Kongen, »Kan du skaffe mig Holland?«

»Ved saadan Krig,« sagde hun dæmpet, »vil Kong Frederik lukke Sundet for Hollænderne; men det taaler de intet, og da bliver de Eders Forvandte — særdeles om I forud har lokket dem med fede Privilegier, saa de i alt maa gange forud for de lybske Skælmer —«

»I har ej mistet jer Kløgt,« smilte Kongen, og nu lyste ogsaa hans Øjne, mens han ledte mellem Papirerne, fremdrog et Kort, bredte det over Bordskiven.

»Eders Naade har nok gjort adskillige Rejsefarter her,« sagde hun og lod en runken, mager Finger følge de mange Streger paa Kortet.

Han nikkede langsomt.

»Ja, mange Rejsefarter —«

Og længe sad de to bøjet over Kortet, og nye Streger tegnedes gennem Brabant til Antwerpen og Medemblik, og derfra videre mod Nord.

Men Sigbrit smilede — saa alle de gule Rynker bugted sig sært.

XI

Gennem Stadsporten og videre mod Mechlen ruller Kongens Karrosse.

Hs. Naade og Kleiniche sidder paa den ene Agestol, Dorothea og Hertug Hans paa den anden. Ingen af dem taler; for Kongen er tavs. Men hans Øjne flakker fra Barn til Barn, og de Øjne er ej glade.

Halve Vejen gaar saadan.

Da siger Kongen brat:

»Hvi sidder I saa' og maaber?«

»Jeg tænkte, vi ej maatte tale,« siger Hertug Hans dæmpet.

»Er I rædde for jer Far?«

Ingen svarer; men han føler Kleiniches lille varme Haand i sin, og han smiler, mens han siger:

»Om I er rædde, da er det godt, at I nu skal bo hos jer Tante, den gode Fru Margareta —«

»Naar skal vi saa igen hjem til Far?« spørger Kleiniche dæmpet og skotter til Faderen. Der kommer igen et Smil om hans Mund, men det er saa trist, at Kleiniches lille Haand knuger

sig fastere i hans. Da bliver Smilet gladere, og han siger:

»Naar? Naar Gud og — Kejseren vil!«

Men naar tænker du, at de vil?« spørger Kleiniche.

Det ved ingen,« siger Kongen og ser hastig ud over de flade Marker, hvor Vindmøller vokser frem i Regntykning og Taage; men saa vender han sig brat og farer fort i saa lystig en Tone, dog, I kan tro, det bliver glade Dage for jer — du, Hans, faar dit eget Ridedyr, — og du, Dorethe, og du, Kleiniche min, I faar alskens Pyntesager og Kjoler og —«

Men, Far,« siger Kleiniche, bliver du ogsaa hos Tante?«

Jeg? Nej, ser I — men hvorfor vil du vide det, Barn?«

»Jo,« siger Kleiniche, »for hvis du ikke bliver, saa vil vi heller ej blive — vel?«

»Nej!« siger de to andre.

Kongens Øjne er helt milde, og gennem Karmens Vindver ser han atter hastig over Markerne.

Saa er I dog kanske ej saa rædde for jer Far,« faar han endelig sagt uden at tage Øjnene fra Landet derude.

»Kuns naar I er vredsindet —«

Kongen stryger sig brat over Øjnene og siger:

»Ja, Børn, nu er jeg ej vredsindet, maa I vide — men nu bliver I kønt hos jer Tante, og den Tid, vi saa skal til Danmark, saa skal I atter være hos mig — og saa — —«

»Men vor gode Moder sagde,« hvisker Klei-

niche, »at vi alle Dage skulde være hos dig, vor kære Far!«

Det giver et lidet Jag i Kongen, og han knuger uden at tænke derved sin Haand saa fast om Kleiniches, at hun giver et Skrig.

Angst bøjer han sig over hende, klapper hendes Kind.

»Saa, saa, du græde ej, hjærte Barn —«

»Jeg græder ej,« sagde hun, »men Far, *I* græder jo!«

Hastig rejste Kongen sig, rakte sig gennem Karmens Vindve og raabte med saa barsk en Stemme:

»Kør til, Svend, rækker vi da aldrig den Stad!«

Hendes Naade Regentinden var ej i Mechlen, da Kongen kom til Slottet. Hun var rejst til Antwerpen, og dér ventede hun Hans Naade Kongen, for at alt kunde blive nøje i Orden bragt. Kongen lovede da at bie paa Slottet til aarle næste Morgen for saa at drage til Antwerpen; men da Regentindens Hofmester Dagen derpaa kom for at melde, at alt var rede til Rejsefarten, sagde Dørsvenden, at Hs. Naade med Børn Kl. 4 Slæt paa Morgenen var draget tilbage til Lier.

Regentinden blev ej mildsindet, da hun hørte om Sagen, men da hun næred en stor Frygt for, at Børnene nu mere end tilforn skulde lide ilde af den onde Lære fra Wittenberg, lod hun dog Kongen igen kalde til Antwerpen, hvilket just skete ved ridende Bud af Her-

tug Frans, som kanske var de kongelige Børn til megen Glæde, medens Hs. Naade drog til Antwerpen. Thi bort drog Kongen, og her i St. Michaels Abbedi handledes om de kongelige Børn. Disse skulde blive ved Hoffet i Mechlen, indtil Kongen atter ved Guds og Kejserens Hjælp indkom i sine Riger. Men Kongen skulde faa frit Lejde til Hs. Majestæt for at forhandle om sine Landes Indtagelse, med hvilken Hs. Majestæt vilde være ham assisterlig. Endvidere skulde Kongen have fri Haand til at hværve Krigsknægte i Kejserens Lande, ligesom der og' skulde ydes Hs. Naade en Part af Brudeskatten.

Denne Handel var da at regne for saa redelig som mangen anden Kræmmerhandel, og alt var vel og' gaaet godt, hvis Hendes Naade ej var kommet med Udflugter, hvorfor Kongen tilsidst havde givet et Næveslag i Bordet og derpaa var borte, uden nogen kunde standse ham.

Faa Timer dernæst var Kongen redet gennem Liers Stadsport; Sved drev af Hestens Flanker, Skum om dens Mule; og Gud naade den, der paa det Ridt var kommet Kongen i Vejen; saa rapt det bar over Mulde.

Men Fryd blev der i »Het Hof van Denemarken«; thi Kongen tog Børnene ind til sig og lovede dem, at nu vilde de aldrig mere skilles. Men bort fra disse onde Lande skulde de, bort til det Land Brunschweig, hvor Hertug Erik ventede dem, og hvor de skulde faa gode Dage. Men rapt maatte det gaa, og alt skulde pakkes ned. Stor Jaghast var der da i Kongens Gaard,

ja, om det saa var gamle Gregers, saa humpede han saa gesvindt, at Lappen paa Skindbukserne saa's mere end vanligt.

Ogsaa Børnene havde saadan Hast, at de nær var faldet over hverandre, og det gik med megen Lystighed.

Da var det, at Kleiniche standsede foran Buret med den hvide Falk.

En Tid blev hun staaende, og da hun atter fo'r fort med at hjælpe Ursula, havde hun ej fuld saa megen Hast som tilforn.

Saa skete det, at Hendes Naades Smaadreng, Hertug Frans, med stor Il kom anridende, bringende Brev til Kongen, at den naadige Frue just nu var kommet til Lier og havde taget Logement i »Het Valk«. Hun ønskede meget at forhandle med Hs. Naade, men Hs. Naade var af andet Ønske; thi vilde han ej mere forhandle med den arge Kvind!

Saadan Besked bragte Hertug Frans tilbage til »Het Valk«, men fluks blev han tilbageskikket med nyt Brev. Dette maa dog ej heller have været Kongen til Behag; thi frem og hen red Hertug Frans vel fire Gange, og først da fik Kongen andet Sind; og Sancta Kunigundes Dag*) bekræftede Kongen, hvad bekræftes skulde, og tre Timer dernæst rullede Regentindens Karme, fulgt af adskillige Ryttere, gennem Liers Byport og videre mod Mechlen.

I Regentindens Karm sad foruden Hendes Naade, der saa' ret smilende ud, Kong Christi-

*) 4. Marts 1526.

erns Børn, der ej var helt saa smilende; thi alle var de Graaden nær. Ved Karmens Side red Kong Christiern.

Han havde ej Øjnene fra Børnene, imellem nikkede han til dem.

Nu er Toget gennem Stadsporten, nu holder Kongen sin Hest saa haardt an, at den stejler derved, han aftager sin Baret, svinger den og raaber:

»Guds Fred, min Hans — Dorethe — Kleiniche!«

Han ser smaa Hænder vifte gennem Karmens Vindve; men mere ser han ej heller, hverken Hendes Naades milde Mine eller Følgets spotske Lader, kun Karmen dér, længere, længere borte — og nu i Vindvet et lidet Hoved — Kleiniches er det!

Og han sporer Hesten, rider frem, vil følge — holder den saa atter an, bøjer Hovedet; men hans Blik følger dog Toget — mindre og mindre bliver det . . . . . .

Længe holder han saadan, kaster saa Hesten om, rider rapt tilbage gennem Staden.

Men liden Prinsesse Christine rækker Hovedet gennem Karmens Vindve, stirrer langt med de forgrædte Øjne, da møder de en Rytter, som rider tæt bag Karmen, han lægger Haanden paa Hjærtet, og hun smiler, endda hun græder, læner sig tilbage i Hynden, lukker Øjnene.

For Rytteren er Hertug Frans.

XII

Den første Tid i Mechlen var ej af de lysteligste, og dog skulde det blive end værre. Ret tidt var Kongebørnene grædøjede, men noget hjalp det, naar de fik Lektioner af de gode Mestre Christiern Winther og Goske Eriksen, deres Faders kære Tjenere, som var fulgt med til Mechlen for Børnenes Lærdom. I saadanne Timer syntes det ret, som var de atter i Lier, særdeles naar de gode Mestre paa det kære danske Sprog taled om deres Herre Kongen. Men kanske var dette ej efter Hendes Naade Regentindens Lyst, hvert Fald varede det ej længe, før der blev Børnene beskikket nye Læremestre, saasom Cornelius Agrippa og Anthon v. Metz Kapellan, og saa skulde Hofmesterens Frue endda sidde hos og lure.

Og mestendels var det kun om hellige Mænd og Kvinder, de lærte; thi da Kapellanen havde hørt, at de ej en Gang vidste saa simple Sager som hvad saadanne Folk som St. Josef og Sancta Clara var gode for, da saa' han, at det var paa Tiden at belære dem. Og lærte de da om Helgene, saa' og' om den gode Ansgarius,

som havde kristnet de nordiske Lande, og i Staden Turnhaut ej langt fra Lier funderet et Kloster, hvor han gjorde Disciple, der gik til de nordiske Lande. Og lærte de videre om den gode Gommarius, som havde gjort skønne Mirakler. Saaledes da de hedenske Danske kom til Lier og her slog en god Præst, Hr. Fredeger, død. Dernæst vilde de ilde Karle stikke Kirken i Brand, men ej kunde den brænde, saa hellig var den, og just i samme Stund, de vilde stikke den an, begyndte alle Klokker at ringe, og de tvende Høvdinge Rolf og Ragnar blev slagne med Blindhed, saa de slog hinanden sønder. Men siden bliver der hvert Aar paa denne Dag ringet med Stadens Klokker. Dette fortalte Kapellanen med Velbehag, og han glemte ej at lægge noget til om den megen Kætterdom, der immer kom fra Nord.

Og saa var der jo det med St. Judas, der skulde anraabes, naar man havde Hoste, og Sancta Clara, der var god mod rindende Øjne; men da ingen af Kongebørnene havde nogle af disse Skader, tænkte de i deres Sind, at Kapellanen godt kunde have sparet dem for denne Visdom.

Ogsaa tænkte de kanske, at Livmedikus kunde have skaanet dem noget mere; thi ej var det altid saa rart to Gange i Maaneden at faa ind at vomere paa eller to Gange i Ugen som Modgift mod Sygdom, der kunde komme, at faa de af Livmedikus opfundne Draaber »Mitridatus«, som smagte ondt. Og saa maa Medikus endda ej helt have stolet paa sin »Mitridatus«, hvert

Fald skulde de arme ydermere kopsættes eller have Igler, dog dette var Gud ske Tak ikkun én Gang i Aaret mellem Pinse og St. Hans eller og' St. Bartholomæusdag; thi da bed Iglerne bedst. Men var alt dette ej nogen Lyst, saa var der saa meget andet, som man ej kunde anse uden Fornøjelse, og som, naar man skulde være ærlig, dog ej var ringere end i Lier. Saadan var det en Lyst blot at gaa gennem Slottets mange Stegers og Bryggers. Her var Kældersvende, Bryggersvende, Slotsfiskere, Fadeburskvinder, Herrekok, Ridderkok, Svendekok, Kokkens Mestersvende, Kokkens Svende, Kokkens Drenge og Kokkens Piger, Kedelskurere, Stegevendere, Sølvpoppen og selve Medikus, som nøje skulde anse alle Urterne. Og der var, hvad ej maatte regnes for de ringeste, Sukkerbagere og Marcipanmagere, som var store Kunstmestre og havde hemmelige Opskrifter til saadanne rare Sager som venetiansk Marcipan med Violrødder, til Rosenvand, Pommeranser og Kvæder i Honning og Pimpernella og meget andet, som de smaa Frøkener med særdeles Behag lod sig smage, naar de gjorde deres Spadseregang her, hvilket ej helt sjældent gik paa.

Og saa var der Dyregaarden med rigtig levende Kameler, Løver, Leoparder og andre vilde Bestier saa' og' med Hjorte, Maarer, Hermeliner, Papegøjer. Og der var Falkegaarden, ja, og saa selve Slottet med de skønne Sale, som Hertug Frans kunde fortælle adskilligt om. For han vidste jo saa god Besked med det altsammen. Se, Hendes Naade havde det bedste Hofkapel i Europa, og

naar det spillede op paa Trompeterstolen dér, kunde det være, at man maatte danse! For var saadant forbudt, men nu havde man da Gud ske Pris Lov dertil, og Fester holdt man, som ej havde været prægtigere i Carl den Dristiges Dage. Og Turneringer var der, og saa kæmpede man for sin Hjærtes Dame — og i Salen med de skønne brabantske Tapeter, var det, at Kejseren holdt Krig —

»Holdt Krig?« spurgte Kleiniche en Dag, da Frans var naaet saa langt i sin Lærdom.

Ja, forstaar du, Kleiniche, som ganske liden saa brød han sin Lanse med Krigerne i Tapetet dér, men senere, hvervede han en hel Hær, og den Tid har det været stolt at være Smaadreng! For, ser du, Hælvten af Smaadrengene var vantro Tyrker og Hælvten kristne Riddere. Og saa kæmpede man, og saa sejrede Kejseren —«

Gjorde han altid det? spurgte hun.

»Ja, det kan du da tænke?

»Var de kristne da altid de stærkeste?

Nej, men det kunde da ej gaa at banke Kejseren, han var jo den fornemste —«

Nej, det kunde det vel ej, mente Kleiniche, men det var dog ligegodt ilde, at de andre altid skulde have Bankene —

Det er Ret, som du siger, lo Frans, og det samme mente Kejseren, og saa en Dag, da Tyrkerpaschaen græd, fordi han altid skulde bankes, saa gav Kejseren ham til Trøst ret en smuk lombardisk Hat med Guldsnore —

»Det var kønt gjort,« sagde hun.

Og han lagde Haanden paa Hjærtet og bukkede:

»Men Hs. Majestæt er jo og' den naadige Prinsesses Hr. Morbroder!«

Hun nejede, og han smilte, ej mindst da hun hørte, hvor galant det nye Sølvmorsskørt raslede.

Videre gik de.

»Husker du, Frans, da du og Hans var Ridder og Tyrk —«

»Ja, det maa du tro, Kleiniche, jeg har end det hvide Kors, du syede paa min Kofte —«

»Har du?« sagde hun glad.

»Jo, for ser du, det var, ligesom Korsfarerne fik at deres Hjærtes Dame.«

»Er jeg da *din* Hjærtes Dame?« spurgte hun.

»Ja, det er du!« sagde han bestemt.

»Nej, hvor det er lystigt,« sagde hun og gav sig til at le.

Han lo ogsaa; men syntes alligevel hun godt kunde have taget hans Ord med mere Alvorlighed.

Og saa fo'r han fort, at hun skulde mærke, at det ej var eneste Spøg:

»Og den Tid, jeg skal med i Turnering, maa jeg da kæmpe for *dig*?«

»For mig?«

»Ja!!«

»Men hvis du nu kom noget til?« sagde hun helt bange.

»Vær ej ængstende, min Prinsesse,« sagde han værdigt, »jeg skal føre min Lanse, saa du ej skal blues derved!«

Hun nikkede til ham og saa' helt stoltelig ud, skiftede saa Mine og sagde:

»Men om det nu gik dig som ham med Hatten — ham, som min Hr. Morbroder gav Hatten med Guldbaandet — hvis du kom til at kæmpe med én, der var fornemmere —«

Han rettede Ryggen og sagde:

»Min Fader stammer fra Carolus Magnus!«

»Tænk!« sagde hun og saa' helt lille ud, men saa retted hun sig brat og fo'r fort:

»Men *jeg* stammer fra Hellig Knud!«

Han bukkede dybt, endda han ej kendte Hellig Knud, og hun nejede dybt, endda hun ej kendte Carolus Magnus.

XIII

Tiden gaar med Køddage og Fiskedage, med Messe i Huskapellet eller i St. Romualds Kirke. Hertug Hans faar Lektioner efter Erasmus Rotterdamus' Værk »Den kristelige Fyrstes Undervisning«, hvilket ej er lystigt, og han fægter og rider, hvilket er lystigt. Frøknerne danser og læser, og Søn- og Helgendage er de alle med til Taffels, og da er det helt en Fryd at se Hertug Frans gøre Tjeneste som Smaadreng og bære Fade fra og til, endda han stammer fra Carolus Magnus. Hoffet er ellers ret stille nu, da Kejseren er i Granada og Regentinden mest i Brüssel, hvor der stedse er Fester nok, og det lystigste, som har været paa den sidste Tid, var en Sanger-Turnering paa Torvet foran Slottet. Thi her forlystede Sangerkompagniet »Violen« fra Antwerpen og »Balsamblomsten« fra Gent Herskaberne med deres Sang. Ogsaa paa et andet af Stadens Torve er der Lystighed, dog af anden Art, men den ses ej fra Slottet. Her kommer onde Kættere paa Baalet, hvilket maa siges at være godt. Thi de, der brændes, er besatte af Djævle, og disse

brændes da med! Og der er jo, efter hvad den gode Professor udi Theologien Martin Borrhaus fra Basel nøje har udregnet, 12 Trillioner, 665 Billioner, 746 Tusinde og 664 større og mindre Djævle med Overdjævlene Jeronimus, Raggi og den lange Register, som stedse farer i Folk, hvorfor det gælder at brænde løs, at man kan blive de Karle kvit!

Men fra Slottet ses kun Violerne og Balsamblomsterne, og ellers gaar Tiden helt jævnt. Frøknerne anlangende, da faar de imellem Brev fra deres Hr. Fader, som nu er i Tyskland, og de formærker da nogen Længsel; men endda her er stille, saa er der dog meget mere at fornøje sig med end i Lier, og saadant er Balsam paa Længsel.

Danselektionerne var og en god Tidkort, kanske ej mindst for Prinsesse Christine, der tidt til Meddanser havde Hertug Frans: Spaseregange i Abilden og Dyregaarden var ej heller ilde. Og saa Aftentimerne paa Jomfrukamrene. Ej var det langt fra, at man her lærte mere end af selve Anthonius Kapellan; men hvert Fald var det af nogen anden Art.

Saaledes havde den franske Kammermø Phanette en Dag sat et kuriøst Ansigt op, da Kleiniche spurgte, hvi der var saa svære Laase for alle Jomfrukamre, og hvi disse Laase stedse kun kunde aabnes inde fra.

En Tid havde Kammermøen paa alle Kleiniches Spørgsmaal kun svaret med det kuriøse Ansigt, som blot gjorde Nysigenheden større, men tilsidst havde hun med mange Øjeblink faaet

sagt, at Jomfruer havde saa meget at vogte fremfor alle andre. Hverken Kleiniche eller Dorethe forstod, hvad det kunde være; men noget at tænke paa og tale om bragte saadant.

I det hele var den Kammermø ret en kuriøs én. Alt kunde faa hende til at blive blinkøjet.

Paa en af Salenes Vægge hang et Kunststykke af Hieronimus Bosch med mange sære Tudser og saa med en Munk og en Kvinde, der ej havde anden Dragt end et Bæltespænde, saa hun tænkelig maatte fryse.

Da nu de to Frøkener en Dag spurgte Phanette, hvad det Kunststykke forestillede, da sagde hun, at det var den hellige Antonii Fristelser; men mere vilde hun ej sige, kun blinkede Øjnene og spidsedes Munden.

Og i lige Maade gik det den Dag, Prinsesse Christine vilde vide, hvem Carolus Magnus var.

Ej vilde den fransøske svare, før hun fik at vide, hvorfor Prinsessen spurgte saa'! Men ej havde Prinsessen nævnet Hertug Frans' Navn, før Phanette gav sig til at blinke, saa Kleiniche nær var blevet vredsindet. Men det var dog ej værd at blive vredsindet altfor længe; thi Phanette var saa rar til at snakke og give Raad for meget. Saadan vidste hun, at det for Skønhedens Aarsag efter Badet var godt at vaske Haaret i Rhinskvin og blege det med Træaske, hvilket særdeles vilde være godt for Prinsesse Christines allersomkæreste gule Haar.

Den Dag Prinsessen hørte herom, havde hun sagt, at hun brød sig ej om sligt Narreri; hendes Haar var godt, som det var —

»Det er det, naadige Frøken,« havde Kammermøen svaret, »men om det blev end skønnere?«

»Jeg bryder mig intet derom,« havde Prinsessen sagt; men da havde den blinkøjede spidset Munden og hvisket:

»Carolus Magnus —«

Hvornæst hun var snurret rundt paa Hælen og taget til Bens.

Men da var for første Sinde Blodet faret Kleiniche til Kinderne paa saadan Vis, som hun aldrig tilforn havde kendt.

Og senere tog hun imellem, helst naar ingen saa' det, lidet Aske henne fra Kaminen.

Saadan Kunst som at gnide sine Tænder med en Børste havde man ej kendt i »Het Hof van Denemarken«, men den fransøske havde just en skøn hemmelig Recept, der sagdes at stamme fra Dronningen af Navarra: 3 Æggeskaller, 3 Kvintin Koraller, 2 Kvintin Silketraad, der nødvendigvis skulde være hvid og brændt til Aske. Naar Tænderne var gnedet hermed, tog man Rosen- eller Fænnikelvand*), og Tænderne var da saa hvide og Læberne saa røde, sagde Phanette, at — ja, hun sagde ej mere, men satte Munden op paa en kuriøs, spids Maner. Dog kunde Læberne blive end rødere; thi havde hun en hemmelig Opskrift til en Sminke, som var opfundet af selve Hertuginden af Ferrara, den skønne Lucrezia Borgia.

*) Fænnikel, en Urt. af hvis stærkt krydrede Frø der destilleredes en Slags Kryddervin.

Se, alt saadant havde man aldrig hørt mindste Tale om i Lier, og heller ej havde Frøknernes Kammer dér været Hælvten saa smukt som her. De skønne Tapeter, Kunststykkerne, de udsnittede Stole og Bænke med Hynder og Bænkedyner af Gyldenatlask, hvor man ret lunt kunde gøre sig til Gode, mens Phanette satte sig ved en liden Epinette, gjort af Jean Rückers i Antwerpen, og paa det spillede galante Stykker.

Og tænke sig, hjemme i Lier havde de alle tilsammen kun haft et eneste Spejl, og det var endda af Staal og noget rustent; men her havde de af Tante Margareta, som virkelig var helt rar, faaet hver et af de nye Spejle, der var gjort af rigtigt Glas. Og inde i Sengekammeret stod tvende Kister med alskens skønne Sager, Skørter og Livstykker, Perlehuer, Klæde fra Leiden, Fløjl fra Utrecht, Kniplinger her fra Mechlen, ja, der var endda nogle Guldnaale, gjorte af Arnold Wench i Nürnberg og den store Mester Miliano Targhetto i Venezia.

Men paa Væggen dér hang tvende Hylder, én for hver af Frøknerne, og her fandtes ligedan skønne Gaver fra Tanten, saasom Balsambøsser, Timeglas og Sejerværk, der viste Tidens, Solens, Maanens og Planeternes Gang. Dertil kom saa Lucidarius*), Breviariet med Kalenderen og Helgen- og Martyrdage. Og disse Breviarier havde været deres kære Moders; og

*) Af Lux = Lys. En middelalderlig Folkebog med religiøse og andre Oplysninger. Den fandtes paa næsten alle Sprog, ogsaa paa Dansk.

deres Herre Fader havde givet dem disse til sidste Amindelse, hvorfor de kanske og' ret tidt havde deres Tanker ved dem.

Men paa den ene Hylde, hvori saa skønt var snittet Danmarks Riges Vaaben, stod ogsaa, hvad man kaldte et Kridthus fra Nürnberg, saa' en liden Buddike af Kridt, men i et Hus' Lignelse, hvori kunde lægges Erindringstegn om Venner, man havde kær.

Han havde gemt det hvide Kors, tænkte Kleiniche, hun havde intet gemt, men hun skulde snart se at faa noget af ham; thi skal nogen i mit Kridthus, da skal det være Frans!

XIV

Det haver været af Arilds Tid,
det bliver, mens Livet kan rinde,
at Elskoven tvinger saa mangen en
baade Møer og høviske Kvinde.
Folkevise.

Man kunde tænke, at Hertug Frans havde i sine Tanker at ville gaa i Kloster. Hvert Fald havde han paa den senere Tid adskillige Gange tyet til sit Breviar og deri læst ret ivrigt om de fromme Martyrer. Mange var der, og kanske syntes han, at det var rart, om nogle færre havde ladet sig pine saa svart; thi det var ej helt let blandt de mange at finde, hvad han søgte; men tilsidst var Lykken ham dog god, og han fandt den rette, som var Hellig Knud.

Nogle havde dog ej den Mening, at han pønsede paa at søge den gejstlige Stand, og det var hans Fæller, de andre Smaadrenge, saasom den unge Greve af Hoogstraten og Rudolf af Burgund, der en Tid skulde være Herre til Beveren og Veer. De havde nemligen saa' gjort deres Observationer, og de dølgede dem ej for Frans,

men kom med artige Spottegloser. Saaledes havde de ondt af, at Frans snart hverken havde Tid til at ride eller jage, efterdi han nok havde en anden Jagt for.

Dette sidste, som lange Rudolf havde sagt, kostede ham en vel banket Kofte, hvorfor han nok heller ej mere talte om den Jagt.

Men Frans selv tænkte fra den Dag end mere paa Prinsessen, og saa' han kanske ogsaa fra den Dag noget anderledes paa hende end tilforn. Han vidste ej ret, om det eneste laa i den nye Klædeskik, hun havde faaet her paa Slottet, men hun var ej helt den samme som i Lier! Dog det gyldne Haar kunde da hvert Fald ej have med Klædeskikken at skaffe, heller ej den liden Mund, som kunde spidses saa sært — og saa Tænderne, der kunde blinke saa' — men særdeles var det dog det gyldne Haar, saadant havde han aldrig set tilforn! Gud maa vide, hvad hun egentligen havde for Tanker om ham — om man kunde faa noget at høre derom? — Og danse — ja, hun dansede saa vel, som ingen anden — egentligen var det først blevet ret en Lyst at danse nu paa den senere Tid — men hun var Kejserens Søsterdatter! — Kanske snart hjemme i det Land Danmark — og det var langt henne, ja, han vidste det nøje; for han havde jo ledt det op paa Skolemesterens Kort — — —

Saadant og mere andet holdt Dystrend i hans Hoved, og derfor svarede han og ret dumt paa adskilligt, som forelagdes ham af Ride- og Falkonermester. Sært nok, saa vel han havde kun-

net sine Ting om Jagten den første Gang, han saa' hende i Lier, da tænkte han ej det mindste hverken paa Haaret eller Munden, nu blot han saa' et Glimt af det Haar gennem Falkonergaardens Gitter ind til Abilden, da kunde han næppelig kende en Gerfalk fra en Mustard.

Og gennem det Gitterværk saa' han just nu et gyldent Haar, og det lyste; for Solen skinnede, Fuglene sang, og det var i Maj.

Og Frugttræerne omkring hende stod i Blomst, saa de var som eneste Sne mod Himlens blaa, og Sommerfuglene dansede; dog, han tænkte hverken paa Blomsterne eller Sommerfugledans; men det første Falkonermesterens Klokke havde lydt, tænkte han kun paa at komme gennem Gitteret dér og ind i Abildhaven.

Han styrede lige mod hende og hendes Kammermø; men saa standsede han brat, bøjede af — hvad skulde han sige til hende, hvordan skulde han egentligen begynde? Før havde han aldrig tænkt, der kunde være noget svært i saadant; men hvifor var han da nu af anden Tanke?

Hun havde set, da han kom, og hun havde straks lystet at løbe lige mod ham, som hun saa tidt tilforn havde gjort; men hvifor drejede hun da af?

En Tid kredsede de saa', og imellem skottede hun til Kammermøen, der var den fransøske Phanette, og han skottede til Falkonergaardens Gitter: om Hoogstraten og lange Rudolf stod og lurede dér?

Kanske befaler Frøkenen, at jeg gaar at se

efter Frøken Dorothea?« spurgte Kammermøen og blev blinkøjet.

Men Prinsessen saa' det ej; thi hun saa' ej op, da hun sagde:

»Ja, kanske —«

Og saa stod hun ene mellem de dansende Sommerfugle.

Men ej længe stod hun saa'; thi nu lød rappe Fodtrin bag hende, hun vendte sig —

»Frans!«

»Christine!« faldt det ham i Munden, som han saa' hende dér.

»Hvi siger du ej Kleiniche?«

»For det passer ej mere saa vel —«

»Hvifor?«

»Du er større nu og — smukkere!«

»Var det derfor, du løb for mig?«

»Gjorde jeg?«

»Ja, du gjorde, Hertug Frans —«

»Hvi siger du nu *Hertug?*«

»Du er og' blevet større og —«

Saa tav de begge, hun pillede ved sit Brystspand og han ved Dolkehæftet.

»Skal vi gaa og se til Falken?« spurgte hun brat og saa' mod Falkonergaarden.

Hans Blik fulgte hendes Haand, og han fik Øje paa Hoogstraten, der stod og lurede bag Falkonerhuset.

»Nej,« sagde han langsomt og blev lidt rød i Kinderne, »den har det nok godt, og — den — den sover kanske —«

»Sover ved klaren Dag? Det er blot noget,

du siger — — du *vil* ej vise mig den — den er da ej syg?«

»Nej, jeg sværger dig til, at —«

»Men hvifor maa jeg da ej se den — kanske vil du tage den igen, eller —«

»Nej, hvor kan du tænke saadant, Kleiniche?«

»*Christine!*« sagde hun og slog med Nakken, saa Krøllerne lyste, »Men vil *I* ej gelejde mig, Hr. Hertug, da vil kanske *andre* —«

Og hun bøjede sig, kiggede mellem Grenene, pegede mod Falkonerhuset og sagde:

»Dér staar Hoogstraten, han vil nok være mere høvisk — jeg lider ham vel!«

Og hun begyndte at gaa; men saa greb Frans hendes Haand og sagde:

»Kleiniche, nu maa du ej være vredsindet — gaa hvert Fald ej til *ham!*«

»Hvifor?«

»Han vil kuns snakke derom, den Pladdermund!«

»Om hvad? Ja, sig det kuns, Frans, om hvad vil han snakke?«

»Om — om *os*?«

»Om dig og *mig*?« sagde hun undrende.

»Ja!«

»Og hvad snakker han saa?« spurgte hun nyfigent.

»Han siger,» sagde Frans, men holdt saa brat inde —

»Hvad siger han?«

Men Frans svarede ikke, trykkede kun hendes Haand og blev rød i Kinderne.

Ogsaa hun blev flammende rød helt op til det gyldne Haar, slog Øjnene ned og løb, alt hvad hun mægted, tilbage til Kammermøen.

Men han satte Kaasen over mod Grev Hoogstraten, der kanske skulde have sig en banket Kofte.

Og Abildhaven staar tom, Frugttræernes Sne lyser mod Himlens blaa, Sommerfuglene danser, Solen skinner; for det er i Maj.

XV

I Bogkammeret næst ved Frøknernes Stuer har Hendes Naade Regentindens Bogmester samlet en artig Skat, som skulde vorde Frøknerne til Lærdom. Adskillige af Folianterne er gjorte paa den nye Bogtrykkermaner, andre er fra den mere fremfarne Tid og særdeles skønne. Paa Pergament er af den gamle Kunstmester Antonio da Bologna tegnet skønne Initialer; og Guds Moders Kappe saa blaa og Glorie saa gylden lyser mildt blandt Bladene.

Særdeles er det saadanne Sager som Legender, Postiller saa' og' Henrik Susos »Gudelige Visdomsbog«.

Og fandtes der jo kanske nok mange galante Ting i denne sidste, men helt lystigt var det dog ej at læse om »Vor Frues Drøvelser« eller »Om Helvedes Piner«. Lystigere kunde det saa være at læse om »Hvordan en gudelig Brud er, og hvordan hendes Kærlighed er«, hvilke skønne Stykker alle kunde findes i samme Susos Bog; men sært var det, at begge Frøknerne, hvert Fald Prinsesse Christine, paa den senere Tid var bleven mere lysten at læse om anden Slags

Kærlighed, der ej saa meget var af den gudelige Art.

Og det traf sig da saa gunstigt, at Phanette Kammermø saa' havde sit eget hemmelige Bogkammer, som var de tvende Prinsesser til overmaade Oplivelse.

Se, saaledes kunde en Roman som »Tristan« nok vække Tanker. Thi mødte Ridderen en Morgenstund, da han var redet ud at høre Lærken, et Tog af prægtige Riddere og saa skøn en Jomfruflok, og de red ædle Gangere med gyldne Skabrakker, og de kyssed og favntog.

En Stund efter kom et andet Tog, og det var eneste elendige Mænd og Kvinder, der red gamle humpende Krikker. Og disse Folk jamrede og skreg meget. Da spurgte Ridderen, hvad Mening der vel var i dette, og Svaret lød, at alle var de Aander, og de første fik nu Lønnen, fordi de havde drevet paa med den skønne Elskovskunst, mens de var i Live; men de andre havde aldrig elsket, og derfor skulde de nu efter Døden lide saa megen Pine.

Og videre læste Prinsessen om den Trubadur Gaucelm, som maatte tjene sin Dame i syv Aar, inden han fik et Kys; thi man maa tjene længe for en god Gave og gaa langt for at naa et godt Herberg.

Over dette sidste funderede Prinsessen en Tid: syv Aar var nu alligevel længe at tjene for et Kys — meget længe . . . .

Og hun læste om den Gud Cupido, som har Klæder, der er skaaret af Elskov og Vaarluft, Fuglekvidder og Kys, og han bor i et Slot,

der er bygget af Elskovssange, og Graven omkring Slottet hulker saa sært; thi Vandet dér er eneste de ulykkelig elskendes Taarer — —

Det var skønt, mente Prinsessen, ja, til at græde over; men sært var det, naar Trubaduren sagde til sin elskede, at han havde kysset mangt et Øje og Øre, kuns fordi de Øjne og Øren havde lignet hendes — —

Om det var hende, der havde været den elskede, tænkte Prinsessen, da var hun ikke blevet glad ved saadan Tale.

Og hun græd over den arme Tristan, der paa sin Grav havde en Vinranke, mens Isolde fik saa skøn en Rosenbusk med mange Blommer; og se, da skete det, at Vinranken slynged sig om Rosenbusken, aldrig, aldrig kunde de skilles!

Ja, hvor sørgeligt dette dog var — men saa »Fleur og Blanchefleur«. Den holdt hun ret af at mætte sig paa, og sært nok var det, men ej kunde hun faa ud af sin Tanke, at Frans var Fleur og hun selv Blanchefleur, dog kun saa længe, at de som Børn elskede hinanden ret af Hjærte. Men saa passed det ej længere; thi Monsieur Fleurs onde Fader vilde jo ej give sit Minde, men — tænke sig hvilken Ondskab — solgte Blanchefleur til en Købmand, der igen solgte hende til Kejseren udi Babylon — nej, Gud ske Pris, hende selv var der dog ingen Kejser, som kunde sælge — — —

Hun smilte helt fornøjet; fo'r saa fort: men endda Babylon var langt henne, fandt Fleur hende dog, og i en Blomsterkurv kom han ind

i Kejseren af Babylons Taarn, og dér havde de det ret lystigt — —

Atter smilte Prinsessen og nikkede helt forstaaende; men saa blev Smilet til Angst; for hvad var nu det? Stod der ej, at den onde Kejser greb den arme Fleur, og nu skulde han dø — — —

Igen veg Angsten lidet; for nu læste hun, at Fleur kunde frelse Livet og vinde sin Brud ved at kæmpe med og sejre over en af Kejserens Riddere, og nu skulde Dystrendet være —

Hun lænede sig tilbage, lukkede Øjnene, turde næppelig læse mere, bad til den gode Gud, at Fleur maatte fange Sejr. Saa læste hun hastig videre, og Øjnene blev større og lyste helt; for den kære Gud havde hørt hendes Bøn; thi Fleur slog Ridderen død, og paa den Vis fik Fleur sin hjærte Blanchefleur — og dér, hvad var nu det; stod der ej, at Fleur og Blanchefleur fik en Rosenblomme saa skøn, der nævnedes Prinsesse Bertha, og hun blev Moder til Carolus Magnus — — —

Kleiniche lænede sig tilbage, blev rød, smilede: men Carolus Magnus var jo den ædle Herre Stamfader til Frans — det var dog egentligen kuriøst, naar man saadan ret tænkte derover: Frans og Fleur af samme Slægt — — —

Her sank Prinsessen helt ned i Bænkedynen, lagde Hænderne under Nakken, lukkede Øjnene: Gud ved, om *han* ligesom Fleur vilde bryde en Lanse for hende? — — —

Med ét blev hendes Ansigt eneste Smil, og hun gav sig til at nikke helt bestemt.

Andre Dage fornøjer Prinsessen sig med anden Gantesnak fra det fransøske Bogkammer, og ej mindst er Fornøjelsen over den kuriøse Lovbog fra Kong Arthurs Hof, der skal have været i det Land Carduel*). — Som nu dette, der her stod at læse:

»Den sande Elsker maa sove daarligt om Nætterne, og om Dagen maa han kun spise med ringe Appetit — — —«

Naa ja, der stod *Elsker*, godt, at der ej stod *Elskerinde;* for *hun* selv sov da godt om Nætterne, og paa Appetiten kunde hun ej heller klage — Gud ved, om Frans kunde sove og spise?

Ogsaa var det godt at læse »De milesiske Elskovshistorier«, endda de egentligen ej saadan var paa den lystige Maade. Saaledes den om en arm Jomfru, som den onde Fader tvang til at tage en gammel Pebersæk til Ægte, endda hun havde en anden kær, og endda hun meget havde anraabt St. Nikolai, der ellers hjælper godt i Elskovssager.

Men se, hun havde bolstret en Tryllepude, og saa snart han Bryllupsnatten lagde sig ved hendes Side, og hans Hoved hvilede paa Puden, da blev han til Sten — —

Adskilligt grundede Prinsessen over disse Historier, ej mindst over den sidste, og hun fik ej Fred, før Phanette blev adspurgt.

»Du er saa klog, Kammermø,« sagde hun ny-

*) Cumberland.

figent, »kan du tænke dig, hvad det har været for Slags Bolster?«

Kammermøen blev blinkøjet og hviskede:

»Hys!«

»Og hys,« sagde Prinsessen.

»Man har saadant, hviskede Kammermøen, »men det er Trolddom, og saa faar man den varme Jomfruring paa og kommer i den — hede Brudeseng!«

»I hvad?« sagde Prinsessen angst og rykkede nærmere, men Kammermøen udbrast i Latter og sagde:

»Ja, den er af de ilde Brudesenge; for det er Nævnelsen paa Stigen, som man binder Troldkvinderne til, naar de skal paa Baalet —

»Uha,« gøs Prinsessen, »men det andet, du sagde — den varme Jomfruring, hvad er det?«

»Ej nogen Fæstens Ring,« lo Kammermøen, »det er en gloende Ring, de faar om Fingeren til Bekendelse!«

Atter gøs det i Prinsessen, saa sagde hun helt lavt:

»Er det da Trolddom med den Pude, der gjorde ham til Sten — eller — sov han kun som en Sten?

»Ja, faa dem til at sove som Sten, det kan man hvert Fald —«

»Kan *du* med?«

Kammermøen blinkede.

»Det er og' et af Hertuginde Lucrezias hemmelige Pulvere.«

»Hun har ret haft mange Pulvere, den Lu-

crezia,« sagde Prinsessen og lagde til, »men hvad er det, der staar om den hellige Nicolai?«

»Aa, han er en brav Karl til at hjælpe i alskens Kærlighed. I huske ham, naadige Frøken!« lo den blinkøjede, nejede og var borte med det samme.

Ene sad Kleiniche.

Sært svirred det i hendes arme Hoved, og der var røde Pletter paa Kinderne. Saa blev hun alvorlig: ak, hvor maatte det være ilde for alle de Stakler, som blev saa ulykkelige — tænke sig, som der stod at læse, en Borggrav fuld af Taarer —

Hun kiggede i Bogen dér — læste: *Jeg rækker dig en Rose, min elskede; men ej en almindelig; for Rosen er mit Hjærte!*

Dette læste hun tvende Gange, rejste sig saa af den lune Bænkedyne, gik til Væggen med Hylden, spejded rundt, om nogen lured, aftog saa varsomt Kridthusets Laag: dér laa Ringen, som han havde givet hendes kære Moder — og dér!

I Haanden holdt hun en Rose —

Den var næsten frisk, og den duftede endnu.

Hun blev ved at se paa den, sagde saa for sig selv:

»— for Rosen er mit Hjærte — —«

Hun blev flammende rød.

»Skulde Frans have tænkt ligesaa, den Tid han gav mig Rosen?«

Helt alvorlig stod hun, smilte saa med ét,

nikked fornøjet: Gud ske Pris, hvor lykkelig hun var!

Da lød hastige Trin paa Trappen — ilsomt var Rosen gemt — nu blev Døren revet op, og Søster Dorothea kom farende.

Kleiniches Øjne blev større, det lyksalige Smil var borte, tavs stod hun, saa endelig kom et Raab:

»Søsterlil, de vil brænde Willom van Zwoll!«

»Willom?«

»Ja, Fars Willom Furér, og Mester Mikkel og de andre er i Fængsel, og de siger, at Willom skal dø — og Ursula og Grethe staar og græder —«

»For en Ulykke og Elende —«

»Gud naade os alle —«

Det var Ursula og Grethe Kammermø, der stod i Døren og jamrede.

»Hvem vil gøre dem Fortræd?« spurgte Kleiniche.

»Præsterne i Staden Løwen og saa Hendes Naade —« hulkede Ursula.

»Men hvad er da Willoms Skyld?«

»Han er Kætter,« hulkede Ursula.

»Men de andre?«

»Ja, de er igen udfriede; for Hs. Naade Kongen er hidkommet fra Tyskland og har talt deres Sag; men Willom vil de ej lade fare?«

»Saadant maa ej ske, og skal ej ske!« raabte Kleiniche, ranked Ryggen, knyttede Hænderne og satte Fødderne haardt i Gulvet.

»Ak, Kleiniche,« klagede gamle Ursula, men

holdt saa inde — for se dog, hvor den liden Frøken var blevet stor, som hun stod dér.

Og Ursulas gamle Ben bøjedes, og hun nejede dybt, mens hun fo'r fort:

»*Prinsesse*, naadigste Prinsesse, I frelse ham!«

XVI

»Het Hof van Denemarken« og i Kongens Brevkammer.

Hans Naade sidder ved Bordskiven, tegner paa et Kort, læser, prenter, gør Regnestykker. Han smiler, er ved godt Mod; thi dér for ham ligger Anvisninger paa gode Penninge: 30,000 Gylden fra Joachim Hochstetter i Antwerpen, 33,000 fra Gerhard Sterche — —

Han tager et andet Papir, smiler og læser:

»*Ridder Söffrin Nordbye* at betale til *Peder* »*Hals, Herbergerer i Mechlen. Jesus Maria, bed* »*for os! Fra 7. Octobris til 15. Octobris 1528*: »*Spise 10 Floriner og 17 Styver; for Vin 5 Fl.* »*8 St.; Staldleje for Hest 6 Fl. 13 St.; Ham-*»*burgerøl 23 Fl. 3 Styver — — —*«

Kongen smiler, opskriver Summen: Ja, nu skal den vorde betalt, du fortjener saa', brave Søren!

Kongen tager et nyt Papir, smiler saa atter: *Georg v. Mingkwitz, nu i Kurfyrsten af Sachsens Tjeneste, begærer betalt gammel Gæld 1700 Gylden samt at tage til sig en blisset Fuks af Kon-*

gens, der staar i Weimar — Kurfyrsten af Brandenburg 4000 Gylden at betale til Mikkelsmarkedet i Leipzig — —

Penningesummerne bliver opskrevne til mindste Styver, saa læner Kongen sig tilbage, lér og siger helt højt:

»Ja, ja, I skal alle faa, hvad i har behov — og saa kommer vi til jer, mine nye Lehnsmænd!«

Han dypper Fjerpennen og prenter helt sirligen sit Navn under et Lehnsbrev til egen og Kejserens Raad Duplicius Scepperus: *et Lehn i vort Land Norge at besidde arvelig for dig og Efterkommere — —*

Kongen skyder det store Brev til Side, tager andre, alle med Segl og skønt slyngede Initialer: *Gothard v. Broberg forlehnes til Slottet Hanrou i det holstenske mod at tjene sin Herre Kongen huld og tro med 6 Heste* — og dér: Lehnsbrev paa Jemteland — paa Bornholm — — og dér: Brev fra Henrik v. Antwerpen i Utrecht: *Eders naadige Højmægtighed den hellige Trefoldighed befalendes — — eftersom Freden i Cambray nu er inde, er Krigsfolk i Mængde til Fals, og kan de faas for billige Penninge — —*

Kongen læner sig tilbage, smiler lystigt: saadan var det og', Sigbrit sagde — billig til Fals — ja — — hvor færdes hun mon nu: Sigbrit Willems!

Brat rejser han sig, gaar til Væghylden, hvor Biblen og Sanduhret staar, tager en liden jærnslaaet Kiste, aabner den, har en Pakke i Haand, det er Sigbrits Lægedomsurter fra hin Aftenstund.

Og som han nu læser, skifter hans Mine mellem Smil og Harm:

»*The Svenskes affgagne Skrifvelse, angaaende the grufelige Tyranniske gærninger, som Kong Christiern II bedriwit haffwer. Sønderköping 29. December 1523. — Bref udgaaet paa Rigsdagen udi Vesteraas — — Peder Svaves Skrifft om Tyrannen, Morderen, Nero Christiern —*«

Kongens Hænder ryster, han kaster Papirerne fra sig, tager dem atter, læser:

»*Men hans Fader var og en ond Tyran, og han lod uretfærdigen rette Renteskriveren Anders, og han omkom Hr. Poul Laxmand, og da Christiern Tyran, den Blodgyder, fødtes os alle til Qvide, da hørtes han græde udi Moderens Liv, og hans højre Haand var fuld af Blod, hvilket er Forbud paa ondt Levned. Og en af hans Misgærninger er, at han, da den hellige Fader klagede ham an for den grufelige Dræbning i Stockholm, da skød han Skylden paa sin troe Tjener Slagheck, som han lod brænde paa Baal paa det gamle Torv i Kiøbenhavn. Og den hellige Fru Birgitte og den lærde Astrologus, Dr. Bernhardus Monch haver da og gjort Profetier om, at han en Dag som en giftig Hund skulde jages af Landet, hvortil han ej mere skal igienkomme —*«

Her slyngede Kongen Papirerne fra sig, hans Øjne brændte, hans Hænder rystede, og han raabte:

»Jo, jeg kommer, Hunden skal komme, og bide skal han!«

Han lo og larmed, fo'r frem og hen, standsed

saa ved en stor Vaabenkiste, rev den op, bøjed sig over den, i Haanden holdt han et Par jærnslaaede Stridshandsker. Højt løfted han dem, lod dem falde, saa det klirred, tog en Fanedug med Danmarks Riges Vaaben, greb om Sveriges gyldne Kroner og raabte:

»Her har jeg dig! — Største Fænnike, frem! Fremad! Hug ned i Satans dyre Navn!«

Vildt skingred det — saa blev der dødsens stille, mens Kongen høj og rank stod og stirred mod de gyldne Kroner —

Bag ham gled Døren op, Svenden traadte et Skridt ind.

Eders Naade —

Det jog gennem Kongen, brat vendte han sig, fo'r saa frem mod den vigende Svend, mens Flagdugen bølgede om ham:

»Hvem er du? — Giv Løsen — hvad vil du?«

»Det er Frøken Christine,« stammede Dørsvenden, men kom ej længere; for Kongen standsede, raabte:

Christine? Nævner du hende, skal du dø! Christine? Jeg ser hende: Christine Gyldenstjerne! — Hvor er hun? — Paa Stockholm Slot, tænd Faklerne! — Vagt! Før hende frem! Vincens af Skara! Mathias af Strængenæs!«

»Eders Naade — det er *Prinsesse* Christine, Frøkenen er just nu kommet fra Mechlen —«

»Far!« lød en Stemme udenfor.

Kongen løftede Hovedet, lyttede, strøg sig over Panden, sukkede dybt, faldt sammen, smilte saa:

»Kleiniche?«

»Ja, Far, du sige, jeg maa komme?« lød det ude fra.

»Kom!« raabte han; men i det samme blev han Fanedugen, han end holdt i Haanden, vaer og raabte:

»Du bie, Kleiniche — gak ud, Svend!

Da Kongen var ene, løb han ilsomt mod Vaabenkisten, gemte Fanen, slog Laaget til, laasede.

»Kleiniche, du komme!«

Hun staar for ham i Solstriben fra Vindvet, og Glansen griber i den Gyldendugs Kjole, i det gyldne Haar.

Kongen breder Armene ud og siger saa varmt:

»Kleiniche min, du ligner jo en Himmeriges Engel —«

Hun er henne hos ham, slaar Armene om ham:

»Men Far, I græder —«

»*Jeg?*«

Jo, I gør saa' — men, aa, det er for Willom —«

»For hvem?«

»For Willom Furér — for I ved da, at de vil gøre ham Fortræd, og — vredes ej, men desaarsag er det just, jeg er kommet — Far, I maa gaa i Forbøn!

Kongen har taget hende ved Haand og ført hende til Sæde. Hans Øjne er ej fra hende, og han lytter saa' efter hendes Stemme, at han næppelig hører hendes Ord.

»Hvad taler du om Forbøn, Kleiniche?

Hun ser lidt undrende paa ham med Øjne, der er blanke af Graad.

»Du har og' grædt, Kleiniche — de er da ej onde ved dig?« siger han bange.

Nej, men mod Willom!

Du tænker paa Willom Furér, siger Kongen brat og rynker Panden, »ja, arme Willom — der er ej Frelse!

Kleiniche springer op, retter sig og siger:

Og hvifor?

Hendes Naade, din Fru Tante, kender ej til Pardon —«

Men naar *I* vil, I er da *Konge!*«

Han lagde sin Haand paa hendes Hoved:

Den Tid, vi kommer i vore Riger igen, Kleiniche min, da er jeg Konge —

»Men de vil jo undlive Willom,« klaged hun, kasted sig for Faderens Fødder og kyssede hans Hænder, hjælp ham, Far, I hjælpe ham dog, han er i yderste Nød!

Jeg kan ej — du gaa til din Fru Tante —«

»Hende har jeg alt bedt saa mindelig derom, men hun vil ej høre mig, og hun siger — Far, er det sandt, det hun siger, at den Tid, du var hjemme, da lod du og' Folk brænde —«

Med et hastigt Ryk drog Kongen hende op og sagde barsk:

»Kleiniche, hvad de saa siger, du tro ej ilde om din Far — du vogte dig for dem! — — Sig mig og lyv ej: da du nu kom — hvad hørte du herinde?«

Han holdt hende haardt om Haandledet, hun saa' lidt angst op:

I raabte noget, men jeg forstod det ej —

Taler du sanden?

Han slap sit Tag, sagde mildere:

Ja, Kleiniche, du vogte dig for Menneskene, mange staar os efter vor Hals!

Og han dæmpede Stemmen, trak hende nærmere, saa' hende stift i Øjnene:

Kleiniche, du sige mig, hvad taler man om mig i Mechlen, — sig mig det, der ligger stor Magt derpaa!

Kuns godt taler man, sagde hun og veg lidt for hans Blik; men da han saa' det, smilte han saa sødelig og fo'r fort:

Sig kuns frem, Barnlille — hvad mener din kære Tante — og de andre — nyt dine Øren, Kleiniche min — og hvad siger Frans, Hertug Frans, mener jeg, spørger han meget ud?

Hun rystede paa Hovedet.

Er det for sikkert? spurgte Kongen brat, og hans Øjne skar sig i hendes.

Ja!« sagde hun bestemt.

Men, om han spørger, da svare du ham ej, du vogte dig for ham!

Vogte mig, spurgte hun, løfted Hovedet, retted sig, »hvifor?

Om han nu ej er os god!«

»Det er han!!

Kanske; men om han nu var i de *andres* Sold —

Frans er min Ven!«

Ja, *din* —

Blodet skød hende til Kinderne:

Far, sig intet om Frans, for I skal vide,

han *er* jer god — han vil komme til Danmark paa Gæsteri, og han har spurgt mig, om der er god Jagt dér, om der er Bjørne —«

»Saa har han *dog* gjort dig Spørgsmaal, sagde Kongen brat, »hvad spurgte han mere?«

»Ej mere,« sagde hun dæmpet, »ej om jer, ej om saadant —«

Hun saa' ned, Kongen smilte.

»Saa tror jeg dig; men vogt dig vel,« sagde han, og hans Stemme blev varm, »for ser du, mange staar os efter Liv og Velfærd —«

Han rejste sig, slap hendes Haand, gik frem og hen, hun fulgte ham stjaalent med Blikket.

»Kleiniche,« sagde han og standsede lidet ved Vindvet, »dernede var det, I legede —«

Hun stod hos ham, saa' ud:

»Far, men se dog, hvor ondt det Ukrudt gror — Far, I lade mig blive hos jer, saa skal Urtegaarden igen blive skøn —«

»Som i din Fru Moders Tid,« sagde han dæmpet og strøg Haanden gennem hendes Haar —

»Mor,« sagde hun stille, lagde Hovedet ind til ham og græd.

»Saa, Barnlille, ja, hende er vi Ære pligtig — nu er hun hos Gud — —«

Solen var nede bag de takkede Murgavle, sorte stod de paa den lysende Himmel; med ét peged han mod den og sagde:

»Kleiniche, det er Nord — dér ligger mine Lande, mine og *dine* med, du huske det.«

»Ja, Far,« sagde hun med saa fast en Stemme og trykkede sin Haand i hans.

»Og nu, Barnlille, giv dig nu paa Vej, det mørkner —«

»Maa jeg ej blive — husk Mors Urtegaard —«

»Nej, Barn — Gud være med dig!«

»Men Willom Furér!« sagde hun brat.

»Gud være ogsaa med ham!«

»Men Far, vil du da ej —«

»Jeg vil; men jeg kan ej, kom!«

Haand i Haand fulgtes de frem gennem Kammeret, ved Vaabenkisten standsede han, gik et Skridt imod den, bøjede sig, vilde aabne den og sagde:

»Barn, se her —«

Men saa kom han paa anden Tanke, smilte sært, fulgte hende til Døre.

Straks efter ruller en Karm bort fra »Het Hof van Denemarken«, tilbage i Hynderne sidder Prinsessen, imellem bøjer hun sig frem, ser mod Nord, mod den lysende Himmel.

Men Kongen har laaset Bogkammerets Dør, hastig er han gaaet til Vaabenkisten.

»Hvis din Hue ved, hvad du tænker, kast den da paa Ilden,« siger han for sig selv, smiler tilfreds, aabner Kisten varsomt, korser Armene over Brystet, bliver ved at stirre mod Fanedugen dernede.

XVII

Kongens Datter tager over sig
Kaabe blaa,
udi Rosenlund saa monne hun gaa
imod saa blid en Sommer.
Folkevise.

Slottets Rosengaard.

Paa en hvid Marmorbænk med skarlagens Hynde sidder Frans og Kleiniche.

Jasminer skygger svalt og dufter stærkt.

»Kender du det Rimedigt »Fleur og Blanchefleur?« spørger hun dæmpet og ser ned —

»Jeg gør saa',« siger han lidt undrende og smiler.

»Jeg kan tænke det,« farer hun fort, »du er jo ud af ham Monsieur Fleurs egen Slægt —«

»Passer!« sagde han og rettede Ryggen.

»Vilde du og' bryde en Lanse for *mig*?« spørger hun brat og ser mod ham.

»Jeg?« siger han, bliver helt rød i Kammen og griber hendes Haand. »Ja, det kan du da tænke —«

»*Vil* du?

»Ja!«

»Saa frels Willom Furér!

Willom Furér! gentager han lidt flovøret, farer fort og strækker Benene fra sig, saa Sporerne paa de gule Hjortelæders klirrer, Ja, ser du, Kleiniche, det med Willom er ej saa let en Sag!«

Men naar *jeg* vil!

Det gør jo adskilligt, siger han, men Willom sidder i Vilvorde Kastel, og dér er Vagt og mange Slaar — — men — Kleiniche, om jeg nu frelste ham, hvad da?

Han tier, skotter til hende; men hun ser ned i Skødet, er og' tavs — et Blad af en Jasminblomst kredser langsomt gennem Solen.

Da skal du ej fortryde derpaa, siger hun uden at se op, Frans, om du frelser Willom —

Hvad da, Kleiniche? spørger han og rykker hende nærmere —

Da, siger hun, løfter brat Hovedet og ser ham i Øjnene, da vil jeg tjene dig til Takke —«

Han ser spørgende paa hende, hun smiler og ser til den anden Kant.

Saa griber han hendes Haand; men hun river sig løs, staar rank for ham:

»Frans, hvis du er en tapper Herre og Riddersmand, hvad bryder du dig om Laas og Vagt —«

Nej, men —«

»Kanske er du ej saa tapper?«

Tapper! siger han og springer op, og atter klirrer Sporerne, saa de begge ej kan lade af med at se ned.

Ja, kanske var det kuns i gamle Tider, at man var saa tapre, da gav man gærne Liv og Blod for sin Dame.«

»Og hvorfra ved du saadant?«

»Jeg har jo læst derom i »Fleur og Blanchefleur« —«

»Naa — ja,« sagde han lidt mut, »kanske har du og' læst, hvilunde jeg skal gribe Sagen an —«

»Det har jeg!« sagde hun stolt, gik ham lidt nærmere og hviskede: »Du skal formumme dig — som en Kræmmer eller en Præst — eller en Munk — og saa komme ind til ham, og saa skal du give ham din Kutte, og saa flyr han paa saadan Vis!

»Og jeg — hvad da med *mig*?«

»Med *dig*?« sagde hun, og hendes Mund blev staaende lidt aaben —

Han gav sig til at le:

»Nej du, det var et ilde Raad —«

»Hvifor?«

Fordi da var *jeg* kaput!« sagde han.

»Kaput!« sagde hun, og de kom begge til at le.

»Ja, og saa kom jeg jo ej mere tilbage til —«

»Til hvem?« spurgte hun og knejsede, men han sagde helt varmt:

»Til *dig,* Kleiniche!«

Hun stod og drejede Saffianshælen i Gangens Grus, saa' ned, sagde saa langsomt:

»Naa ja, snart tager jeg dog hjem til Faders Lande —«

»Snart?« spurgte han. »Gaar din Hr. Faders Krigstog da snart an?«

Brat løftede hun Hovedet, søgte hans Blik og spurgte:

»Hvifor vil du just vide det med Krigstoget?«

»Hvifor?«

»Ja,« sagde hun med saa stærk en Stemme, »Frans, du svare mig ærligt: er du min Hr. Fader god?«

End mere undrende saa' han paa hende, sagde saa:

»Jeg er ham god, som jeg er dig god!«

»Ja, er det nu og' sanden — *mig* vil du da ej hjælpe!«

»Jer baade vil jeg hjælpe, jer baade er jeg god!« raabte han, og nu fik han Blod i Kinderne, mens han fo'r fort: »Og, Kleiniche, har nogen sagt mig andet paa, da er det af Nidskhed, og da skal jeg bryde hans Hals — du høre nu: gøre mig om til Munk, det forstaar jeg ej; men gaar din Herre Fader paa Krigstog, da vil jeg være ham villig og tro, da gaar jeg med ham!«

»Gør *du*?« sagde hun med saa glad en Klang, »Aa, Gud ske Pris! Og du sværger det?«

»Det gør jeg! Ham og dig er jeg huld, og — og skal jeg dø —«

»Nej, nej Frans,« raabte hun helt angst, »du maa ej dø!«

Og hun trykkede hans Haand fast, mærkede det saa, blev blussende rød og rev sig løs.

Men han tog hastig Haanden tilbage, kyssede den hedt og sagde:

»Og saa, Kleiniche, naar vi saa har vundet Riget, saa kommer jeg og henter dig!«

Hendes Øjne lyste:

»Saa det tænker du, Frans!«

»Ja, jeg gør saa'! Og den Tid, jeg saa kommer, hvad siger du da?«

»Da siger jeg — aa, Frans, da siger jeg —

Mere kunde hun ej faa frem, hastig vendte hun sig, slængte et Haandkys til ham, tog i en Jasmingren, svang sig gennem Løvgrottens Dør, løb alt, hvad hun mægted.

Men fra Jasminbusken regned Blomster hvide saa tæt om Frans af Lothringen.

XVIII

Salvie og Baldrian, Engelsød og Angelika knejser atter stoltelig i Kong Christierns Urtegaard; thi Prinsesse Christine har været at rydde det onde Ukrudt.

Herfor gav hendes Herre Fader hende gode Ord: men ej for hvad hun talte om Willom Furér og Hertug Frans. Willom var ej til at frelse, heller ej skulde man nu, da saa meget stod paa Spil, plage Fru Margareta. Og Frans anlangende: Drengenykker var det, at han vilde kriges, og om han nu gik og praled med dette, kunde det blive hendes Fader til adskillig Ulykke.

Ej i de gladeste Tanker var Prinsessen da aged tilbage til Mechlen, og kanske var hun faldet i Graad, om hun ej fra Urtegaarden havde haft en liden Blomsterkost at se sig fornøjet paa. Og der var Roser og Lavendler, og der var Rosmarin, og dem skulde Frans have, hvad hendes Fader saa end sagde!

Og han fik dem, og han kyssed Haanden, der gav ham dem, og han svor, at sit Ord skulde

han holde, med til Danmark vilde han, om det saa skulde være som simpleste Krigsknægt.

Og' om Willom van Zwoll havde hun talet til Hertug Frans, men hermed havde hun ej haft nogen Fremgang, Kættere maatte dø, saa' sagde jo og' hendes Herre Fader! Saa havde hun og Søster Dorethe lagt Planer; men ved Aften, blev det gærne saa', at de plat ej vidste nogen Udvej, og saa satte de sig hen og græd for den gode Willom.

Og ej var det de eneste Taarer, som i de Dage randt udi Brabant.

Regentinden, saa' og' Storinkvisitoren, Biskoppen af Lüttich, tændte Baalene an. Thi aabenbarlige ukristelige Gærninger trivedes kuns altfor vel. Saaledes prædikede »Brødrene af Fællesliv«, der var en ny Art ej helt renlivede Munke, mod den gode Afladshandel og drev paa med adskillig Kætterdom, kaldet Humanisme. Men voved de sig ud fra deres Fraterhuse, da fik de gode Livfuld Hug af Dominikanerne, hvis Tiggernæring de plat fordærvede. Overalt havde Djævlen sin Gang, og endda mange malede deres Tærskel med Madonnas blaa Farve, slap han dog ind. Særdeles var det galt i den Tid, da Hadrian sad som Pave. Thi han vilde og' gøre Ophævelser over Aflad og saadant; men da gav hans Medicus, som senere derfor kaldtes Fædrelandets Befrier, ham et Forgiftpulver, og deri var Velsignelse. Thi fra den Tid gik det galt for Djævlen. Og var det da gode Dage for saadanne, der handlede med Tjære og Ved; thi, som der staar i 2. Mosebog

22. Kap. 18. Vers: *du skal ej lade en Troldkone leve*! Det gjorde man da heller ej, ja, man tog endda adskillige Troldkarle med i Købet. Mange af disse var haarde Halse og vilde ej vedgaa, at den onde var faret i dem; men Pave Innocens, som i sin Bulle havde bestemt adskillige Indkomster alene til Ved og Tjære for paa den Vis at hjælpe Folk til Kristendom, han havde og' fundet saa brave Ting som Benskruer, flydende Svovl og Bly, og det hjalp! Vel var der enkelte Saducæere, som gjorde Protestation, men de tav snart; thi de brændtes og talte da ej mere!

I Antwerpen, hvor den onde Simonis prædikede mod Daaben, nedrev man Augustinerklosteret, som husede vantro Munke, særdeles Henrik Voes og Johan van Essen, der godt nok blev brændte.

Adskillige svor sig dog deres Djævleri fra; men andre vilde ej gøre saa', og dem iblandt var Willom van Zwoll, der blev haard i sin Lutherdom, hvad man ej kunde undres paa, eftersom han havde tjent den lede Troldkvinde Sigbrit Willems. Onde Ting var samme Willom klaget an for. Saadan havde han vedgaaet, at han havde købt Savonarolas og Lamberts Skrifter samt »Marias Guldkrone«, hvilket aleneste straffedes med Fortabelse af en Trediepart af ens Formue. Men ej nok med, at han havde læst dem, han kaldte deres Djævelskab for Guds Sandheder. Og da kunde man mærke, at det var den onde, der talede af hans Mund; thi i »Guldkronen« læste man om en Munk, der var død; men

hans Aand kom tilbage paa Jorden og sagde, at han ej kunde vorde salig. Derover undredes man og sagde: Men kære Broder, du købte dig dog i levende Live et Afladsbrev, der gav dig Forladelse for dine Synder.« »Sanden taler I,« gensvarede Aanden, »men det hjalp intet; thi den Herre Krist havde ej sat sit Navn under!« Se, saadan Snak vilde han forsvare, men ej nok hermed; Professorerne fra Løwen forelagde ham 11 Artikler saasom om han gik til Messe og Prædiken, og om han paakaldte Helgenene. Paa det alt svarede han ondt. Man burde da straks have redet ham den varme Brudeseng; men han var jo en Konges Tjener, og kunde man kanske derfor nøjes med at tage Kræfterne fra den ham iboende Djævel. Hvisaarsag man gav ham i hele to Maaneder ej andet end Brød og Øl, og da Djævlen endda ej var mat, fik han én Maaned ikkuns Brød og Vand. Alt var dog omsonst, og da bød Storinkvisitoren, at nu skulde det gange efter Guds Dom.

XIX

Regentinden er fra Brüssel kommet til Mechlen, og nu sidder hun i det spanske Gemak og lader sig forlyste med Legenden om den hellige Sofie og hendes Døtre Fides, Spes og Caritas.

Hun sidder i en Armstol med Fodskammel nær Kaminen, og endda den sorte Fruermantel med Zobelbræmmen og Maarskindstæppet over Skødet fryser hun.

Kun halvt lytter hun til Forelæseren, Haand har hun under Kind, og Blikket gaar Gemakket rundt, over Gulvets Tavl med de fransøske gyldne Stole, langs Væggen med de flamske Tapeter og Kunststykker af Mabuse og Haurebout, helt til Loftet med de venediske Kroner, som fanger Glimt af Kaminilden.

Men kun de klare Øjne har Liv; det skarpe, blege Ansigt er som Sten.

Vinden tuder i Kaminen, Forelæserens Ord bliver ved og ved.

Da lyder Prinsesse Christines Stemme udenfor:

»— Jo, jeg *maa* tale med Hendes Naade —«

Regentinden løfter Hovedet, lytter, de kloge Øjne ser mod Døren.

Nu gaar den op, Grev Luxemburg træder bukkende ind, han vil tale, men Regentinden løfter den hvide, magre Haand med de mange Ringe og siger brat:

»Hun komme —«

Vender sig saa mod Forelæseren:

»Du bie i Forgemakket —«

Regentinden og Prinsesse Christine er ene i Salen.

»Barn, kom her!«

Prinsessen staar foran Regentinden, men hun kommer hende ej helt nær.

»Hvad vil du?«

Prinsessen løber frem, griber hendes Haand, der er saa kold, og siger:

»De har dømt ham!«

»Hvem?«

»Willom Furér!«

»Sæt dig! Willom Furér, siger du, en af dem i Vilvorden — og Dommen gefaller dig ej — *mig* ej heller!«

»Ej heller?« raabte Prinsessen og greb hendes Haand, kyssede den, »Da vorder han frelst!«

»Nej!!« skar det koldt.

»Men naar *I* vil, Fru Tante —«

»Gud er større!«

»Gud?«

»Gud er Præsterne og de lærde i Løwen — og du tænker da ej, vi er klogere end dem?«

»Saa skal Willom dø!« raabte Prinsessen i Angst og rev sin Haand løs.

»Det skal vi alle —«

»Men er der da ingen, ej en eneste, der vil frelse ham — Kejseren?«

Regentinden sagde skarpt:

»Nævn ej Kejseren, Hs. naadige Majestæt er den rette Troes høje Vogter —«

»Men gode Fru Tante, naar jeg beder saa mindelig —«

»Du lider ellers vel? brød Regentinden af. »Og lad saa Forelæseren komme — det har ret glædet mig at se dig —«

Et Øjeblik stod Prinsessen rank og dirrende, ganske bleg var hun, saa nejede hun brat og gik hastig mod Døren. Det klang i Marmorgulvet.

Ved Laagen til Kaalhaven bag Husknægtens Længe staar Hertug Hans og Dorethe og fodrer Krager, som kommer susende fra hver en Kant. Men egentligen holder de Vagt; for inde bag Hegnet, forstukket blandt nogle Hyldebuske, staar Hertug Frans og Kleiniche.

»Men hvad tænker du da egentligen, jeg skal gøre?« spørger han.

»Være mig huld!«

»Det er jeg jo, Kleiniche; men derfor frelser vi ham intet, der maa handles, ser du —

»Og det *har* jeg alt gjort,« siger hun og knejser, »Ursula fik Orlov at drage med en Kræmmer til Antwerpen med Brev til Hr. Clemens

Rader, som er Præst dér, at han skal tage imod Willom —«

Hun tav, saa' sig skræmt om — men det var kun Sus af en Krage, der kom ansættende.

Fo'r saa lidt mere dæmpet fort:

»Han skal tage mod Willom, forstaar du — og saa kan han jo drage til Sejls fra Landet —«

»Men først skal han da fries ud —«

»Ja, og det gør du og Hans —«

»Naa!« sagde Frans. »Men hvordan?«

»Forstaar du, Grethe Kammermø fortalte, at Dr. Martin, ham i Wittenberg, han blev en Gang gjort til Fange af sine Venner og bragt til Side, og det skal du og Bror Hans nu gøre —«

Han saa' lidt betænkelig ud.

»Men skal vi gøre saadant, da maa vi have Ryttere og Knægte —«

»Kuns jer selv — I stiller jer an, som jeres Heste er sky, rider ind i Toget, og saa tager Willom til Bens til en Karm, der alt er hyret og holder beredt, at han kan fly i den —«

Frans' Øjne blev større og større:

»Og alt dette er du Mester for?«

Hun nikkede stolt.

»Du er ej af de ringeste, Kleiniche —«

Men saa sagde hun:

»Ja, helt er jeg ej Mester derfor, baade Hans og Dorethe og saa ham Dr. Martin har jo hjulpet mig — og saa Gud,« lagde hun alvorligt til, »for jeg har jo bedt derom —«

Ogsaa Frans saa' helt alvorlig ud, og alvorligere blev han, da han sagde:

»Men om det nu ej gaar, som du tænker —«

»Det gør det, Frans; for Gud har lovet mig det i Drømme —«

Han rakte Haanden frem, hun trykkede den fast, og saadan stod de en Tid tavse og saa' paa hinanden.

Da sagde han brat:

»Men Hans vil jeg ej have med!«

»Hvifor?«

»For — ja, ser du, Kleiniche,« sagde han langsomt, »det kan jo være godt med Drømmen; men om det nu dog gik galt — da — ja, da kunde det blive ilde for Hans —«

»Men for *dig*, Frans?«

»Aa, jeg bjærger mig —«

»Hvad mener du dermed?«

»Jeg — ja, jeg rømmer af Landet — til Frankrige — til — ja, til Kong Frans, for du ved jo, at jeg er hans Gudsøn — jeg er opnævnet efter ham —«

»Flyr du herfra?« sagde hun helt dæmpet, »Det er ilde, Frans, men ser du —«

Længere kom hun ej; thi udenfor Hegnet lød Dorethes varende Stemme:

»Kleiniche, der kommer nogen!«

»Tal mere med Hans,« hviskede Kleiniche, var i et Spring forbi ham; men hastigere gik det dog ej, end han fik et Blik, saa varmt, at han blev hed derved.

Og borte var hun gennem Laagen, som faldt til med et Smæld, saa Kragerne skrigende fo'r til Vejrs gennem den klare Frostluft.

XX

Og Asken flyver vidt om Land,
slet intet kan den hemme.
Selv Fangehul og Baal og Brand
maa Herrens Gærning fremme.
Morten Luther.

St. Romualds-Klokker ringer og ringer.

I Gyder og Gænger, paa Torve og Pladser er saa tæt en Stimmel af alskens Folk, dog mest ved Raadhuset, hvor Rakkerknægte i rødt slæber Kvas sammen om tre Pæle med Bøjler og Kæder, udenom holder Bysvendene Vagt. Deres Hellebarder glimter over den bølgende Hob. Dér Købmænd, som er løbet fra Bod og Skrivestue, Tapetvævere, som har kvitteret Væven, Kniplersker, som med Øjne og Smil knipler Net at fange unge Karle i, hist Landsknægte, der hverver Krigsfolk eller kysser Pigerne, her Præster og Munke og andre ørkesløse Folk, dér en arm Fæstemand, som tigger sammen til sit Bryllups-Udstyr, dér Haandværksmænd, Sværdfegere og Plattenslagere, dér Bissekræmmere med alskens Kram: Svampe til at tænde Fyrtøj ved, Flintesten til Bøsser, Snoge og Menneskefingre,

stjaalne ved Galgen; krabate til at koge Lægedom af. Geheimt falholdes disse rare Ting; men højt raaber en Bissemunk med den Frelsens Bog »*Om de syv Trin, der fører til Paradiset*«; og da ingen bryder sig om Trinene, skriger han end højere:

»Kom hid, alle I Satans Medestænger, her faar I de skønneste Relikvier i hele Brabant. Alle ægte og bekræftede af den hellige Fader: her i denne Buddike er Straaler af Betlehemsstjærnen! Her Tøjlen til St. Georgs Hest! Her en Finger af den hellige Aand!«

Men en Afladskræmmer har nu rejst sit Krucifiks, og Folk strømmer til ham, mens Bissemunken truer og skælder, dog ingen hører det for Afladskræmmerens Skraal.

Hist udenfor Herberget »Den Eekenboom« er der og' en brav Stimmel, for dér er en vandrende Skolar sprunget op paa et Bord, og han fægter med Arme og Ben, saa den sorte Kappe flagrer. Og Folk lér med store Skrald; for det, han fortæller, er artige Historier om den brunsvigske Bondeknøs Till Uglspil, som nyssens udi Strassburg lavede sine galante Skælmsstykker.

Men nu vender adskillige Skolaren deres brede flamske Rygge; for dér langs Gaden kommer saa sært et Tog af lystige Studenter og Stratenjunkere, som flokkes om en sortkitlet Mand med langt hvidt Skæg og Doktorhat over det tjavsede Haar.

En af Studenterne raaber:

»Her ser I den vidtberømte vandrende Dr. Faustus fra den Stad Leipzig, som kan gøre

gamle unge, tykke tynde, grimme smukke, og som har fundet *lapis philosophorum* eller de vises Sten, der kan gøre Bly til Guld!«

»Men *jeg*,« brøler en Gøgler, som er kravlet til Vejrs paa Bybrøndens snirklede Jærnværk, »jeg er Professor Kalistus, jeg har studeret ved Universitetet i Salerno, og jeg er saa lystig, at da Vorherre en Gang var bedrøvet, kom han til mig for at faa sig en Latter —«

Brat holder han inde, bliver bleg, slipper sit Tag og dukker ned mellem Folk, for et Steds har han faaet Øje paa en Sortekjole, der kanske er ude i Storinkvisitorens Ærende.

Fra alle Sider lyder Larm og Skraal; fra Vindver og Glugger ser fornemt Folk til, under dem bølger Strømmen, saa med ét stiger Larmen, Folk kravler op paa Bislag og Brønde, rækker Hals:

»Dér er de, dér er de!« skingrer mange Stemmer, og saa bliver der dødstille, kun høres St. Romualds Klokker, som bliver ved og ved at kime.

Dæmpede, dumpe Trommehvirvler — Folk trykker sig mere sammen.

Hellebarder blinker dérhenne over Hovederne, nu en mægtig Fane, sort med røde Flammer — to Rækker Dominikanere: sorte Kutter, sorte Hætter. Munkene er barfodede, det lyder, som de lister — efter dem følger fire Sikkelser: mørke Kitler, i Hænderne brændende Lys.

»Det er dem, der afsvor Kætteriet — dem dér — ja, de bjærged da Livet —«

Nu bliver Stimlen rundt om højere, Børn rækkes til Vejrs, en lille Pige klapper fornøjet i Hænderne, en anden klynger sig til Moderen og skriger, mange Stemmer hvisker:

De tre dér, dér bag Korset, det er dem!

Afladskræmmeren paa Hjørnet løfter Hænderne truende og raaber:

Fromme Dominikanere! *Domini canes*, I Herrens Sporhunde, dér gjorde I en skøn Fangst!

Og han aftager sin Hat og korser sig, og alle trindt om gør som han; thi dér frembærer en Munk et stort sort Krucifiks.

Nu er det forbi, og én for én kommer de dødsdømte: lange Kapper, spidse Hatte med Luer og Djævle, i Hænderne udslukte Kærter.

Magre og forgræmmede er de blege Ansigter, Øjnene ligger dybt —

Ham dér — det er ham, der tjente den røde Konge —

Arme Stakkel, siger en ung Jomfru: og han maa have hørt hendes milde Stemme, for han løfter Hovedet, smiler sygt.

Saa følger højt løftet paa de sorte Sporhundes Skuldre to Kontrafejer af en Ridder og en Haandværksmand —

Skal de og' paa Baalet? spørger den liden Jomfru.

Ja, Datter min, selv er de flyet af Landet —

Gud være da priset, siger hun dæmpet; men i det samme klynger hun sig tæt til Faderen; for dér ser hun Munkene frembære fire sorte Kister, bemalede med Flammer og Djævle.

»Det er dem, der døde paa Pinebænken —«

Hun lukker Øjnene, bliver bleg.

Saa Præster og Munke med brændende Lys, Byvagten med Hellebarder. Folk trænger paa, Hellebard-Skafterne falder til Slag, Folk bander og truer, — langt henne Lyd af dæmpede Kedeltrommer.

Nu opspringer St. Romualds Porte: Orgelbrus og Røgelseduft, Glimt af mange Lys dér dybt ved Alteret.

Portfløjene falder til, Klokkerne tier; for i Kirken holdes nu Prædikenen om den sande Tro.

Langs Midterskibet staar Processionen, til begge Sider er Kirken fyldt, mest af Kvinder, særdeles Nonner.

De fleste Øjne stirrer mod de dømte, andre ser til Regentindens Stol med de skarlagens Hynder. Hendes Naade er dog ej her, eftersom hun i denne Morgen er gaaet til Brüssel — men dér, lidet tilbage sidder tvende smaa Frøkener og saa ung en Herre.

»Se,« hvisker en Nonne til sin Sidesøster, »det er den røde Konges Børn — se, hvor fromme —«

For Børnene sidder med Hænderne fast knugede om deres Breviarier. Helt blege er de, som var noget gaaet dem dybt til Hjærtet. De lytter efter Paterens Ord om Helvedes Flammebrønd, om Helgenes Forbøn og Paakaldelse, om den hellige Fader; men samle det kan de ej, og da en Munk tæt foran dem taber sin Kærte paa Stengulvet, farer de to Prinsesser sammen i Angst.

Nu træder Inkvisitoren og to Familiarer frem og oplæser Dommene; truende lyder det, svarer hult under de høje Hvælvinger, der er sværtede af gammel Røgelse.

Da rækker den ene Familiar Inkvisitoren en hvid Træstav, nu løfter han den mod de dømte og raaber:

»Efterdi I ej vil bøje Eders Hjærter for Gud, Guds hellige Moder, alle Helgene, den hellige Fader og den eneste sande Kirke, da bryder jeg Staven over Eder, og giver Eder i den ondes Magt —«

Saa falder Orglerne ind, Røgelsen bølger, og frem gennem dens Skyer gaar Toget mod Porten, hvor Dagslyset nu brat bryder blændende ind.

Prinsesserne, Hertug Hans og Hoffolkene har rejst sig, de to Prinsesser har hinanden i Haand, dødblege er de. Hertugen ser sig spejdende rundt, saa gaar han hastig et Skridt frem mod Midtergangen, nu er de dødsdømte ud for ham — nu Willom Furér. I det samme standser Toget, kan ej komme frem for Mængden derude. — Hertugen træder et Skridt hen mod Willom, hvisker:

»Ved vor Frue Stræde bliver der Stimmel, vi kommer dér at *frelse* dig —«

Den dødsdømte løftede brat Hovedet:

»Hertug Hans?«

Mere kan han ej sige, saa' skælver hans Stemme. Men hans magre, knoklede Haand, der ondt er saaret og dybt er flænget, griber fast om Hertugens, nu bøjer han sig, kysser

den. Da han løfter Ansigtet, er det vaadt af Taarer.

Og hvisker han med saa mild en Stemme:

»Tak, Hertug Hans, du min Konges Søn; men mig frelser *ingen* uden Gud, for *ham* vil jeg dø!«

Hans Øjne straaler, og han ser mod oven.

»Men, Willom, vi vil —«

»Gud signe Eder og de smaa Frøkener og Kongen; men Gud er min eneste Frelser og Forløser!«

Videre glider Toget, men just da bliver Willom Prinsesserne vaer, de saarede Hænder rækkes signende mod dem, og de bøjer Hovederne.

Kirken tømmes, det sidste Orgelbrus dør højt oppe blandt Hvælvingerne, tilbage er kun svindende Duft af Røgelse.

Da løfter Prinsesse Christine brat Hovedet og griber Søsteren haardt i Armen:

»Frans — hvor er Frans? Naar Willom ej vil, da maa Frans ej vove det Ridt —«

Dorothea ser paa hende med taarefyldte Øjne; skifter saa Mine og siger angst:

»Ja, Frans — vi maa standse ham, vi maa — —«

»Hvor er Hans?« spørger Kleiniche og ser sig rundt; men da træder Kammermøen frem og hvisker:

»Hs. Højhed ilede før med stor Jaghast brat gennem Stimlen dér!«

Søstrene ser paa hinanden og nikker, Kammermøen spørger om, det behager Frøkenerne at age.

Nu sidder de i Karmen, nu bøjer Kleiniche sig mod Køresvenden:

»Kør ad vor Frue Stræde!«

Kleiniche har atter grebet Søsteren i Armen:

»For en Stimmel dér — aa Gud, om Hans nu ej har faaet ham varet ad, saa han dog rider og kommer i Ulykke derfor — aa, Dorethe, jeg er saa Hjærtens angst —«

»Der er nogen Slags Opstand derhenne,« siger Køresvenden og læner sig tilbage, »jeg kan ej komme frem —«

Begge Frøkenerne har rejst sig, stirrer ned ad Strædet; gennem Larmen kommer det dem for, at de hører Hovslag — og dér, dér over de bølgende Hoveder ser de nu en Ryttersmand.

»Det er ham, det er Frans!«

»Aa Gud, om han ej bliver standset —«

De kan se, at Hertug Frans nu sætter sig fastere i Sadlen som for ret at tage Fart — ja, nu gaar det frem! Dér for Enden af Strædet ser de Inkvisitionsfanen, hører Lyd af dæmpede Kedeltrommer — nu giver han Hesten Sporen, rider til — —

»Aa, Kleiniche — for silde —«

Da ser de nede for Enden af Strædet en Fløjlsbaret blive svunget i Luften, og det er Hertug Hans, der svinger den, nu raaber han noget, og Rytteren dér tager Tøjlerne op — Hesten stejler, nu staar den —

Ingen af Søstrene taler; men de holder hinanden i Haanden, nikker blot.

Atter begynder Karmen at køre; for nu er

Stimlen mindre, da Toget tænkelig er ved Raadhuset.

Men sært nok, hvert Fald Kleiniche tænker nu ej paa, hvad der snart skal ske dér paa Torvet, hun læner sig tilbage og smiler helt lykkelig: det Ridt voved han dog eneste for mig!

Da er Karmen udfor Hellig Aands Smuget, som gaar ned til Raadhuset, og gennem den snævre Gyde stryger saa ram en Røg ind til dem.

»Kleiniche — aa Gud!«

De lukker Øjnene fast, folder Hænderne, beder for Willom Furér.

Længe hører de Lyden af dæmpede Trommehvirvler.

XXI

Hendes Naade Regentinden maatte have faaet nogen Slags Vidskab om, hvad der var sket i St. Romualdskirke, i Vor Frue Stræde, i Rosengaarden, i Kaalhaven eller, ja, hvem kunde vide, hvad hun vidste; thi hun talte jo aldrig, hun *saa'* blot. Og saa handlede hun, og dette sidste var ret en ilde Handling; thi Hertug Frans blev sendt til Brüssel for dér at gøre Tjeneste; men Kleiniche fik smukt Lov til at blive i Mechlen. Og havde hun saa endda under denne Borteværelse kunnet faaet blot et lidet, ganske lidet Brev; men Fru Tantes Øjne saa' og' nøje efter hver Postrider, der kom fra Brüssel. Og saa var det endda mere ondt at tænke, hvor nær han var, og heller ej rart var det, naar Phanette Kammermø fortalte, at i Brüssel var Damerne saa skammelig dejlige.

Og saa havde den arme Kleiniche ej andet tilbage, naar hun da ej saa' til Rosen i Kridthuset eller Falken i Falkonerhuset, end at gaa og længes. Nogen Tidkort var det jo vel, at Phanette forskaffed hende adskilligt godt fra sit Bogkammer, men egentligen til Lise for Læng-

sel var det ej; thi det var jo mest om Elskespil og Hjærteklemmelse. Særdeles Bøger om Provences Trubadurer og om Elskovshofferne dér, og det fik hende kun til at sukke ret dybt. Thi det maatte have været skønt at have levet saadanne Steder som i Avignon eller Les Baux*), hvor man ej havde anden Tanke end at drive Elskov hele Dagen og Natten med, og hvor der ingen onde Tanter var. Ja, om hun havde været Phanette des Gantelmes, Laurette des Saint Laurens, eller hvad de skønne nu hed, der i fremfarne Dage havde siddet til Doms over Provences Trubadurer, naar de sang deres Elskovssange, eller naar Folk tvistedes om Kærlighed. Og *han* skulde saa have været Raimond de Miraval eller Kong René hin Gode, og hun skulde række ham Digterkransen og give ham sin høje Gunst — — —

Ved dette om den høje Gunst var Kleiniche faldet noget i Tanker — —

Eller han skulde have været Petrarca fra Rosenhytten i Vocluse og hun den skønne Laura med de store Øjne og den grønne Silkekjole med de blaa Violer — dog nej, det blev jo kun til Elende; for Laura tog sig en anden, og det var ret ondt gjort, saadant skulde man ej gøre — nej, *hun* vilde hvert Fald aldrig gøre saa' — —

Og det var og' saa melankolisk, det, Petrarca

*) Ruinerne af denne By, som nu kun beboes af et Par Hundrede Mennesker, findes endnu ved Arles. Petrarcas Hus og Have vises i Vocluse ved Avignon.

sang, nej, lystigt skulde det være, og Musik skulde der være til Visen, for ellers er den som en Mølle uden Vand, og saa skulde *han* synge om hende, at hun var skønnere end Martssol, Aprilregn og Sommerskygge, og at hvad andre blev i Himlen, det var hun alt paa Jorden og saa — ja, saa kom hun til at tænke paa, at Frans slet ikke kunde synge, og at han ikke var i Provence, men i Brüssel, hvor Damerne var saa skammelig dejlige. —

Hun kunde faa Taarer i Øjnene eneste ved Tanken — men saa kom hun til at tænke paa den Dag i Vor Frue Stræde — kunde han ej synge, saa kunde han ride, og det var eneste for hendes Skyld, han havde gjort det, og nu led han derfor: thi lide, det gjorde han, og længes det gjorde han, det *maatte* han gøre, men ej mere end hun — — —

Og hun læste om alle de Domme, Damerne ved Elskovshofferne havde fældet i Elskovssager — se nu dér: en Elskerinde, der havde revet sin Elsker til Blods, skulde kysse Vunden til —

Naa ja, kanske dette ej var saa ilde — og heller ej denne Dom. En liden Mø paa kuns otte Somre havde en Gang lovet en Trubadur et Kys; men kanske vilde den Skalk helst bie med at faa det, til hun blev af nogen større Alder, og da han saa igen antræffer hende, og hun nu er tolv Somre og den skønneste Rose i Provence, saa synger han hende en Vise om Kys og Kærlighed og beder saa mindelig om sit Kys. Men Rosen siger nej, og saa gaar han til Elskovshoffet i Avignon og beder de ædle Damer dømme.

Rødmende vented Rosen, og sukkende vented han, og saa faldt Dommen, der lød saa': du unge Trubadur, tag dit Kys, og du, du unge Rose, giv det straks tilbage!

Se, saadan Dom var vis, mente Prinsessen, læned sig tilbage i den Gyldenatlask Bænkedyne og saa' frem for sig: dér gennem de blyrammede grønne Ruder skinnede Solen, og nede i Rosenlunden kunde hun høre Lærkerne synge — *Rosenlunden!*

Nu stod hun ved Vindvet, nu slog hun det op: ind strømmed milde Blomsteraande — Jasmin var det — ja, dér, nu blomstrede Jasminerne dernede ved den hvide Marmorbænk . . . .

XXII

Regentinden er blevet overilet af den faldende Syge, der stadig formeres, endda Lægerne nytter alt, hvad nyttes kan. Først har de til Forfriskelse af Hjærtet givet hende en Perlelikør, hvortil er medgaaet for 1000 rhinske Gylden stødte Perler; men kanske havde den kloge Apotheker stjaalet nogle af Perlerne eller givet falske for ægte, hvert Fald blev Hjærtet ej forfrisket; hvorfor man en Tid vaklede mellem at give Hendes Naade det Mos *usnea*, som vokser paa død Mands Hoved eller en Likør gjort efter denne Recept: et frisk Hoved af en nys hængt Gavtyv, godt vasket, dernæst tørret og brændt til Pulver. Saa meget som et Kvintin eller som en ungarsk Gylden vejer, kommes i Lavendelvand, hertil sættes tre Pæonkærner, og det hele tages paa fastende Hjærte. De lærde enedes om, at denne sidste Recept var af de krabateste, og Hendes Naade fik da den skønne Morgendrik paa fastende Hjærte, men hjælpe gjorde den ej, endda Recepten godt nok var paaskrevet tre Kors samt hele 38. Kap. af Jesu Siraks Bog, hvilket ellers er kraftigt. Lægerne

mente dog, at Fejlen hverken kunde ligge hos dem selv eller Jesu Sirak, nej, Apothekeren maatte det være. Og de tog da den arme Plastersmører for, og det kom frem, at han var en lumpen Skalk, der i al Hemmelighed havde taget et Kvindehoved i Stedet for et Mandshoved, og deri laa den grove Fejl; thi Likøren skulde jo give frisk Hjærne, og den kunde man da ej faa af Kvindehoved! Derfor blev der i Overværelse af det hele medicinske Fakultet udvalgt et nyt Hoved ude fra Galgen — der var jo ej Mangel paa saadanne — men maa Skælmen i Live have været en noget enfoldig Gavtyv, hvert Fald vilde han ej heller hjælpe. Saa var der en enkelt af Fakultetets Herrer, som holdt for, at man skulde budsende den kendte Medicus Paracelsus Theophrastus Bombastus, som i de Tider drog fra Stad til Stad og gjorde Mirakler med sin nye Laudanum*); men da det kom for Dagen, at samme Medicus ej vilde disputere paa Latinen, da saa' de, at han maatte være en dum Karl, og heller end at kalde en saadan Vindhas, maatte Hendes Naade da dø efter de gode, gamle, latinske Recepter.

Ogsaa selv tænkte hun paa Døden; men helt glad derved var hun kanske ej; thi endda hun havde faaet saa mange Djævle brændt, kunde det tænkes, at der endnu var nogle tilbage. Hun var da i ondt Humør; men nogen Oplivelse havde hun dog iblandt. Saaledes da Kong Chri-

*) Maaske af det gr. ladanon, en lægekraftig Gummi, Sove- og Dulmemiddel.

stiern nu skriftligen i Innsbruck*) havde afsvoret sin Lutherdom og lagt sit Hoved i Kejserens og den katholske Kirkes Skød. Og havde det kanske frydet hende end mere, at hans Naade, som drev Underhandlinger med Biskop Olaf Engelbrechtsen i Trondhjem, lovede samme Prælat nu snart at komme til Norge for dér at kæmpe for den rene katholske Kirke mod den ilde luthersksindede Hertug**). Gud havde saaledes spredt Lys i Kongens Sjæl, og paa samme Tid havde Kejseren givet ham Lov at hverve en god Hob Landsknægte. Nyssens havde Kejseren ladet dem plyndre selve det hellige Rom, nu kunde de til Gengæld sprede Pavetro i Norge.

Og saa døde Regentinden trods Gavtyvehove der, Perlelikør og latinske Recepter, og Klokkerne ringede, Messer læstes, Vievand flød, Røgelse drev, og alle sørgede saare.

Men Prinsesse Christine kunde dog kanske have grædt endnu mere. Og det var med Fryd, hun hørte, at nu skulde hendes kære Morster, Maria af Ungarn, Enken efter den tapre Kong Ludvig, som var faldet mod de vantro, have Nederlandene inde i Kejserens Navn. Hun skulde være ret en lystig og god Dame, brav til Skæmt, til Jagt og Dans, og endda man ej skulde tænke paa saadant i denne Sorgens Tid, saa gjorde Prinsessen det dog. Ja, hun tænkte videre endda:

---

*) 1530, da Chr. II i sit ydmyge Vasalbrev til Kejseren lagde Forfølgelsen af Lutherdommen i Norden i Kejserens Hænder. Til Gengæld lovedes der Kongen store Understøttelser.

**) Den senere Chr. III.

med hvem skulde hun nu danse, med hvem skulde hun nu jage? — — Men ak, hun havde jo rent glemt ét: Sørgeaaret! Dog kunde det blive godt endda, naar han blot snart var igen!

Og saa tidt hun kom til Sjælemesse for Tante Margareta i St. Romuald, saa' hun gærne sit Snit og kniksede med det samme for St. Nicolai.

Der var skaaret Sørgeklæder til alle ved Hoffet, og trist er det, men med lidt fransøsk Snit saa gaar det dog an! Ja, Prinsesse Christine tænkte endda i Løn, at det gule Haar ej var saa ilde til det sorte, og dette er godt; for i Morgen kommer Frans.

I Morgen!

Baade St. Nicolai, Jomfru Maria og Tante Maria med havde faaet adskillige Taksigelser, fordi Frans maatte komme, den sidste dog mest saadan kun med Smil og Haandtryk; for der maatte jo intet røbes! Dog, Tante Maria havde nu alligevel smilet saadan paa sin egen Vis, og da Prinsessen var blevet rød, havde hun kysset hende paa Panden og sagt:

»Ja, Hans bliver nok glad ved at faa Frans igen, de er jo Venner, ej sandt, min Kleinichemor?«

Og havde Prinsessen nikket taknemmelig og var saa løbet sin Vej.

Men oppe paa Kammeret havde hun længe staaet for Spejlet og prøvet og prøvet, og hun havde lét og været glad, og hun havde kysset Dorethe og svinget hende rundt, mens Kammermøen stod i et Hjørne og blev blinkøjet.

Men da midt i Glæden havde hun sat sig

stille hen og var faldet i Tanker. For hun var kommet til at tænke paa sin Fader. Farvel havde han sagt og var draget af Brabant og hjem mod Danmark. Men det var jo endda ej saa ilde; for snart vilde han have sine Riger inde, og saa — — — ja, da skulde hun jo til Danmark, og det var det ilde!

Men inden den Tid kunde der dog gaa Aar og Dage, Krig og Ufred vilde jo kanske staa ret længe paa — — — men Frans havde svoret, at han vilde gaa med i Krigen. — Kom han da kanske kun for at sige Farvel? Ja, hvis han nu gjorde saa'?

Og det ondeste var, at hun selv bar hele Skylden, uden hende vilde han jo ej have tjent hendes Hr. Fader — men naar hun selv havde taget Løftet, da kunde hun vel ogsaa give ham fri igen!

Hvordan var det, der havde staaet i Kammermøens Bog: tjene syv Aar for et Kys — syv Aar, hvor langsommeligt, og hvor dumt saadant var.

Men naar saa Riget var vundet, saa kom han og . . . . .

Dog, han kunde jo ej uden Orlov drage af Gaarde, Tante Maria maatte da give sit Minde, og saa hans Fader — — om hun nu talte med Tante Maria derom — nej, det gik ej an; for saa maatte hun vide alt — ja, Dorethe kunde jo sige det saadan paa egen Haand til Tante — — men kanske vilde han ej spørge om Forlov — — —

Prinsessen stod foran Spejlet, og nu saa' hun,

hvordan hendes Ansigt blev saa sært flovt: thi kom den onde Tanke brat: om han nu dér i Brüssel havde glemt baade Løftet og hende; Damerne var jo saa skammelig dejlige dér! Og den Tid, han svor saa mandelig, da var de jo kuns Børn. — Hun rettede sig, skød Brystet frem, saa det rundede sig helt vel under det tynde Leidner-Klæde — — saa nikkede hun, smilte fornøjet: kanske ogsaa han vilde synes, at hun var større nu, helt Dame — og Haaret, ja, det havde han jo allerede rost saa meget: egentligen var det kønt med den liden flade Bonnet*), det sorte og det gule og saa Perleranden, der lyste saa behageligt.

Og atter rundedes Brystet, og inde i Spejlet lo et Par store blaa, blanke Øjne, en rød lille Mund og saa to lystige Smilehuller.

---

*) Hue.

XXIII

Egentligen har Prinsesse Christine sovet godt den hele Nat, og egentligen har det ærgret hende.

Men maatte hun dog sige, at hun var vaagnet *meget* tidligt, og at hun, hver Gang der lød Hovslag, straks løb til Vindvet, endda hun vidste, at gennem Rosengaarden kunde ingen Ryttersmand komme.

Gud ved for Resten, om *han* havde sovet i denne Nat?

Skulde hun spørge ham derom, naar han nu kom?

Naa, men selv om han nu ogsaa svarede, at han havde haft et godt Slum, saa behøvede det jo ej at betyde noget ondt; for hun selv havde jo sovet, og hun . . . . .

Hun nikkede ind i Spejlet.

Nu var der igen Hovslag, og igen var hun ved Vindvet; saa rystede hun smilende paa Hovedet: Taabe hun var, der kunde jo ingen komme gennem den dumme Rosengaard — men dér, det var Bænken mellem Jasminerne!

Den fik et Haandkys, og atter var hun ved Spejlet.

Udenom hende laa alt, hvad hun havde af Sørgeklæder, seks sorte Kjoler: Taft, Silke, Klæde, Kaffa, Kamelot og Arrask — men hvor de dog var sorte; meget sortere end nogen Tid tilforn, aa, den dumme Sorg; i Dag kunde det just have været hjærtens lystigt at være i rigtig rødt, ildgult eller papegøjegrønt — eller kanske grønt med Violer som Petrarcas Laura — nej, det er sandt: Laura gav jo en anden sin Tro — aa, hvor det var ondt af hende, ondt mod Frans, nej, hvor man dog kunde forsnakke sig: mod Petrarca, mente hun da!

Sengens Spærlagen derhenne drages til Side, og Dorethes Ansigt kigger ud.

»Naa, du er nok aarle ude, Kleiniche, Guds Fred og god Morgen!«

»God Morgen og Guds Fred igen, ja, jeg er Dorethemor —«

I det samme smiler Ansigtet derhenne, og Stemmen lyder fornøjet:

»Aa — aa! Det er sandt, ja, nu forstaar jeg det, Søsterlil!«

»Hvad forstaar du?« spørger Christine skalkagtig, mens Søsteren aabner Armene og blinker til hende.

Et Par nøgne Fødder klaprer hastig hen over Gulvet.

»Kleiniche!«

»Dorethemor!!«

De to Søstre slaar Armene om hinanden, og Dorethemor faar mange hede Kys.

Endelig skyder hun Søsteren fra sig, smiler og siger:

»Naa, Kleiniche, i Dag kommer han!«

Christine nikker og siger lidt dæmpet:

»Hvad Kjole tænker du egentligen er bedst?«

»Ja — a, det er jo ej let — den Kaffas dér?«

»Den sidder ej saa vel —«

»Naa — aa — nej — men den dér, den af Arrask — den er skøn, den sidder vel!«

»Mener du? — Aa, nej, det er sandt, den spænder mig saa' for Brystet —«

»For Brystet?« lér Dorothea og truer, »Kanske det er, fordi dit Hjærte hamrer saa' —«

»Fy, Dorethe, du er ret ond!« siger Christine, og saa følger Latter og Kys, mens Kjolerne prøves, og Dorothea lægger Øret til Søsterens Bryst og lytter. Tre Kjoler tages paa, men de tages atter af, noget galt er der med dem alle, saa endelig bliver det til den af Silke med de skønne perlebaldyrede Kniplinger fra Lier.

»Aa ja! Den sidder ret vel,« siger Christine og ser ned ad sig.

»Ja,« nikker Søsteren, farer skalkagtig fort og drager sin Kjole paa, »men spænder *den* ej for Brystet?«

»Fy!« truer Christine, men løfter i det samme Hovedet lyttende —

»Er det Hovslag?« spørger Søsteren.

»Nej — tys — Fodtrin!«

»De kommer nærmere!«

De lytter begge, Blodet farer Christine til Kinderne — nu bliver hun bleg; for det banker.

»Træd ind,« raaber Dorothea, men Christine raaber angst end højere:

»Nej nej, dog!«

Og saa lægger hun mere dæmpet til, mens hun springer hen, bøjer sig og tager en Kjole i hver Haand.

»Men, hvad tænker du, Dorethe, som her ser ud, Kjolerne og Kammene og — tag dem dog, faa dem til Side!«

Da udbrister Dorothea i Latter og siger:

»Aa, Kleiniche, du tænker, det er *ham!*«

Christine nikker hastigt og lytter; Dorothea raaber:

»Hvem dér?«

Tavshed, saa lyder en Stemme:

»Kammermøen!«

Kjolerne, Christine holdt i Haanden, falder brat mod Gulvet, og hun ser lidt flov ud:

»Træd ind!«

Den fransøske Kammermø staar i Stuen, hun ser sig blinkøjet rundt, nejer saa dybt og siger:

»Hendes Naades Kammersvend var at befale de naadige Frøkener at begive sig til Hendes Naade —«

»Hvifor?«

Skalkagtig ser hun til Frøken Christine, siger saa:

»Hans Højhed Hertugen har Foretræde!«

»Hvem? — Hertug Frans?«

Den blinkøjede nikker og daler helt til Jorden.

»Kom saa, kom dog!« raaber Christine og tager Dorothea ved Haand.

»Ja, ja, nu kommer jeg,« svarer hun, »vi skal nok ile, hvad?«

Christine nikker, trykker hende fastere i Haanden, af Sted gaar det.

Den blinkøjede ser langt efter dem, giver sig saa til at nynne.

Da Hertug Frans lidt tilforn kom anridende, var han ej ret tilfreds, thi hvor vel han end nyttede sine Øjne, han kunde dog ej ved noget af Slottets Vindver finde den, han søgte.

Heller ej hjalp det paa Tilfredsheden, at Hendes Naades Kammersvend straks hentede ham til Foretræde, dog blev det til nogen Lise, at Dronningen var meget naadig. Mange gode Ord gav hun ham, og mens hun betragtede ham nøje, spurgte hun ham ud om hans Slægt, og det endda hun alt syntes at have ret god Kendedom om den. Hvert Fald pegede hun med én Gang mod Salens brabantske Tapeter, der afskildrede Scener af Carolus Magnii Liv, og da sagde hun:

»Her maa I da føle Eder hjemme, Hertug; thi efter hvad man har sagt mig, er den berømmelige Carolus jer højbaarne Herre Stamfader —«

»Det er saa', Eders Naade.«

»Føl Eder da hjemme her, og tykkes det mig, at det ej sømmer sig, at Carolus' Ætling mere er Smaadreng i disse Sale, hvorfor I fra denne Dag skal være min Hofmand!«

Saa gjorde han Knæfald, kyssede hendes Haand, og hjemme følte han sig, endda han savnede noget, men da opsprang Dørene og Hertug Hans og de to Frøkener traadte ind. Helt forpustede var de, særdeles Frøkenerne; Dronningens Øjne hang ved dem, ej mindst ved Christine. Og hun smilte lønlig:

»I hilse nu paa jer Ven — træd frem, Frøken Christine!«

Men Frøken Christine blev staaende uden at se op. Da traadte han frem, lagde Haanden paa Hjærtet, bukkede —

»Naadige Frøken!«

»Hr. Hertug —«

Hun rakte ham langsomt Haanden, han kyssede den, og det brændte igennem hende.

»I kan bringe Hr. Hertugen Eders Gratulation,« smilte Dronningen, »han er nu min *Hofmand!*«

»Er det sandt?« raabte Christine glad, glemte sin Værdighed, løftede Hovedet og lo: »Til Lykke, Frans!«

Men næppe hørte hun sin egen Stemme, før Blodet jog til Kinderne, og hun højtideligt fo'r fort:

»Hertug Frans — Hr. Hertug, min allersombedste Gratulation!«

»Kleiniche,« hviskede han, og højt sagde han: »min allersombedste Taksigelse, naadige Frøken!«

Men hvem der atter smilte lønlig, var den gode Dronning. Og snart dernæst, da Hertug Hans og Frøken Dorothea ogsaa havde bragt deres Gratulation, mente Hendes Naade, at en

Spaseregang ej kunde være ilde, og snart dernæst vandrede man da til Rosengaarden.

Dronningen gik mellem Hans og Dorothea, og hun havde en Haand paa hver af deres Skuldre.

Hertug Frans og Christine fulgte efter, og sært var det, at der stadig kom længere og længere mellem dem og de andre.

»Dér er Jasminhytten,« sagde han.

»Ja,« sagde hun, »hvad mener du dermed?«

»Kleiniche!!«

De var derinde.

En Tid, men kun en liden stod de tavse og saa' paa hinanden, udenfor sang Lærkerne.

Da smilte han:

»Uh, hvor du var højtidsfuld nu nyssens derinde —«

»Ja, det var ej saa nemt, du —«

»Nej, det var svært,« sagde han, »men *nu!*«

»Hvad nu, Hr. Hertug?« smilte hun og knejsede.

»Siger du Hertug, da siger jeg ej mere Kleiniche — og kanske det heller ej sømmer sig saa vel,« sagde han og gik et Skridt tilbage, mens han ansaa' hende nøje. Og da fo'r han fort: »For nu er I jo ej Kleiniche mere — *Dame* er I vorden — saa skøn, saa fager en Dame!«

»Og I er vorden Hofmand!« sagde hun i samme Tone, »Kanske skal jeg da sige *Hr.* Frans, Hr. Hertug?«

Værdigt slog han ud med Haanden, lo saa:

»Du sige kuns Frans!«

Og ligesaa gjorde hun:

»Du sige kuns Kleiniche!«

De lo, satte sig paa Bænkens Hynde, han holdt hendes Haand, lænede sig lidt tilbage, mønstrede hende glad.

»Hvi ser du saa' paa mig?« spurgte hun, men som hun sagde det, gik hendes egne Øjne lige fra hans Fløjels Baret og ned til de brede sorte Korduans-Sko, og saa sagde han:

»Jeg ser saa' paa dig, efterdi du, som jeg nyssens sagde, er saa stor og smuk; men hvi ser du saa' paa *mig*?«

Hun blev en Kende rød, slog lidt med Nakken og smilte:

»Det var kuns Skoene, jeg kiggede paa — de er kanske fra den Stad Paris?«

»De er saa',« sagde han og stak Foden til Vejrs, »og de kaldes Andenæb —«

»Ja, i Brüssel er Folk nok meget efter Moden — *Damerne* med?«

Hun lagde Hovedet lidet paa Siden:

»Og de er nok og' smukke?«

»Ja, det er de — særdeles én!«

»Hvem da?« spurgte hun hastig.

»Du kender hende ej, Kleiniche — men — aa, du smile en Gang, kuns en eneste — naar jeg nu beder saa mindelig — skal jeg bøje Knæ?«

»Nej, nej, dog — men jeg kan ej saadan smile,« sagde hun, og saa smilte hun.

»Tak!« lo han. »Nej — *de* Smilehuller har hun Dyrendød ej, og saa de Øjne!»

»Men hvad er det dog, du snakker, Frans — om hvem er det, du taler?«

Men han blev blot ved at se hende i Øjnene, og saa sagde han:

»Kleiniche, du er født under Jupiters Tegn!«

Hun slap hans Haand, saa' undrende, lidt forskrækket paa ham:

»Du fører saa sær en Tale, Frans, du sige mig, hedder den Dame Jupiter?

»Nej,« smilte han uden at tage Øjnene fra hende, »Jupiter er jo en Gud, det vil sige af de kætterske, og de, der er fødte under hans Tegn, faar særlig klare Øjne —«

Hun smilte og nejede:

»I Brüssel er de nok og' særlig høviske — men hvem er da den anden, Damen?«

»En, som jeg ofte ret nøje har anset, og kan du tænke hvorfor — hun lignede *dig!*«

Atter nejede Prinsessen:

»Saa var hun kanske og' i Maskepi med Hr. Jupiter?«

»Nej,« lo han, »det var just det, jeg gad vide, derfor var det, jeg saa' fikserede dig; hendes Øjne er ej Hælvten saa skønne — og saa de Smilehuller!«

»Men du saa' dog ret tidt paa hende —«

»Ja,« sagde han helt varmt, »det var dog saa' paa én Vis en Slags Lise; for du skal vide, jeg længtes saa rent utænkeligt!«

»Gjorde du?«

Han nikkede, og hun rykkede sig lidt nærmere og spurgte helt alvorligt:

»Du sige mig, kunde *du* sove om Nætterne?«

»Jo—o,« sagde han, »sove gjorde jeg — men hvi spørger du saa'?«

»Ej for noget,« sagde hun og blev rød.

»Jeg ved det!« lo han.

»Nej, Frans, du ved det ej!«

»Jo, Kleiniche!«

»Du maa ikke sige det, Frans!«

»Nej,« smilte han, »men hviske det, maa jeg, du vil vide, om jeg drømte — jo Kleiniche, og stedse var det om *dig!*«

Hun truede ad ham, men bange blev han just ej; thi rykked han end nærmere.

»Ja, Kleiniche, drømt og længtes har jeg — husker du det hvide Kors — det, du syede paa min Kofte — det havde jeg med!«

Hun smilte, saa' ned og hvisked:

»Og jeg havde dig i mit Kridthus —«

Han greb hendes Haand og kyssede den; men hun drog den til sig, endda hun egentligen syntes, det var dumt gjort.

Og hastigt sagde hun:

»Naa, Frans, saa' du saa meget nyt i Brüssel?«

»Aa, ja,« sagde han, »og i Antwerpen med, og dér var jeg for *din* Skyld!«

»For *min*?«

»Ja, jeg hørte sigende, at dér kom tidt Skibsfolk hjemme fra din Hr. Faders Lande, og saa tænkte jeg, at jeg kanske dér kunde finde noget, som kunde være dig til Behag —«

»Tak, Frans,« sagde hun helt varmt, »og hvad fandt du saa?«

»Intet: for ser du, jeg gik til Havnen, og af Skibe var der nok, hundrede nye for hver Dag, siger de, baade Middelhavsgalajer med alskens Sliksager, Vin og Krydderurter fra Hispania og Italia, og der var Busser*) fra din Hr. Faders Lande, saadan brede og tjærede og med hele Kæmper af Bussemænd om Bord — og jeg var ude hos dem; for jeg vilde jo se at finde nogen Slags Ting fra dine Lande — men ak, de fra Danmark havde eneste Sild, og de fra Norge eneste — Torsk!«

Hun udbrast i Latter:

»Og det var ej godt for mig?«

»Nej, Kleiniche; men noget havde jeg dog derfor; thi de talte om din Herre Fader, og de sagde, at nu vented de ham med stor Forlængsel, og de spurgte efter Hans og Frøkenerne —«

»Nej, gjorde de?«

»Ja, og da gav jeg dem nogle Gylden, og de vilde drikke en Stob Vin for din Hr. Fader saa' og' for *dig*!«

»Det var kønt af dig, Frans — og de venter Far?«

»Ja, for du skal vide, at der forud for Hs. Naade er skikket Brev til hans Underdaner, som han lover mange Rettigheder; og, ser du, Kleiniche, nu er Tiden inde, at jeg maa —«

Hastig brød hun ham af:

---

*) En Slags gammeldags Skib, der lignede Vikingeskibe. Besætningerne paa Busserne var »Bussemænd«, et Ord, der jo endnu er gængs.

»Hør, Frans — købte du saa ej nogle Sild eller Fastetorsk?«

»Nej — men noget skal du have; for i Staden dér er mange Tyrker, Jøder og Tartarer, og de falholder alskens skønne Sager — og her —«

Han tog ind under den sorte Fløjls Vams — hendes Øjne fulgte nyfigent Haanden — og derfra fremdroges en liden Guldnaal med en vinget Gestalt.

»Her, Kleiniche — Jøden sagde, at den var gjort af en Mester Benevenuto, og — kan du tænke, hvad Slags Engel, det er?«

Hun holdt Naalen op for sig; og i det samme greb han Haanden og saa' nøje paa den:

»Men, Kleiniche, nu ser jeg det først — hvor din Haand dog er smuk — og saa hvid — se, der er og' Smilehuller!«

»Men hvad er det saa for Engel?« brød hun af.

»Jøden sagde, han hed Cupido — kender du ham?«

»Hvem mener du — Jøden?«

»Nej — Cupido!« lo han og satte Naalen i hendes Brystdug, men hun sagde hastig:

»Tak, Frans, den er smuk — ja, hvor smuk den er!«

»Men hvad siger du saa til dette?« fo'r han fort og fremdrog et Silkeklæde med skønne Guldbaldyringer —

Han holdt det op for hende, saa Guldet lyste.

»Det skal du have til Minde om mig, naar jeg nu snart er derude —

Hun saa' helt bange paa ham og sagde:

»Hvad mener du?«

»Det ved du, Kleiniche, det lovede jeg jo — og naar saa Riget er vundet, saa ved du, hvad *du* lovede mig!«

Men Frans, det er helt umuligt — og jeg har tænkt derover, endda helt meget, og det var ret dumt af mig at faa dig til saadant — og desuden, hvad tror du, din Herre Fader vil sige — og tænker du, at min Fru Tante vil give dig Orlov, nu du er vorden Hofmand?

Han havde rejst sig, hans Ansigt blev endmere alvorligt og dertil blegt.

Kleiniche! sagde han, og hans Stemme lød dybere end ellers, Det, du dér siger, kan du intet mene, og om Kleiniche mener saa', da kan hvert Fald *Prinsesse* Christine ej mene det! Din Hr. Fader vil vinde sit Rige, og da skulde *jeg* ej tjene ham? Jeg har lovet det; thi holder jeg det, om alle saa satte sig imod, kun én maa ej gøre det, og det er eneste *dig*!

Ogsaa hun havde rejst sig; men ganske langsomt. Hendes Øjne hang store og beundrende ved ham. Den Klang i Stemmen kendte hun ej, og saa høj han var, saa kæk, saa stoltelig, ret en ridderlig Herre.

Ogsaa hun voksed:

Frans, det er, som du siger, saa' skal du være, saa' skal *min* Riddersmand tale — hvad var det, han hed den store Konge, du stammer fra?«

»Carolus Magnus,« sagde han og knejste.

»Han var sikkerlig en tapper Herre!«

»Og man ser paa dig, Kleiniche, at Knud Konge og' har været saa stolt en Herre!«

De stod med hinanden i Haand.

»Og dit hvide Kors tager jeg med,« sagde han, »og da bider ej Bly, ej Staal — *din* Korsridder er jeg!«

Hun nikkede langsomt, hendes Mund var fast til —

Da tog han Klædet, lagde det om hendes Skuldre og fæstede Naalen deri —

»Hvad var det saa, han hed, den liden Gestalt?« sagde han med sin vante, glade Stemme.

»Cupido!«

»Og du ved, hvad han er for Herre?«

Hun nikkede.

»Men ved du og', hvad Betydelse det har, naar jeg lægger dette Klæde saa' om din Hals?«

»Nej —« sagde hun nølende, og han greb begge hendes Hænder og hvisked varmt:

»Men det ved *jeg!* For ser du, saadant er Skik i Lothringen: som jeg nu lægger Klædets Flige om din Hals, saa' ønsked jeg ret inderligen selv at lægge *mine* Arme!«

Og da kasted han sig brat ned for hende, kyssed hendes Hænder og bad:

»Kleiniche, Kleiniche, det var jo derfor, maa du vide, at jeg købte Klædet til dig! Og — allerkæreste, maa jeg saa lægge mine Arme om din Hals?«

»Ja, naar Riget er vundet,« sagde hun langsomt —

»Ej *før*?«

»Nej —« kom det nølende.

»Kleiniche,« bad han, og hun kunde ej derfor, nu var det ej Stunder at være saa tugtig; og hun lukkede Øjnene halvt, turde ej se paa ham, men hviskede:

»Jo, Frans, *før!*«

I et Spring var han oppe, slog Armene om hende, drog hende til sig:

»Kleiniche, allerkæreste!«

Hun vilde svare, men kunde ej for eneste Kys.

XXIV

Kong Christiern er med 10,000 Knægte og 50,000 Gylden i Krigskassen gaaet over Embden, Groeningen og Coeverden til Medemblik ved Zuidersøen for at drage til Sejls med 30 Skibe og andet Krigsberedskab.

Hvorhen Hs. Naade vil, ved ingen bestemt, og det kan man ej undres paa; thi han har venligen lovet at nedhugge den, der røbede det mindste om saadant.

Men man ved, at Kongen med stor Kløgt har ført sine Knægte. Amsterdam og Eynhusen har han tilsagt Handelsfriheder, og de waterlandske Stæder har derfor igen tilsagt ham Hjælp; men da Kong Frederik i Danmark desaarsag har spærret Sundet for Nederlænderne*), bliver Kejseren i ondt Lune, og han lader da sin Kaptajn Camyse og andre forklædte hverve til Kongens Hær, hvor de skal søge at bestikke Knægtene til Frafald. Men Kongen lader syv

*) 2. Maj 1532. I 10 Aar skulde Sundet være spærret for Hollænderne, og Lybækkerne skulde i 10 Aar have Enehandel paa Østersøen mod at komme Kong Frederik til Hjælp.

Hoveder springe og takker dernæst sin kære Hr. Svoger for Villigheden med at lade sin Høvedsmand Curt Phenning brandskatte i Kejserens fede Lande.

Og medens Kong Christiern nu gaar til Sejls, samler Købmændene en Flaade i Amsterdam, beredt paa at sætte Kaasen til Sundet, at man dér kan bistaa Kongen samt faa sin gode Handel tilbage.

Men i Mechlen er endnu Hertug Frans.

Thi Dronning Maria har længe intet villet høre om Orlov, og saaledes gik det da, at han ej naaede til Medemblik i rette Tid. Men nu vil han trods Dronningen hemmeligen gaa til Amsterdam, og alt er beredt. Prinsesse Christine har paasyet hans Vaabenkofte det hvide Kors, og næste Nat vil han rømme af Slottet. Dog, dette bliver ej nødigt; thi sker det, at et kejserligt Sendebud rider i Gaarde med et Brevskab til Dronningen. Og næppelig var dette læst, før Hertugen blev kaldt til Foretræde, og sagde Hendes Naade, at hun nu havde skiftet Sind, hvorfor han kunde gaa i Kong Christierns Tjeneste, naar det ham lysted.

Og det lysted han paa Timen, og i Hertug Hans' Kammer byder han nu Prinsesse Christine det sidste Farvel.

»Ak, Frans,« siger hun, »det ser ud, som var det dig en Lyst at fare —

»Nej,« smiler han og tager hendes Haand; »men en Lyst er det, at jeg skal kæmpe for *dig* — og naar jeg saa kommer tilbage —«

»Ja, *naar* du kommer tilbage; men det kan vare Aar og lange Dage, og al den Tid —«

»Skal du bie paa mig; for det vil du da?«

»Det vil jeg!« sagde hun og stred med Graaden.

»Saa, saa, Kleinichemor, hvad er nu det for Grædøjethed, du huske Knud Konge!«

Hun svarede ej, sagde blot helt stille:

»Jeg længes alt —«

»Men naar du ret længes,« smilte han, »tag saa Klædet, læg det om din Hals og tænk paa *mig!*«

Hun nikkede og drog langsomt en Ring af sin Finger.

»Du række mig din Haand, Frans — saadan, nu sidder den dér, det er den rette, Hjærtefingeren, thi fra den gaar jo en Aare til Hjærtet, og saa tidt *du* længes; for *du* skal og' længes, saa se paa den og tænk paa mig.«

Han slog Armene om hende.

»Men se dog ret paa Ringen!« sagde hun, »Det er jo den, du gav min kære Moder, den Tid du kuns var Dreng, den Tid hun signede os — husk det, Frans, hun har signet os — *dig* og m*ig*!«

»Aldrig skal det gaa mig af Minde!«

»Og husker du, Frans, du gav Mor den, at den skulde bringe hende Lægedom; om du nu skulde vorde krank, da —«

»Men det vorder jeg ej,« smilte han, »dit Kors paa Brystet, din Ring paa Haanden, din —«

I det samme blev der Uro udenfor Døren, og en Stemme hviskede:

»Frans, rap dig dog!«

»Det er Hans, der varer os ad — jeg maa fort,« sagde han hastig, greb hendes Hænder, kyssede dem, bøjede Knæ, saa' op paa hende og hvisked højtidsfuldt: »og saa, Christine af Danmark, nu gaar jeg i Leding for *dig*, for Kong Christierns Datter!«

Og hun løfted sit Hoved, ranked sin Ryg, stoltelig var hun at se —

Han stod for hende, hans Øjne var i hendes, og han sagde:

»Ja, saadan skal du være — *her!*«

Han drog sin Kaarde, hun tog den, slog Kors over dens Klinge, kyssed den —

»Tak, Kleiniche, nu er den viet til at kæmpe for dig, for Christine af Danmark!

Da blev der atter banket haardt paa, og Hertug Hans' Stemme skingrede:

»Er I galne, saa skynd jer dog, der kommer nogen — rap dig, Frans, ellers er I kaput!«

De saa' paa hinanden, kunde ej lade være at smile, saa slog han Armene om hende, rev sig løs — vendte sig end en Gang, løb bort gennem Døren.

En Tid stod hun og saa' ad den Kant, saa udbrast hun med ét i saa voldsom en Graad.

Nord paa ad Duffel til rider en Rytter.

Nu holder han Hesten an, ser sig tilbage: dér Mechlens Slot, dér Smaakravl af Huse og Hyt-

ter om St. Romualds mægtige Taarn. Han letter paa sin Baret, svinger den mod Staden, klapper saa Hesten, rider fremad: dér foran ham paa Vejen ser han en Karm, han skygger for Øjnene, brat faar han Blod i Kinderne, og brat faar Hesten Spore.

Nu er han ved Karmen, nu falder Hesten i Skridt, og han bøjer sig dybt fra Sadlen.

»Naadige Frøken,« siger han højt og lægger dæmpet til, »Kleiniche, du her?«

»Det sidste Farvel,« siger hun, og en Haand, der er saa fin og skøn, rækkes ud gennem Karmens Vindve, han griber den, ser hastig til Køresvenden, kysser saa Haanden.

»Men du har jo alt lagt Klædet om din Hals?« siger han, og Svaret kommer dæmpet tilbage:

»Ja, for jeg længes jo alt —«

»Jeg kommer, før du tænker det,« smiler han, »lev vel og tusinde god Nat!«

»Guds Moder skærme dig —«

»Og Ringen med!« siger han, kysser den, svinger sin Baret — bort dør Hovslagene — —

Længe, længe ser hun efter ham; og den stolte Christine af Danmark bliver saa liden i Karmens Hynder — — — nu svinder den sidste Støvsky langt dér borte, hun lukker Øjnene, ser ham endnu, men ser og' en anden Rytter: det er hendes Hr. Fader. Saadan var det og', den Tid hun aged bort fra Lier til Mechlen; men da havde hun dog en Ryttersmand dérude, da var hun ej helt ene, nu var han ogsaa borte . . . .

Ja, hun havde jo Hans og Dorethe og saa hendes Fru Tante —

Hun rettede sig lidet i Sædet: hvad kunde Aarsagen dog være til, at hun saa brat havde skiftet Sind og givet Frans Orlov? Det maatte være noget med det Brevskab, der var kommet fra Kejseren; men hvad kunde det være — — om det nu var noget ondt — noget ilde — —

Hendes Øje ramte det guldbaldyrede Klæde om hendes Hals, med et Ryk rev hun det af, og knugede det til sig — hvad det saa var, og hvad der saa skete, ham skulde ingen i Verden tage fra hende.

Just da begyndte St. Romualds Klokkespil højt, højt deroppe i Solen at rasle klare Sølvtoner ud i den lyse Luft.

Et godt Varsel, tænkte hun, smilte derved, bøjede sig, korsede sig.

XXV

Dronning Maria sidder i det spanske Gemak og læser »Orlando furioso«*), som af Ludovico Ariost er skrevet ved den skønne Lucrezia Borgias Hof udi Ferrara.

Hun sidder nær et Vindve i en Armstol med skarlagens Tronhimmel. Solen lyser i Striber over det tavlede Gulv. Udenfor rører Vagten just Trommerne, men hun hører det ej, skifter imellem Mine, slaar ud med Haanden, smiler, lér, er langt fra Mechlen og det spanske Gemak.

Da glider Døren op, Prinsesse Christine staar i den.

Hun smiler, da hun ser Tantens Miner i det kraftige, stolte Ansigt, gaar varsomt frem mod hende — staar en Tid tøvende, rømmer sig saa; men det hjælper ej —

»Kære Fru Tante —«

Brat løfter hun Hovedet, smiler, men bliver saa alvorlig.

»I tilgive, kære Fru Tante, I vredes ej, at jeg kommer saa' —«

---

*) »Den rasende Roland«. Udk. i Ferrara 1516.

»Hjærte Barn, du ved jo, du kan komme og komme umeldt, — naa, men kom nu her — sæt dig hos — hvad skal vi to saa snakke om?«

De sad helt lunt tilsammen, Dronningen strøg sin Haand over hendes Kind, en Flue summede derhenne i Solstriben.

Ingen talte.

Saa rettede Prinsessen sig brat, saa' Tanten i Øjnene og sagde:

»Tilgiv, men der er noget, jeg saa gærne gad vide — I er mig jo altid god — og —«

»Det er nok ej helt nemt at finde paa,« smilte Dronningen og saa' helt mildt paa Prinsessen, »sig frem!«

Og Christine saa' lige paa Tanten og sagde:

»Saa spørger jeg: hvi skifted kære Tante saa brat Sind og gav Hertug Frans Orlov?«

»Og det vil du vide?« smilte Dronningen, men blev straks alvorlig.

»Er det ej noget med det Brevskab fra Kejseren?« spurgte Prinsessen og saa' ned.

»Ej, ej, min Frøken, hvordan har hun udfundet saadant?«

»I ser saa alvorlig ud, Tante!«

»Jeg gør saa', Barn; thi som du har udfundet i dit kloge Hoved: der stod vigtige Ting i det Brevskab: din kære Broder Hans gaar nu til Regensburg at mødes med Hs. Majestæt, og dér skal han for alle Rigsdagens Fyrster stride for Danmarks Trone —«

»Skal Hans? — Jo, men derfor skulde Hertug Frans da ej rejse af Landet?«

Dronningen tog hende under Hagen:

»Du har Ret — der stod og' andet, min kære nyfigne Frøken —«

»Om mig?«

Dronningen nikkede langsomt og alvorligt, Prinsessens Øjne blev helt store.

»Saa saa, Barn, se dog ej saa bange ud — her er intet at være ængstende for — hvad er det for Narreri —du er ung, og de unge skal være glade —«

»Hvad staar der, Tante?«

Dronningen betænkte sig lidt, tog Bogen, hun havde læst i, og sagde:

»Her saa' jeg nyssens om en mægtig og højbaaren Fyrste. Han havde en Søster, og der var én, som hun bar Kærlighed til; men, forstaar du, Barn, han var af for ringe Kvalitet, og saa valgte Kejseren hende en anden Ægteherre. Hun gjorde Protest, men der var ingen Frelse for hende —«

»Var det min Hr. Onkel?«

»Hvem?«

»Kejseren!«

»Hvor falder du paa det, Barn?«

»I nævnede jo selv Kejseren!«

»Gjorde jeg?« sagde Dronningen lidt forvirret, »Naa ja, maaske var det saa'?«

»Og den Søster, I taler om — var det min Mor eller kanske kære Fru Tante selv eller —«

»Saa, Barn, du er saa iversyg — hvem det saa var, saa kan du forstaa, at Kejserens Vilje er — Guds Vilje!«

»Ja, men — Brevet, hvad stod der om mig?«

Længere kom hun ej: for da fo'r Blodet hende til Kinderne, og hun sprang op:

»Nu forstaar jeg, Tante — men — men I sagde, at han var af for ringe Kvalitet: men det kan da ej skade os: Frans er jo Hertug —«

Brat standsede hun, blev som et dryppende Blod, begyndte at stamme, men Dronningen drog hende ind til sig, sagde varmt:

»Aa, Hjærtelille — saa det er *ham* — tro du mig, jeg lider ham vel, har længe vidst dette, og jeg var glad derved, men *nu* — stakkels lille —«

»Hvifor stakkels,« raabte Prinsessen og rev sig løs, »mig kan det ej skade, han er jo Hertug af Lothringen og Marquis af Pont — og, ja, I ved det vel, hans Stammefader er den ædle Carolus Magnus —«

»Jeg ved det, jeg ved det,« sagde Dronningen mildt, »men om der nu dog var en anden —«

Da retted Prinsessen sig, kasted Hovedet tilbage og sagde helt stoltelig:

»Men, kære Fru Tante, over *mig* har Kejseren ingen Magt — det bliver da min Herre Faders Vilje, som skal raade her, og han lider Hertugen vel, ja, han vilde trolove os — og Mor hun har signet os, og det maa vel staa ved Magt: for hvad en døende bestemmer —«

»Ja, Hjærtelille, du har kanske Ret, din Herre Fader har jo snart igen sine Lande inde, og da bliver alt godt, og der bliver Trolovelse og Dans i Gaarde — jeg lider ham jo helt vel, han er ret en Ungersvend efter min Smag —«

»Ogsaa efter *min*!« sagde Prinsessen ivrigt.

»Ja, det kan jeg tænke,« smilte Dronningen, »og du skal se, at Kejseren kommer og' nok paa anden Tanke —«

»Ja, det tænker jeg med, Tante, naar han blot ser Frans, saa —«

»Saa taber han sit Hjærte — ja, kanske, Barnlil —« sagde Dronningen dæmpet og smilte med ét helt bedrøvet.

Prinsessen saa' det, sagde saa kækt:

Ja, om Kejseren saa ej taber det — Frans har hvert Fald *mit*, og ingen anden i Verden faar det!«

»Godt talet — hvor du er ung og stolt, Christine!«

Jeg elsker Frans,« sagde hun stille.

Dronningen drog hende til sig og kyssede hendes Pande.

»Og I vil staa mig bi, Tante?«

»Saa meget, jeg mægter!«

»Det lover I?«

Ja, Barn, om det kuns kunde være dig til Gavn —«

Det kan det — aa, I er saa god —«

Nej, Barn, men jeg elsker de unge, og skulde det være ret Hjærtens lysteligt at træde Dansen ved din Bryllupsfest!«

XXVI

Hertug Hans' Læremester Cornelius Agrippa har nu lært sin Skolar den Tale, som Kejseren med stor Kunst har sammenskreven, og som Hertugen, endda hans unge Aar, skal holde for Fyrsterne paa Rigsdagen i Regensburg, at de klart kan se, at det ej tilkommer Hertug Frederik af Gotthorp, men Kong Christiern at vorde Danmarks Konge!

Og nu er Hertugen med adskilligt Følge draget ad Regensburg til for dér at mødes med Kejseren.

Prinsesserne Dorothea og Christine har det da ret ensomt i Mechlen. Megen Lystighed er her ej, det skulde da være, at en Skalk af en Bager, der havde snydt paa Brødet, forgangen blev sat paa Vippen ved Floden, hvilket Frøkenerne kunde se fra deres Vindve. Alle de, han havde snydt, og det var mange, stod i Kreds om ham, og saa tog Rakkeren fat i Vippen, hvorpaa Skælmen sad, og dukkede ham godt i Floden. Hver Gang han kom op, raabte de arme, han havde snydt, at han skulde have mere, og

saadan fo'r man fort en halvgaaen Time, hvilket var lystigt for alle undtagen for Bageren.

Ja, og saa var der jo det, at den store Pizarro, der nok begyndte som en gemen Svinedreng, men nu var en stor Kriger, der havde taget ind det Land Peru, gjorde Kejseren en Skænk af ti Ildmænd, som blev sendt rundt til Hofferne, hvor man gærne satte dem i Dyrehusene og havde megen Forlystelse af dem. Ogsaa til Mechlen kom de, og det var en Fryd at se de sære Kanutter med deres Fjer og Stads; men ilde var det, at de formedelst Sorgen ej kunde springe Krigsdansen, men maatte nøjes med at give nogle frygtelige Skrig.

Kanske havde Præsterne dog allermest Glæde af dem. Thi Fogden, som trak rundt med Ildmændene, kunde fortælle adskilligt ovre fra det nye mærkelige Land. Og da det nu her paa den senere Tid havde en ilde Art med den hede Brudeseng, var det godt at høre, at man hist ovre ej glemte, hvad man var Gud skyldig. Thi havde den fromme Pizarro ladet den end frommere Pater Valverde komme til den fangne Ynka*) Atahualpa af Peru for at vende ham til Kristendommen, og da Ynkaen ej vilde, slog Pateren paa Breviariet og raabte: *her* taler Guds Stemme! Men den lede Ynka lagde Øret til Bogen og sagde: jeg hører intet! Da lod Hr. Pizarro Ynkaens Følge nedhugge; men han selv skaanedes mod at give saa meget Guld, der kunde fylde Kammeret, de stod i. Og Ynkaen

*) Konge.

fyldte det, og Pizarro tog Guldet, men lod dog Skælmen dømme til Baalet. Paa Vejen did fulgtes Ynkaen af Valverde, der end en Gang lovede ham Skaansel for Baalet, om han lod sig døbe. Dette gjorde han ilsomst, og Gud fik en Sjæl, og Ynkaen sprang højt af Fryd, der dog blev til intet, da han hørte, at han vel ej skulde brændes, men kun kvæles, hvilket han da og' godt nok blev, alle Afgudsdyrkere til Skræk og den milde Kristendom til Fremgang.

Præsterne havde stor Forlystelse af at høre saadant; men Prinsesserne paa Slottet hørte det ej, og de kunde da ej fornøje sig det ringeste.

Og der maatte dog være Trang til saadant, ej mindst for Prinsesse Christine, som jo nok, selv naar hun talte med Søster Dorothea, ej lod forknyt; men ak, naar hun var ene, ej mindst om Nætterne, var hendes Spekulats af den onde Art. Og tilmed sagdes der, at Kejseren snart kom til Mechlen, og saa vilde han vel tale med hende. Hver Dag søgte hun Trøst hos den gode St. Nicolai; men ak, han havde vel mange at passe, eftersom Verden er saa fuld af Elskov, at han ej kunde ofre megen Trøst paa en liden Prinsesse. Og saa var der jo og' andre Ting, der fik hende til at spekulere: hvem var det, Kejseren vilde være saa naadig at give hende til Ægteherre, og hvem var den Morster, som hendes Fru Tante havde talt om? Og saa dette med Laura og Petrarca! Hvor havde hun dog været vredsindet paa den ilde Laura, der lod Monsieur Petrarca sukke og tog en rig Pebersæk, og nu — — — —

Men midt i al denne Bedrøvelighed gav hun sig til at le; for der var jo dog ej mindste Forstand i dette; hun var Kong Christierns Datter, og det skulde de faa at mærke, ogsaa Kejseren!

Og havde hun jo tilmed inde paa Brystet, og det ret langt inde, et lidet Brev, som en Flodskipper en Dag bragte den blinkøjede. St. Nikolaj maa vide, hvor mange Gange det havde været fremme og egentligen var denne Umage ej til mindste Nytte; thi kunde hun saa' omtrent hvert Ord, der lød saaledes:

»*Ærlige og naadige Frøken, min synderlige og kære Veninde ganske venligen tilskrevet. Allerkæreste Kleiniche! Næst min allerkærligste Taksigelse for alt godt, og det er meget, giver jeg dig venligen at vide, at jeg nu er her udi Amsterdam, hvor der er liggende en Flode paa 60 Orlogsskibe og 20 Bøjerter, hver med 150 Knægte foruden Baadsfolk. I Morgen gaar Floden til Sejls, og da ved du mig, hjærtenskære Kleiniche, paa Vej at stride for dig og din Herre Fader. Den Tid, vi langer Danmarks Rige, skal jeg skikke dig Brev. Du kan tænke, at her er lysteligt med saa mange Krigsfolk, men dog længes jeg, og du gør vel iligeste Maade? Og skal du altid have mig at raade og byde over, og tilønsker jeg dig hjærtensallerkæreste al Velfart og tusinde gode Nætter.*

Egen Haand din

Frans.

»*Din kære Ring kysses ret ofte!*«

Og var hun naaet til det sidste i Brevet, da fik den liden Guldcupido fra Jøden i Ant-

werpen saa hede Kys, som Frans nogen Tid kunde ønske sig; og det guldbaldyrede Klæde blev slynget om Halsen, saa tæt, at Guldet skar røde Mærker i den hvide Hud, hvilket gjorde ve, men dog var til Lyst.

Og nu drog han mod Danmarks Rige, og snart skulde han drage den Klinge, hun havde kysset — hun mærked end det kolde Staal mod Læberne — og saa kom der Tidender om, at Riget var vundet, den onde Hertug fra Gotthorp gjort til Fange og sat i Fængsel, at han ret kunde lide sin Straf; hendes Herre Fader havde atter sine Lande og Strømme, og naar han da fik at vide, at Frans havde kæmpet for ham, da vilde han nok ej mere kalde saadant for Drengenykker; men han vilde sige: Hertug Frans af Lothringen og Bar, Marquis af Pont, knæl og tag Ridderslaget af din Krigsherres Haand! Og stat saa op, lad mig favne dig; thi du skal vorde min Søn og min gode Christines trolovede . . . .

XXVII

Lykken hun maa vel lignes med Glar,
hvo Agt vil give, vorder det vaer.
Naar som hun skinner som klarest,
da brister den alt som snarest.
Den danske Rimkrønike.

Det spanske Gemak.

Dronningen og Prinsesse Christine sidder ved Kaminen.

Dronningen siger:

»— Ja, Barn, nu ved du det, siden du vilde saa'; og Navnet kan du da ej klage paa —«

»Nej,« smiler Prinsessen, »det klinger helt vel: Hertug Frans! Men hvi er det ej af Lothringen, men af Milano — men se nu ej saa alvorlig ud, allerkæreste Fru Tante, Milano er da ej bedre end Lothringen, saa Kejseren kommer nok paa anden Tanke, og gør han det ej, da skal I se, da tager min Herre Fader til Ords —«

»Han gør nok saa' —« siger Dronningen, »aa, Barn, hvor jeg lider din unge Modighed, ja, du skal se, det vorder alt vel!«

»Det gør saa', men hvad er han ellers for

Herre,« spørger Christine, »kender Tante ej den dumme Hertug af Milano?«

»Dumme Hertug,« lér Tanten og klapper Prinsessen, »ja, jeg saa' ham i Madrid for Aar tilbage —«

»For Aar tilbage — er han da saa gammel?«

»Aarene kender jeg ej, men, hvad,« smiler Dronningen, »er *han* gammel, saa maa *jeg* jo og' være det —«

»Nej, Tante, I er ung — men tænker I da, at han den dumme Hertug er af jeres Alder — saa er Frans yngre —«

»Ja, det er han!« smiler Dronningen.

»Er han smuk — er han en stor Kriger, eller —«

»Jeg ved dét ej, du kære — ja, saa smuk som — som Hertug Frans af Lothringen, det er han ej, og det vilde jo ogsaa være plat umuligt!«

»Ja, det vilde det,« smiler Prinsessen, »men nu ser Tante igen melankolisk ud —«

Prinsessen lægger Armen om hendes Hals:

»Men, hjærte Tante — I som ellers er saa glad —«

»Det er jeg og', men ser du, det er liden Hans, din gode Broder, jeg tænker paa —«

»Aa Tante, I skal se, han bjærger sig — han kan nok sin Tale, og saa bliver Fyrsterne vel stemte, og da —«

Hun standser brat, farer saa fort:

»Men, kære Fru Tante, hvi skal han egentligen holde saadan Tale der i Regensburg, Fader tager jo dog selv Riget ind —«

»Krig er som Tærningspil, mit Barn —«

»Aa, I tænker, at Far skulde tabe Spillet,« siger Christine og retter Ryggen, »nej, Tante, I kender ham ej, han er en stor Kriger —«

Dronningen smiler:

»Ja, Christine, det er ret, som du siger, jeg glemte jo og', at — Frans af Lothringen er med!«

Hun har Armene om Prinsessens Hals.

Ingen af dem taler, man hører Vinden suse i Kaminen og svøbe langs Slotsmuren.

»For et ondt Vejr,« siger Dronningen hastig, »kanske det bliver Regn —«

Prinsessen gaar til Vindvet.

Klokken slaar just tolv paa St. Romuald, udenfor Husene Torvet rundt har Borgerkonerne travlt med at skure Gaden — dér kommer en tyk Morlil, som har været inde hos Naboersken at laane Gløder til at tænde op ved — nu suser et Vindstød over Torvet, puster ned i hendes Glødekrukke, saa Ilden staar om hende — dér vender et Skørt i Vejret, dér svinger et gyldent Skilt, og fra Skorstenene paa de røde Tage slaar Røgen ned — — —

Prinsessen smiler, er Latteren nær, da bliver hun med en Gang helt alvorlig:

»Tror, Tante, de nu er paa Havet?«

»Aa, du tænker paa din Herre Fader?« siger Dronningen med saa fint et Smil.

»Paa Far? Ja og paa —«

»Kanske er Riget alt vundet!« siger Dronningen, »Og da er meget vundet for dig — —«

Længere kommer hun ej, for henne fra Vindvet lyder et jublende Raab:

»Dér! Dér! Men Tante, se dog! Det er ham!!«

»Hvem?«

»*Frans!!*«

Dronningen har rejst sig, hastig er hun ved Vindvet —

»Dér, dér!«

Og Prinsessen peger mod en Ryttersmand, som fra Hellig Aands Smuget rider op paa Slotstorvet, nu er han ved Brønden, nu læner han sig lidet tilbage i Sadlen, ser mod Slottet — Prinsessen giver sig til at vinke: kan han dog ej se hende — jo nu! Og han river Baretten af og svinger den — nu ser han Dronningen, og han slipper Tøjlen, lægger venstre Haand paa Hjærtet, bøjer sig dybt — —

Prinsessen har kastet sig ind til Dronningen, og hun baade lér og græder:

»Men Tante, hjærtenskæreste allerdyreste Tante — tænke sig, han kommer, for Lyksalighed! Ja, jeg vidste det jo, han maatte snarlig komme — maa jeg løbe til ham, aa, maa jeg?«

Hun standser brat, ser Tantens blege, bange Ansigt.

»Men Tante — allerkæreste Tante, hvi lér I ej, det er jo Frans, der er kommet tilbage, den rigtige Frans, ikke ham den dumme, den gamle —«

»Barn, jeg forstaar ej dette —«

»Forstaar ej — han kommer jo at hente —«

»Nej, Barn, du huske dog Tiden, han kan ej have været i Danmark —«

Og da blev Prinsessen bleg.

Et Steds lød et dumpt Drøn, hun fo'r angst sammen —

»Det er kuns Dørsvendens Hellebard,« sagde Dronningen, »gak ud og sig, at Hertugen straks skal komme!«

XXVIII

Hertug Frans træder frem over det tavlede Gulv. Sporerne klirrer, han er støvet og vejrbidt, en Kende træt og bleg; og endda han ser Prinsesse Christine, smiler han ej.

Nu gør han Knæfald for Dronningen — nu kysser han hendes, nu Prinsessens Haand.

»Frans,« hvisker hun angst.

Han ser hende fast i Øjnene, smiler ej —

»Hertug Frans,« siger Dronningen, »det synes, som I har haft saa strængt et Ridt — tag Sæde.«

Han bukker, men bliver staaende, stryger sig hastig over Panden.

»Hertug Frans, hvad bringer I saa for Tidender?«

Han ser mod Prinsessen med saa sært et bedende Blik —

»Kanske var det bedst, Frk. Christine, om du gik til dit Kammers —« siger Dronningen.

»Kanske, det var saa', højbaarne Frue —« svarer han dæmpet uden at se op.

»Jager I mig bort,« siger Prinsessen og

bliver større derved, »nej, jeg vil vide det alt — jeg beder saa mindelig —«

»Saa tal, Hertug Frans!«

En Tid nøler han, endelig begynder han langsomt:

»Kong Frederik har igenaabnet Sundet for Stæderne her, og de amsterdamske Kræmmere gjorde da Protestation mod at sende deres Flaade til Danmark, derfor maatte jeg vende tilbage —«

»Og det er alt?« spurgte Dronningen og smilte til Prinsessen, der hastig greb hendes Haand. Og saa fo'r Dronningen fort:

»Kræmmerne forraadte paa den Vis Kong Christiern; men —«

»Ja, Eders Naade,« sagde Hertugen helt lavt og saa' mod Prinsessen, »de forraadte Kong Christiern, men *nu* skader det ham intet —«

»*Nu*, siger I, hvifor skader det ham ej *nu*?«

Dæmpet kommer Svaret:

»Kongen er gjort til Fange —«

»Er Far — er Far gjort til Fange? — Af hvem — det kan ej være saa' — til Fange, siger du?« raabte Prinsessen i vild Angst og løb frem mod Hertugen, og han greb hendes Haand, saa' hende i Øjnene og sagde bedrøvet:

»Ja, Kleiniche, det er saa', jeg kan jo intet derfor —«

»Men hvorfra ved I dette?« spurgte Dronningen, og da Hertugen hørte hendes Stemme, slap han brat Prinsessens Haand og traadte hastig et Skridt tilbage —

»Det ved jeg, naadige Frue, fra en af Kongens Tjenere —«

»Han behøver jo ej at have talt sanden —«

»Jo, Eders Naade, det *er* sanden!«

»Hvem er den Tjener?« raabte Prinsessen og støttede sig til Dronningen.

»Thomas Holste —«

»Thomas Holste?« raabte Prinsessen, betænkte sig lidet, smilte, sagde saa:

»Nej, du fejler, Frans, Thomas Holste gik jo med til Danmark —«

»Han gjorde saa', men han igenkom hertil i Kongens Ærende, og da bragte han Budskabet om, at Hans Naade selv var landet et Sted, der hedder Oslo; men ellers er hele Flaaden gaaet tabt i Storm —«

»Men Far?«

»Han kæmpede mandeligt, og alt var mange gaaet paa hans Parti; men da gav Kong Frederik Hs. Naade Lejde at gaa til København, og det Lejde brød Kong Frederik —«

»Saadant lyder ej tænkeligt,« faldt Dronningen ham i Talen, »I sagde jo og', at denne Tjener var skikket af Kong Christiern fra Danmark, hvor kan han da vide alt, hvad der er for sig gaaet dér?«

»Nej, nej, Tante, det kan han ej, det er jo rent umuligt!« raabte Prinsessen og saa' saa bønligt paa Hertug Frans, der stirrede mod Gulvet.

»Ak, Eders Naade, saa inderlig gærne ønskede jeg, at jeg fo'r med gale Tidender — men, det baader ej, Eders Naade — Thomas Holste var i den Stad Arnemuyden for at skikke nyt Krigs-

redskab til Norge; men da kom en af Kongens andre Tjenere med den onde Tidende —«

»Kanske har han ej kendt ret, det han beretted om,« sagde Dronningen.

»Han fulgte selv Hs. Naade til København, og han saa', at da de fo'r forbi den Stad Helsingør, løb Borgere og Borgersker til Skibsbroen og vinkede til deres kære Konge, og alle græd de — — —«

Hertug Frans kunde ej ret faa Ordene frem, stod en Stund tavs, sagde saa:

»Men, Eders Naade, I tilgive — jeg har to Døgn ej været af Sadlen —«

»Ja, I er træt, Hertug, I trænger Hvile,« sagde Dronningen, »vi vil lade denne Thomas Holste budsende, han kan da berette os alt —«

»Nej, højbaarne Frue, det kan han ej —«

»Og hvifor?«

»Han er — død —«

»Død!« raabte Prinsessen vildt, »Men han var jo nyssens karsk, helt karsk — og nu siger du, han er død — hvordan er han død?«

»Han kunde ej staa denne Sorg over, han døde — for egen Haand —«

»For egen Haand?«

»Han kastede sig i sin Klinge; men han levede og fik det hellige Sakrament —«

De korser sig alle, udenfor farer Stormen.

»Gak saa til Hvile, Hertug Frans, I kan trænge den haardt —«

Han bøjer Knæ, kysser Dronningens Haand

— nu staar han for Prinsessen, og han viger lidt: dødsens bleg er hun, høj og rank, nu lyder hendes Stemme, dyb og højtidsfuld:

»Du siger, Frans, at min Fader er Fange, men er min Herre Fader Fange, da skal *vi* fri ham ud!«

Dronningen bøjer sig mod hende og siger:

»Barn, du huske Kejseren og Hertug Hans i Regensburg — kun de kan frelse ham!«

I det samme lyder udenfor tre dumpe Slag af en Hellebard, der sættes i Gulvet, Døren gaar op, en Kammersvend træder ind, i Haanden holder han et Brev.

»Hvad dér?«

»Hs. Majestæt Kejserens Brevbærer har været med dette —«

Dronningen vender sig mod Prinsessen og nikker:

»Du skal se: gode Tidender fra Regensburg!«

Dronningen har Brevet i Haand, hastigt river hun det op, glemmer Hertug Frans, der bliver staaende nølende, nu gaar han et Skridt frem mod Prinsessen, griber hendes Haand, tavse ser de paa hinanden, nu hvisker hun:

»Hans er i Regensburg paa Rigsdagen dér, hvor han fører Ordet for os, og nu er det alt i hans Haand, alt, forstaar du!«

Da skærer Dronningens Stemme, næsten som et Skrig:

»Gaa, Børn, *gaa!*«

Men Prinsessen løber mod hende, ser hende synke ned i Stolen, den ene Haand er knuget

om Brevet, med den anden gemmer hun Ansigtet.

Prinsessen kaster sig ned for hende:

»Hvad er det — aa, kære, gode —«

»Gaa!«

Saa løfter hun Hovedet, drager Prinsessen til sig:

»Stakkels Barn —«

»Men tal dog, Tante!«

»Stakkels lille —«

»Er Hans syg eller —«

Dronningen bøjer sig over hende, kysser hendes Pande og hvisker:

»Nej, han er ej *mere* syg —«

»Ej *mere* — aa, Tante, tal — han er —«

»Gaa, Barn!«

»Nej, du tale — er Hans, er han —«

Dronningens Haand stryger over Prinsessens Haar, saa kommer det ganske lavt:

»Din Broder Hans er — død —«

»Død!!« skingrer et Skrig, og Prinsessens Hoved falder tungt i Dronningens Skød.

Hertugen staar raadløs og stirrer mod dem, nu ser Dronningen ham, og hun vinker med Haanden, at han skal gaa —

Langsomt gaar han mod Døren, nu falder den til bag ham.

»Død, siger I?« hulker Prinsessen. »Aa, Gud, det er da ej som med Thomas Holste?«

»Nej, nej, Barn, hvor kan du tænke saa'?«

»Jo, vi vidste jo intet om, han var krank — hvad Tid blev han da krank? — Svar mig, aa Tante, svar mig dog, hvad Tid?«

»Derom staar her intet, kun at hans Helsot kom brat, at der ej gaves Lægedom, og at din Hr. Morbroder sad hos til det sidste —«

Da løfter Prinsessen brat Hovedet og spørger hulkende:

»Hvor er han — hvor er Frans?«

»Gaaet at hvile —«

Og saa raaber Prinsessen vildt:

»Gaaet? Han med — Far i Fængsel, Hans død, Thomas død, alle døde, lille Bror Hans, lille Bror Hans — ja, tag saa blot Frans med — aa, Gud almægtige!«

Og hun synker sammen for Dronningens Fødder:

»Lille Bror Hans, lille Bror Hans —«

XXIX

Liden Kirsten er en faderløs Maar,
hun haver ikke Hus, hun haver ikke
Gaard.
Folkevise.

I en Vindvesnische i Ferdinand den Katholskes Galleri, som fører fra det spanske Gemak og til Frøkenernes Kamre, har Hertug Frans nu staaet over en halvgaaen Time.

Hans Blik gaar gennem de smaarammede Ruder over Tage og takkede Gavle til flade Marker, hvor Solen synker i flammende Baal; men mest gaar det til Ringen paa Hjærtefingeren, og da smiler han træt.

Nu løfter han Hovedet, lytter: kommer hun da aldrig? — Og kommer hun ene? — Endelig! Nu er der Fodtrin — flere? — Nej! — Nu Raslen af en Kjole — om det var hende?

Han bøjer sig lidt frem: Aftensolens Skær fra Galleriets mange Vindver veksler med Murpillernes Skygger, — og dér, frem i det flammende Skær, frem imod ham: det er hende — »Kleiniche!«

Hun standser — nu ser hun ham, rækker Hænderne imod ham, kæmper med Graaden —

De staar inde i Nischen, lidt Aftenskær gløder i hendes gyldne Haar.

»Men Frans,« siger hun, »du her — du trænger jo saa' til Hvile —«

»Og derpaa har du Stunder at tænke nu, kære, stakkels Kleiniche —«

End kæmper hun med Graaden, men nu bryder den frem, han drager hende til sig, hendes Hoved ligger mod hans Skulder —

»Saa, saa, Kleiniche min — du skal se, alt bliver nok godt —«

»Nej, aldrig, hulker hun, »lille Bror Hans, lille Bror Hans — og Far — Fange — —«

»Og saa' taler Kong Christierns Datter —«

Langsomt løfter hun Hovedet, ser paa ham med store Øjne:

»Tænker du, der er Frelse?«

»Ja, Kleiniche, hvi skulde der ej være saa', — hvert Fængsel har da en Dør —

»Ja — det er sandt, som du siger — men hvem skal aabne den?«

»Kejseren!

Hun ryster paa Hovedet, lægger det træt mod hans Skulder. Saa siger hun brat:

»Frans! Jeg er bange for Kejseren, han vil mig ej vel —«

Og hun løfter Hovedet, ser bedende paa Frans og siger:

»Der er end mere, end du ved, mere, Frans, hører du — men jeg kan ej sige det — jeg kan

ej — du ser alt saa bedrøvet ud — aa, Frans, Verden er ond —«

Han kysser hendes Pande og hvisker:

Nej, Kleiniche, der er ej mere: jeg ved det *alt* — i Amsterdam talte jeg med en Sendemand fra Milano, og —«

Hun knugede Hænderne i hans, rettede sig:

Fra Milano, siger du — aa, Frans, saa ved du — saa kender du —

Ja, Kleiniche, jeg kender Kejserens Handel: Milano skal tages ind i Riget, og det koster kun *min* Kleiniche —«

Han løftede Hovedet, og det brændte i Blikket:

Men jeg kender og' *dig*, Kleiniche — du sviger ej, vel?«

Nej, nej! — Hellere Døden end svige dig, hellere Døden, hører du!«

Hun kastede sig ind til ham, og hun kyssede hans Hals, han kyssede hendes Kind og hvisked trøstende:

Men, Kleiniche, hvad Nød har det da?

Og hun saa' paa ham med saa taknemmeligt et Blik:

Nej, Frans, om du og' holder Stand, da har det ej Nød —«

Og Stand skal jeg holde, og eneste din vil jeg være!

Og jeg *din*, om saa hele den onde Verden og Kejseren med sagde nej!«

Og du maa huske, Kleiniche, han kan da ej heller handle uden din Herre Fader —

Nej, det er sandt, ja, det er da rent umuligt —, sagde hun, og hendes Stemme var nu ej

helt saa trist som tilforn, men en Kende nysigen, »hør, Frans, ved du, hvad han er for Herre, den Hertug?«

»Af de Sforza'er er han, og han kunde for Aarenes Aarsag være din Fader, og han skal dertil ret være en krankelig Herre —«

»Nej, saa er den anden Frans dog bedre,« smilte hun, og fo'r fort med saa øm en Stemme: »men, aa, du maa være dødsens træt —«

»Træt? — Aa ja, de to sidste Nætter sov jeg ej —«

»Af Længsel?«

»Ja, og saa fordi jeg var i Sadlen, men, — Kleiniche, hvad skader det — du kan tænke, det var helt sært saa' at ride i den sorte Nat, Stjærner var der, og saa tænkte jeg paa alle de onde Tidender — men saa tænkte jeg og' paa *dig*, og du blev mig i al den Elende tifold mere kær —«

»Aa, Frans, det er som med din Kleiniche: fra den Dag, min Fru Tante taled om Kejserens onde Anslag, da tænkte jeg om dig, som du tænkte om mig — du blev mig saa dyrebar, ret den eneste, som i Verden er til —

Der lød Fodtrin et Steds, hastig greb han hendes Haand, kyssede den:

»Kleiniche, du og jeg —«

»Ja, Frans — og saa i Morgen — aa, Gud ske Pris, at du er her igen!«

Men da brast hun i Graad og løb hastig bort gennem Galleriet.

XXX

Til den fagre Jomfru daler
med et Ord, der mildt husvaler
og om salig Lykke taler,
Gabriel, fra Himlen sendt;
bringer Ordets gode Gave
ind i Kamret det lave
og af Eva danner Ave,
Evas Navn, naar det er vendt.
Mariavise.

En Time over Ave, og alt er stille paa Slottet og i Staden.

Ved St. Romualds Billede paa Torvet brænder en enlig Lampe, hist henne har Byvagten tændt et Baal, et Par Svende staar og varmer sig, støttet til Hellebarderne; deres lange, sære, sorte Skygger flakker over Torvet og videre op langs Murene.

Bag et af Slottets Vindver gløder det rødt, nu slukkes Lyset, fra St. Romualds Taarn runger ni dybe Klokkeslag: Natten er inde.

Men ved det Vindve, hvor Lyset nys slukkedes, staar Prinsesse Christine og stirrer ud i Mørket. Hendes Pande er mod de blyrammede Ruder, hendes Øjne ved de flakkende Skygger dernede. Saa truende, saa store bølger de mod hende, imellem fænger et Glimt fra Baalet i en

af Bysvendenes Hellebarder. Det jager gennem hende: Vagten dernede er Kong Frederiks Folk, som er udskikkede at gøre hendes Herre Fader til Fange —

»Kleiniche, gak nu til Sengs,« siger en Stemme gennem Mørket, og Kleiniche farer sammen —

»Ja, Dorethe —«

Men end en Tid bliver hun staaende, og hendes Blik gaar fra Baalet dernede til Slotsfløjen ligefor, og hun tæller Vindverne — standser ved et, smiler ganske lidet, alt længe har dér nu været mørkt, men han var jo ej heller af Sadlen tvende Døgn — — han kunde trænge til Hvilen — — — Milano skal tages ind i Riget, og det koster kun min Kleiniche — — —

Hun blev højere, knugede Haanden fastere om Vindvets Karm: havde Kejseren da Ret at handle saa' med hende — hun skulde vise ham andet — — —

»Kleiniche, sover du?« lød Stemmen gennem Mørket.

»Nej, end ej, Dorethe —«

»Ak, jeg kan ej heller sove — de onde, onde Tanker —«

Prinsessen listede bort fra Vindvet, nu var hun henne hos Søsteren, nu bøjede hun sig over hende:

»Guds Fred og god Nat, hjærte Søster, aa, Gud for ilde Dag —«

»Ja, jeg kan ej tænke, det er sanden — Far — og saa Hans — lille Bror Hans — og nu er vi to eneste tilbage —«

Graad og Hulken gennem Mørket, saa sagte Trin over Gulvet — en Tid er alt stille —

»Dorethe — sover du?«

»Nej, Søster, jeg kan ej —«

»Kom, Dorethe — du komme over til mig —«

»Tak, Kleiniche, jeg laa og ønskede det saa' —«

Nøgne Fødder klapper langsomt langs Gulvet — nu trækkes Dynen over.

»Aa, Søsterlil, ved du, hvad jeg tænker — jeg har saadan Angst: om de har dræbt ham!«

»Hvem?«

»Bror Hans!«

»Aa sig ej saadant!«

»Jo, Søster — for han var jo helt karsk, og saa kom Døden —«

»Nej, nej, du maa ej sige saa' —«

»Der er hemmelige Urter til, som kan iblandes Maden —«

»Aa nej, aa nej, det er saa ondt at tænke —«

Længe lød Graad og Hulken, saa stilnede den lidet — mere og mere — —

»Dorethe, sover du?«

»Nej — jeg ligger og tænker —«

»Hvad tænker du?«

»At naar Kejseren nu kommer, da gaar vi sammen til ham og beder ham udfri Fader —«

»Ja, det gør vi, Dorethe, han skal udfri vor kære Fader og hævne ham, og han skal sige os alt om Hans, og han skal tillige —«

Brat standsede hun, men Søsteren fo'r fort:

»Kleiniche, du tænker paa Frans!«

Intet Svar, men Christines Haand følte sig frem til Søsterens og trykkede den fast.

En Tid er der stille, saa hvisker Dorethes Stemme:

»Sover du?«

»Nej!«

»Ved du, hvad jeg tænker — jo, jeg tænker, at jeg gaar til Tante og siger, at det er ilde af Kejseren, at han vil tvinge dig saa', og at jeg vil gaa i *dit* Sted!«

»I *mit* Sted, Dorethe! — Men nej, det maa du ej!«

»Hvifor, Søsterlil, *jeg* har jo ingen Hjærtenskær —«

»Aa, Dorethe, hvor god du er — men om han den anden nu er saa' en gammel, gammel Herre!«

»Ja, det var jo ilde — men jeg gaar nu dog til Tante —«

»Aa, Dorethe, at du tænker saa', saadan Søster er ej i Verden til — hvordan skal jeg dog tjene dig til Takke?«

»Tænk ej derpaa, Søsterlil — vi to er jo nu saa ene, vi maa da bistaa hinanden ret af Hjærte —«

»Ja, Dorethe, saa ene, saa bitterlig ene,« klagede Christines Stemme, »men Gud være priset for dig, Dorethe —«

»Og for dig, Kleiniche —«

En Tid var alt stille — St. Romualds Klokker rungede elleve tunge Slag gennem Natten — saa Stilhed . . . . .

»Hvad hvisker du, Søster?« lyder Prinsesse Dorotheas Stemme.

»Jeg beder for Far og for lille Bror Hans —«

»Beder du for dem, Kleiniche — det gør jeg just med —«

Men Kleiniche bad for én endda; og slyngede hun med ét Armene omkring Søsteren, knugede hende til sig og hviskede:

»Allerkæreste Søsterlil, det skal jeg aldrig, aldrig glemme dig!«

Men langt paa Natten lød Graad og Hulken gennem Mørket i Frøkenernes Kammer.

XXXI

Hertug Hans hin unge hviler nu hos Elisabeth hin unge i St. Peters Kirke i Gent, og paa Kejserens Befaling er der læst Sjælemesser i alle Kejserens Lande.

Og hviler han da i Fred, og er han kanske bedre stædt end hans Søstre to, som nu ene er tilbage.

Hvert Fald er der ej Trøst at finde i det, som Dagene bringer, og imellem tænker de, kan hænde, at det er, som den gode Gud helt har glemt den fangne Konges Døtre smaa.

Deres Faders gode Mand Ridder Søren Nordby, som var gaaet i Kejserens Tjeneste, er faldet for Firenze og dér lagt til Hvile i et Kloster nær Stadens Port*), og Hans Michelsen er nyssens død i Harderwyk, men fra ham har Søstrene faaet en Hilsen, som de gemmer vel, og som dog kanske kan skaffe deres arme Hr. Fader Hævn; thi det er det Lejdebrev, som

*) Søren Nordby var gaaet i Kejserens Tjeneste og faldt 1530 udenfor Firenze, der belejredes af de kejserlige. Klosteret, hvor han begravedes, er muligvis senere nedlagt, nu kendes det hvert Fald ikke mere.

Kong Frederik brød, og som Hans Michelsen bragte med til Holland. Og fra deres Faders tro Mand Skipper Clement, der nyssens har været her i Landet for at skaffe Hjælp til sin Herre, har de hørt mange onde Ting. De har hørt om, hvordan den gode Kurfyrst Johan Frederik af Sachsen og deres kære Farster Elisabeth i Brandenburg uden Fremgang har søgt at komme den fangne Ørn til Frelse, og de har hørt, at de ej nogen Tid havde mindste Haab om at igense ham, da han sad muret inde paa Sønderborg, vogtet af Ditlev Brockdorff. Og selv om de søgte at fly til Danmark for end en Gang at faa deres kære Fader at se, da kom de vel for silde; thi Kong Frederik havde nok befalet at lade Kong Christiern dø ved Gift, hvis nogen gjorde mindste Anslag til hans Frelse. Og ej kunde man tvivle paa, at det var sanden; thi hver sagde dog nu, at Broder Hans og' var døet for Morderhaand. Havde han ej sund og karsk talet paa Rigsdagen, saa alle Fyrsterne undredes derved, ja, endog græd, og Dagen dernæst, og just som hans Hr. Fader gjordes til Fange, fik han saa brat sin Helsot*).

---

*) Prinsen døde $^{11}/_{8}$ 1532 af Enteritis, Tarmbetændelse, efter 8 Dages Sygeleje. En enkelt Historiker *Hamelman* siger, at Prinsen er ombragt ved Gift, andre er uenige. *Svaning* mener, at Dødsaarsagen var Dysenteri, men om nogen Epidemi 1532 vides intet. Giftmord var paa den Tid meget almindelige, og Prinsens Død kom jo Chr. II's Fjender belejligt. I Regensburg findes endnu det Hus, hvor Kejserne tog ind, naar de holdt Rigsdag. Sandsynligvis er Hertug Hans død her. Nu er det indrettet til Hotel.

Og nu vidste alle, at den hellige Birgitte i Rom og den store Astrologus, Dr. Bernhardinus Monck, Christierns Stjærnetyder, havde spaaet Kongens onde Skæbne, og at der i fremfarne Dage, da Dronning Elisabeth var blevet døbt, straks udbrød Storm og Uvejr, hvilket kun kunde være Vartegn om store Ulykker. Og ej kunde nogen da undres over, at disse Kongebørn maatte lide meget, og skulde enhver tænke, at de onde Vartegn ogsaa gjaldt dem. Hvert Fald gik det fra Sorg til Kvide, særdeles for den arme Christine. Havde den gode Dorethe saaledes ej været hos Dronningen og sagt, at hun vilde gaa i Søsters Sted, og havde Hendes Naade ej derover udgydt Taarer, dog var alt omsonst; thi sagde Dronningen, at Hs. Majestæt og' havde Planer med Dorethe, der skulde formæles med den gamle Pfalzgrev Frederik af Sachsen. Og efterdi en Ulykke aldrig kommer aleneste, da kom der Dagen dernæst en Brevbærer fra Hertug Anthonius i Nancy med Bud til Sønnen Frans, hvori det hed, at man drev paa med Underhandlinger om at lade Frans formæle med Anna af Cleve. Dog var Frans ej den, hvis Haab nedsloges af saadant; thi sagde han til den grædende Christine: spar dine Taarer, hjærte Kleiniche, aldrig nogen Tid kommer den Dag, jeg tager Anna, den tykke Maddulike! Og det blev saa lystigt sagt, at Christine ej kunde lade af med at udbriste i Latter. Men hvad som maatte regnes for værre, var, at den gode Tante Maria paa den senere Tid begyndte at have Øjnene saa' med

sig, at det ej var nemt for Frans og Christine at komme tilsammen. Alt var forsøgt, saaledes Falkonerhuset, hvor man skulde se til Falken »Frans«, der paa det sidste maatte have nogen Slags Daarlighed, saa Christine ej helt turde betro den til Falkonermesteren. Endvidere havde hun ret tidt haft sin Gang i Dyrehuset, hvor Antiloperne var blevet hende saa kære, at hun næsten ej kunde være dem foruden. Men da Hertug Frans sært nok just ogsaa var blevet saa meget lysten efter Antiloper, da gik det saa', at Dronningen gav Prinsessen Foretræde og sagde, at som Tingene nu var, da maatte Antiloperne en Tid skøtte sig selv, og hun burde se at holde sig saa meget paa sit Kammers, at det ej skulde blive nødigt, at Hertug Frans fik Orlov. Naar Kejseren nu snarlig kom til Brüssel, og han kanske dér naadigst havde givet hende Foretræde, ja, da kunde det jo tænkes, at alt fik en anden Art, Prinsessen til Fryd. Og saa havde Dronningen kysset hende helt varmt og tilhvisket hende, at kanske kunde saadant Ophold paa hendes Kammers være af det bedste; thi skulde hun dér ret flittigen læse Broder Carolii Historie; for det vilde stemme Kejseren til Mildhed, naar han erfor, at hun var forfaren i den, ej mindst i de større og ædlere Bedrifter. Ret varmt takkede Prinsessen Hendes Naade for det gode Raad, og sad hun da i Dagene, der kom, paa sit Kammers og læste Philip de Commines og andre lærde Autores. Men ej helt saa galante som Martial d'Auvergnes kære Bog om Elskovshofferne eller »Ægteskabets Glæder«,

som hun i de svundne Dage laante af Phanette Kammermø, var de, og imellem maatte hun hen til Kridthuset at kigge paa Rosen eller til Vindvet at se til Jasminhytten — — —

Men saadan megen Sidden gjorde Kinden bleg, og Hendes Naade kunde da ej sige noget til, at Prinsessen imellem ret ønskede at tage en liden Ridefart. Og at hun og Søster Dorethe fornøjede sig med at fare saa langt som til Lier, ja, det var jo da kun, hvad de kunde roses for, eftersom de dér havde saa dyre Minder.

Men fra Mechlen til Lier førte tvende Veje, og i de Tider fik Græsset ej Stunder at vokse sig højt paa nogen af dem.

Den gamle halte Gregers Dørsvend med Lappen paa Skindbukserne er den eneste af Kong Christierns Tjenere, som er tilbage i »Het Hof van Denemarken«. Men han tjener nu Staden Liers høje Magistrat, og for den skal han passe den gamle Gaard, til der kommer andet Herskab. Nu er her kun Rotter og Mus og saa en sort Kat, som gærne ligger og soler sig paa Taget ved Urtegaarden. Der er da ej meget at tage Vare for gamle Gregers; men han gaar dog hver Dag Huset igennem fra Stegers til Kongens Brevkammer, og letter han altid paa sin slidte Castorhat, naar han kommer derind. Men end et Arbejde har han, og det er at luge i Urtegaarden; thi mindes han, at alle Urterne

dér var den salig Frues bedste Venner, og derfor skal de da ej heller staa og forfalde saa rent elendigt.

Og har det tidt værket helt ondt i den gamle Ryg og det ilde Ben, naar han skulde bukke sig, da har han nu paa den sidste Tid faaet rig Løn derfor, eftersom de velsignede Frøkener fra Mechlen er kommet til ham gamle Menneske og begegnet ham, som var han deres Ligemand. Ej heller har de glemt imellem at fornøje ham med en Philippusgylden, saa der kan blive til et Par nye Skindbukser og meget andet. Og han har kysset deres Hænder, og han har grædt, og kun en eneste Brist er der for ham paa disse Dages Lyksalighed, og den er, at Hs. Højhed Hertug Frans, som han jo og' kender særdeles vel fra fremfarne Dage, hver Gang han kommer til »Het Hof«, ej lader ham sætte Ridedyret i Stalden dér. Thi sært nok beder Hertugen ham stedse trække Dyret til »Het Valk«, og saa skal arme Gregers endda blive dér, til Hertugen atter rider af By.

Og var gamle Gregers da saaledes i »Het Valk«, og gik Frøken Dorothea gærne til St. Gommarius at høre Messen dér, da var eneste to tilbage i »Het Hof«, og det just to, som saa gærne tilsammen vilde være. Fra Kammers til Kammers vandrer de; øde og tomt er der overalt.

Tidt standser Prinsessen, peger saa her, saa dér —

Nu staar hun i Sengekammeret:

»Se dér, Frans — dér stod min liden Seng,

dér var det, jeg første Sinde hørte, at du kanske skulde vorde min Trolovede —«

Hun læner sig til ham og sukker helt dybt.

»Saa, saa, Kleiniche, du ved, jeg taaler ej de Suk, du kender Straffen!«

Hun bøjer Hovedet mod ham og tager sin Straf, endda uden at klage.

Saa staar de ved Vindvet, under dem er Forgaarden —

»Dér saas vi første Sinde,« siger han, »dér laa Vildfuglene!«

»Og dér — fra Døren dér, kom jeg med gamle Ursula!«

»Ret saa — du var kær den Tid, rund og rød, ret en Rosenblomme saa fin —«

»Og *nu*?«

»Nu?« smiler han, griber hendes Hænder og siger: »Nu er du saa', Kleiniche, at jeg beder, du vil sukke!«

»Skal jeg nu sukke?« smiler hun. »Hvifor dog?«

»At jeg kan straffe dig!«

Hun sukkede, hans Arme var om hendes Liv, og bort drog han hende fra Vindvet . . . .

De er inde i Kongens Brevkammer.

Hjortetakkerne sidder end paa Væggen, men de flamske Tapeter med Alexander Magnus er borte, de nøgne Mure staar igen med Søm og Knager, hist henne ligger noget nedfaldet Kalkpuds paa Gulvet, under en af Hjortetakkerne hænger en Edderkop i sit Spind. Han staar just under den.

»Frans, det er Lykke!« siger hun.

»Ja, *dette* er Lykke,« siger han og drager hende til sig.

»Nej, nej dog,« svarer hun og værger sig, »Edderkoppen mener jeg!«

»Aa, alting er Lykke, naar du blot er hos!«

Hun nikker til ham, smiler —

»Ja, saadan!« siger han, »Du lade mig faa de Smilehuller at se, for om du sukker, da er der ej Pardon!«

Hun smiler atter.

»Og naar du smiler, da er der heller ej Pardon!«

»Saa, saa, hold dog Maade, Frans,« truer hun og læner sig til ham, men brat bliver hun alvorlig og farer fort, »hvor kan jeg egentligen være glad her i disse Stuer — dér sad Far, og derude ved Linden sad Mor, saa liden og saa krank, og hun syede og sømmede og sømmede og syede —«

Han bøjer sig stille over hende, kysser ømt hendes Pande, langsomt gaar de frem mod Vindvet —

»Her var det,« siger hun brat, »husker du den Dag, jeg fik din Falk, da stod Far her, og saa nogen Tid dernæst kom Mor —«

»Og husker du, da jeg var Kong Sigismund, og du var *min* Dame!«

Hun smilte bedrøvet, men med ét skiftede hun Mine, retted sig, tog ham saa fast om Haand og sagde:

»Og her var det og', min Herre Fader stod den Dag, han peged mod Himlen dér og sagde — ja, jeg fornemmer end hans Stemme: Klei-

niche min, det er Nord — dér ligger mine Lande, mine og *dine* med, du huske det!

»Nu talte Kong Christierns Datter!« sagde Hertug Frans saa stoltelig. »Saa' skal du være, Kleiniche, nej, ej Kleiniche: *Christine af Danmark!*«

»Men Danmark er tabt,« sagde hun med saa dyb en Stemme.

»Danmark er tabt, igentog han, »men kan vel vindes tilbage!«

»Tænker du det, Frans — *lover* du det?«

Og helt højtidsfuldt klang det, da han svarede:

»Ja, jeg lover, at jeg af al Formue skal kæmpe derfor. Husker du, allerkæreste, at den Tid, jeg gik til Amsterdam, da tilloved jeg dig, at naar Riget var vundet, da vilde jeg komme at hente Prinsessen —«

»Ja, Frans, men Riget blev ej vundet — og Prinsessen —«

Hendes Stemme blev Hvisken, og hendes Blik gik langt over Urtegaardens Træer —

Men da fornam hun hans Haandtryk saa fast og hørte hans Stemme saa varm:

»Ja, Prinsessen er ej vundet, men hun skal vindes, *skal*, hører du!«

»Men Kejseren —

»Kanske kommer han paa anden Tanke —«

»Tror du?

»Jeg næsten *ved* det,« hvisked han, og undrende saa' hun op:

»*Ved*? Hvi siger du saa'?«

»Saa' siger jeg, eftersom jeg har faaet godt Budskab fra Milano! For ser du, Kleiniche,

jeg gaar ej eneste og *snakker*, nej du, jeg handler — husker du Milaneseren, som jeg antraf i Amsterdam — med ham har jeg brevvekslet, og han har nu skaffet mig Vidskab om, at Hertug Sforza hemmeligen forhandler med Frankrigs Gesandt Merveilles for at vinde Frankrigs Gunst —«

»Og saa —«

»Ja, Kleiniche, Frankrigs Ven er ej Kejserens Ven!«

»Og hører Kejseren dette, da mener du —«

»At Kejseren kommer paa anden Tanke —«

»Og ej vil give mig til den onde, dumme Sforza?«

»Just saa', Kleiniche min, du regner vel!«

»Og du, Frans, du er for en Troldkarl at regne, nu er jeg saa let i Sind — og Frans, nu skal du høre; for du maa da ej heller tænke, at din Kleiniche kuns snakker, jeg har fundet artige Ting i Folianterne, som Tante flyede mig, og du skal se, at min kære Hr. Morbror vil gøre store Øjne over min Lærdom —«

Og lystig lo han:

»Ja, Kleiniche, som jeg alt har sagt dig, vi har ej mindste Aarsag til Klage — ingen i Verden er lyksaligere end vi, hvert Fald end jeg, og hvert Fald *nu!*«

For han havde sin Arm om hendes Liv, og bort drog han hende fra Vindvet . . . .

XXXII

Carolus quintus, af Guds Naade romersk Kejser, til alle Tider Herre over Germanien, Hispanien, begge Sicilier, Jerusalem, Ungarn, Dalmatien, Kroatien og alle Landene hinsides Havet, Konge, Erkehertug af Østerrig, Hertug af Burgund, Greve af Habsburg, Flandern og Tyrol, Bærer af syv Kroner, den germanske, Castiliens, Arragoniens, Neapels, Siciliernes, Nederlandenes og den lombardiske Jærnkrone, vil paa denne Dag holde sit Indtog i den af ham naadigst elskede Stad Brüssel.

Og elsker han den, da elsker dens Borgere og Borgersker ham; for den, Gud giver et Embede, giver han og' Forstand til at forvalte det, og da Kejseren nu havde faaet saa mange Embeder, havde han og' faaet en grov Hoben Forstand. Thi var han from mod Spanierne, klog mod Italienerne og bred mod de brede Flamlændere.

Og nu bepryded disse Flamlændere deres Huse med Faner og Frydetegn, hvornæst de stængede deres Boder, at Husbond og Madmor, Geseller og Drenge kunde vandre af Sted mod Port

de Hal, hvorfra Toget skulde komme, og hvor alle Stykker skulde løsnes. Og da Borgerne, men dog særdeles Borgerskerne var brede, og da alle Gyder og Gænger var smalle, er det let at tænke, at der var stor Trængsel. Men allerstørst var den dog ved Burgunderhertugernes Borg; thi dér havde Sangerlavet »Tornebusken«, der skal synge Motetter, saa' og Stadens andre Lav stillet sig med Bannere samt Lavstegn. Og Bannerne, som lyste i mange Farver, var gode at faa Forstand af; thi var her at se paa Urtegaardsmændenes Banner den gode Adam, som nok var Jorderigs allersomførste Urtegaardsmand; paa Bundtmagernes: Johannes den Døber; thi han havde jo gaaet med Kamelhaarskjortel; paa Nøglesmeddenes: St. Peder; paa Kammagernes: Magdalena, der havde haft saa langt et Haar, at hun derfor sikkert havde brudt mange Kamme sønder og saadan var blevet en god Kunde; og Bødkerne havde Noahs Kontrafej; thi Noah planted Vin paa Marken og forskaffed derved senere al Verdens Bødkere ret en artig Gevinst.

Men Slagterne, som intet Banner har, har gjort en Pølse, der maaler 200 brabantske Alen, og som bæres af 20 Svende i hvide Kitler og med blanke Økser.

Lige fra Port de Hal og til Borgen holder Bysvende i nyeste Mondur, Hælvten gul, Hælvten rød, en Vej aaben, eller de søger det hvert Fald; thi Trængslen er stor, Bissekræmmere skriger, Bissemunke prædiker, farende Svende og Studenter ser deres Snit i den rare Trængsel til at tage Pigerne om Livet, hist paa Hjørnet

staar en Skælm i den spanske Tønde, her kommer Bysvendene dragende med to trættekære Kvinder, som gaar i samme Halsbræt for at lære at forliges.

Folk lér og kommer med drøj Skæmt, da falder alle Stadens Klokker til Slag, ude ved Port de Hal giver Stykkerne Generalsalve, og nu har man andet at tænke paa end trættekære Kvinder.

Tys! — Musik? Pavker! Trompeter!

Alle rækker Hals, Bysvendene sætter Spydstagerne paa tværs og trykker de tykke flamske Maver ind — langt dérhenne fænger Solen i Farver og Fjer, i Hestes bølgende Skabrakker og Trompeters Messing: Vivatraab klinger, Klokker ringer, Hatte farer til Vejrs: Kejseren kommer!

Men først fremrider Trompetister og Pavkeslagere. Fra Trompeter og Pavker flagrer lange gule Duge med den sorte Ørn og Kejserens Valgsprog Plus ultra *), og det drøner og skratter, mens Heste danser og Jomfruer skriger. Saa løfter sig en Skov af Lanser; det er Kejserens Livvagt i gult og rødt. Pludderbukser, mægtige Fjerhatte, Lanserne ret til Vejrs fra Stigbøjlen — saa gnistrer det end mere: det er det gyldne Skinds Riddere, alle paa sorte Heste og med gyldne Rustninger, i Hænderne holder de højt løftet Kejserens Faner: Leons Løver, Castiliens Taarne og den flakte

*) Stedse fremad, men udlagdes ogsaa: mere derovre, hentydende til Landene hinsides Havet, Amerika.

Ørn — saa fem hvide Hingste, Kejserens Haandheste, der føres af røde Fodermarsker — paa Siderne Pavkeslagere og Trompetister, der hamrer og blæser løs, for dér, se, dér er Kejseren!

»*Vivat, vivat!*«

Han er spinkel og bleg, Haar og Skæg er tyndt og rødligt, under slappe Laage blinker blaa, kloge Øjne, tidt slaar han ud med den smalle, fine Haand. Paa Hovedet har han i de syv Kroners Sted en Baret med hvide Fjer. Over Brystet en Vams med Guldbroderi og det gyldne Skinds Kæde, over Skuldrene en Kappe af Silkedamask, graa Hoser med Guld, Juveler paa Dolk, paa Tøjler og Bøjler; den røde Kappe ligger ud over Hingstens hvide Ryg — —

Ved hans Side rider Dronning Maria, saa følger de danske Prinsesser, saa mange statelige Herrer, den højeste og skønneste af dem har ej Øjnene fra Prinsesse Christines gyldne Haar. Han har bølgende Skæg over den sorte Fløjelsvams. Det er Kejserens Hofmaler, den store Kunstmester Tiziano Vecellio fra Cadore, nys i Barcelona af sin kejserlige Ven gjort til Pfalzgreve, Ridder og Medlem af det kejserlige Konsistorium; og derfor klirrer Sværd ved hans Side, lyser gyldne Sporer paa hans Støvler og gylden Kæde paa hans Bryst.

Saa er der alle de spanske Damer og Herrer i sort, hvide Pibekraver, korte Kapper — dér Hertugen af Gandia, Vicekongen af Catalonien Francesco Borgia og hans skønne, blege Frue Eleonore de Castro, Kejserens Kapellan Anthon

Berghes, Skriftefaderen Broder Juan i Munkekutte, den store Feltherre Davalos del Vasto og hans skønne Frue Maria af Arragonien, den pavelige Kardinal-Diakon Hippolit af Medici med Slægtens røde og blaa Apothekerpiller paa Hestens Skabrak*), saa Hushovmesteren Luys Quixada, Generalstatholderen over Holland, Zeeland og Utrecht, Greven af Hoogstraaten, Adolf af Burgund, Herren til Bevern og Veer samt andre af det store Raad, alle efter Rang og Stand — og dér Kansleren Granvelle og hans Søn Kardinal-Biskoppen af Arras, som just ej ser biskoppelig ud med ungarsk papegøjegrøn Snorevams, røde Pludderbukser, Turban med Fjer og blinkende Krumsabel.

Folk rækker Hals, svinger Hattene og raaber *vivat*; thi den tapre Biskop kommer just fra de ungarske Lande, hvor han i den straalende Mondur har kæmpet mandelig mod den lede Tyrk.

Saa følger Kejserens Hofnar med en stor gul Moppe, alle Regentindens Hofmænd og Smaadrenge, saa Kammersvende, Dørsvende, Staldrenge, Fodermarsker med Hundreder af Haandheste; men ingen har Stunder at se til dem; ad Gyder og Gænger skyder man Snarvej til Borgen for at høre »Tornebusken« synge; men de færreste naaer dog længere, end de lige kan se Lavenes brogede Bannerduge

*) Kuglerne i Mediciernes Vaaben er Piller, der hentyder til, at den første Medici var Apotheker.

blive svungne, saa St. Peder og Noah blinker til hinanden i Solen.

Og rundt fra alle Sider, nede fra Torvet, oppe fra Bislag, Vindver, Luger og Tage raabes *vivat*, og Trompeter skratter, Pavker drøner, Kirkeklokker klemter, saa det nytter ej, hvor højt Tornebuskene skriger. Og hver én rækker Hals for at faa alting med, ja, om det er de to trættekære Kvinder, som Bysvendene trækker rundt med, saa glemmer de at skændes og staar nu og rækker Hals hver gennem sit Hul i det fælles Halsbræt.

XXXIII

Til Kejserens Brevkammer paa Burgunderhertugernes Slot fører en lang skummel Løngang, for den lave Dør er tre store Laase, og naar Døren gaar op, ringer en Klokke, som hænger under Brevkammerets Loft. Derinde staar store Kister med Jærnbeslag, et Bord med et Krucifiks mellem to Vokslys i tunge Stager og ved Væggen et Rejsealter med et Billede af den hellige Hieronymus. Fra smaa gittrede Vindver kommer ikkun lidet Lys, og Luften er tung under den tunge Hvælving, der øverst oppe er sværtet af Kaminrøgen.

Ej let til Sinds var Prinsesse Christine nyssens gaaet gennem Løngangen, og ej let til Sinds var hun den Tid, hun nu havde siddet her i Brevkammeret for sin høje Hr. Morbroder. Selv naar hun saa' ned, og det gjorde hun mest, følte hun hans Øjne, og hun kom til at fryse og brænde derved.

I Haanden holdt han to Pergamenter, nu læste han, mens han smilte sært: *og tilsiger vi Hans Naade en fri, ærlig, sikker trofast, ubrødelig og kristelig Lejde, som fuldkommen og trolig*

holdes skal, under Guds store Hævn og evige Straf, ved alle vores gode Tro, Love, Ære og Redelighed — —«

Langsomt lagde Kejseren Pergamenterne, det danske og latinske, fra sig og sagde med en sær lav, men dog skarp Stemme:

»Kære Frøken Søsterdatter, dette Lejdebrev for jer Hr. Fader vil nøje blive prøvet — det er klogt af jer, at I vaager saa vel over det, jeg skal og' vaage derover —«

»Og, Sire, det behager jer da kanske senere at give mig det tilbage,« sagde hun dæmpet.

Han saa' hastig op, smilte:

»Du skal faa det — ej stole paa nogen, ej røbe sig — det er klogt —«

»Sire, skulde jeg ej stole paa Verdens ædleste Fyrste?«

Igen smilte han, kneb Øjnene til og sagde:

»Hvorfra ved min liden Søsterdatter, at jeg er ædel?«

Hun løftede Hovedet:

»Fra Eders store Handlinger, Sire — da Juan de Padilla vovede at rejse sig mod Eder, og I knuste ham, havde en af hans Knægte skjult sig, og en af Eders Tjenere vilde da angive Eder hans Skjulested; men I svarede: bedre var det, om du sagde ham, hvor han skulde skjule sig, end hvor jeg skulde finde ham — saadant er ædelt, Sire —«

»Hvorfra ved du dette?« spurgte han og løftede Hovedet.

»Alt hvad nævnes kan om min store Hr. Morbroder, har jeg nøje udgransket —«

Han nikkede til hende, helt mild saa' han ud, Blodet skød til hendes Kinder, og brat sagde hun med saa varm en Klang i Stemmen:

»Og nu beder jeg ret mindelig, Sire, at I vil lade fare de Planer, I nyssens behagede at nævne —«

Han rystede paa Hovedet, trak Brynene lidt sammen:

»Men hvifor? — Du kender ham jo intet — og kan han da ej være dig til Ubehag?«

Hun rettede sig:

»Jeg er Kong Christierns Datter, og min kære ædle Fru Moder var Søster til Eder, Verdens største Herre, og *han* er en Sforza —«

»En Sforza?« sagde Kejseren langsomt, »Og hans Slægt er dig for ringe — kender du den?«

Hun nikkede:

»Aa ja, Sire, Giacomo Giacomuzio Attendulo —«

»Og det Navn kan du huske?« smilte Kejseren.

»Ja, Sire, jeg husker vel — og ham med dette ilde Navn var en Bondetræl. En Dag hørte han Hververtrommen fra en Fænnik Landsknægte, som kom forbi. Saa kasted han sin Kniv mod en Træstamme og sagde: bliver den siddende, lader jeg mig hverve; og den blev siddende! Saa blev han Krigsknægt, og hans Søn blev med en Datter af Giovanni Galeazi Visconti Fader til den Hertug Frans, som I naadigst vil give mig, jer Søsterdatter —«

»Du er forfaren i Krøniker,« sagde Kejseren og saa' nøje paa hende, »men Milano er en

skøn Hertugdom, og den vil just passe for saa skøn en Hertuginde —«

Hun sprang op:

»Og for saa stor en Kejser!«

Men brat blev hun bleg, rakte Hænderne bedende mod Kejseren og bad angst:

»Vredes ej, Sire — men jeg er saa ung, og jeg glemte, at —«

»Ung,« sagde han langsomt, »men ej uden Mod og Kløgt, og saadant er godt i Verden —«

Han blev ved at se skarpt paa hende; men hun sænkede ej Blikket.

Med ét rakte han hende Haanden og drog hende ned i Stolen:

»Du minder om din Hr. Fader — han kunde være blevet en stor Konge, ogsaa du vil kanske blive noget stort —«

»Hertuginde af Milano?« sagde hun, »En Sforza — er det stort?«

Han slap hendes Haand, sagde brat, men med Mildhed i Stemmen:

»Dog, det nytter intet, liden Christine — det er saa' bestemt —«

»I er Kejseren!«

»Det er bestemt under *min* Haand — just derfor!«

Hun sank sammen i Stolen, saa' bedende paa ham —

Han saa' mod Krucifikset:

»Du forstaa: det er med Ed bekræftet —«

»Men I kan løses, Sire —«

»Nej! For Aar siden blev det besluttet!«

»For Aar siden?« raabte hun, sprang op og

kasted Hovedet tilbage. »Det var tidligt, Sire, at I naadigst behagede at drive Handel med jer Søsterdatter!«

»Vogt din smukke Tunge,« sagde han, dog uden Vrede og smilte endda lidet, da han fo'r fort, »saadan handles i Kristenheden, og ser du, Christine, *jeg* var trolovet ti Gange, før min Fru Moder bragte mig til denne ilde Verden —«

»Ilde Verden?« gentog hun. »Ja, Sire, det er en ond og ilde Verden —, men *I* er jo denne Verdens Herre, hvi gør I den ej om? — — — Og I glemmer, at min Herre Fader lever end, og saa er der kanske ét endnu, Sire, som I ej ved —«

Rolig med Haand under Kind og med Øjnene halvt gemt under de trætte Laage lytted han til —

»Og hvad ved jeg da ej?«

»At kanske blev *jeg* Hertuginde af Milano, men derfor blev *I* ej Milanos Herre!«

Han rettede sig:

»Og dermed mener du?«

»At Hertug Frans af Milano driver i denne Time Underhandlinger med Frankrigs Konge —«

Kejseren rettede sig end mere:

»Og hvad ved du derom?«

»At Frankrigs Gesandt hedder Merveilles —«

»Og hvorfra ved du dette?«

»Sire, I behagede selv før naadigst at sige, at man ej skal røbe sig —«

Han smilte, blev saa alvorlig:

»Merveilles — siger du?«

Hun nikkede og saa' helt stoltelig ud.

»Men om jeg nu paa Timen skikked Bud til Milano?«

»Gør saa', Sire, da vil I høre Nyt!«

Kejseren gik langsomt frem og hen, hun fulgte ham med Øjnene, nu standsede han foran Rejsealteret, saa' længe mod den hellige Hieronymus, gjorde hastig Korsets Tegn, som kanske var blevet langt større, om Christine havde været en from Spanier. Saa vendte han sig, gik med sænket Blik imod hende, satte saa brat Øjnene lige i hendes og sagde:

»Er dette Digt?«

»Skik Bud, Sire!«

»Jeg vil saa' —«

Hun taalte hans Blik, saa sagde han brat:

»Du har smukke Øjne, Christine, og gode og kloge Øjne — jeg lider saadant vel — var jeg Hertug Frans, vilde jeg takke for saa skøn en Gave —«

»Hertug Frans?« sagde hun uden at skifte Mine, »Jeg tænker ogsaa, han gærne tager Gaven!«

Kejserens Øjelaage dirrede lidet — saa slog han ud med Haanden:

»Gud bistaa Eder, gode Prinsesse af Danmark.«

Hun nejede dybt:

»Og Gud bistaa Eder, kejserlige Majestæt, jeg bøjer mig, bedende om Eders høje Naade!«

Lettere til Sinds end før løb hun gennem den klamme Løngang, og da hun kom til sit Kammer, gik hun fluks til Vindvet mod Rosenlunden, og med ét blev hendes Ansigt eneste Smil; for dernede stod den rette Hertug Frans og ventede. Og hun bredte Armene mod

ham, nikkede og nikkede, og han, ja, han kyssede den gyldne Ring paa Hjærtefingeren.

Men i Lønkammeret staar Kejseren og stirrer mod den hellige Hieronymus' Billede — nu løfter han Hovedet, gentager dæmpet Prinsessens Ord:

»Hertug Frans, jeg tænker ogsaa, han gærne tager Gaven — —«

Smiler saa brat:

»Hertug Frans? — Ja! Det er Frans af Lothringen!«

XXXIV

Kejserlig Fest.

I Slottets Stalde staar fine andalusiske Hingste og brede flanderske Hopper og æder den rene Kærne, i Slottets Sale sidder deres Herrer og Fruer, fine og blege, brede og blodsprængte, og spiser paa den tyvende Ret. Den første Bordbøn og det første Haandtvæt er da længst forbi; men der er dog langt til Enden, da der i Dag udgives 100 Retter. Man har nu siddet til Bords paa anden Time, og der er drukket adskilligt. Spanierne holder sig dog stive, men flere af Flamlænderne maa imellem ud at vomere, mens andre, der enten geheimt bærer en Ametyst mod Drukkenskab eller og' har taget bitre Mandler, Vineddike eller Rosenvand, bjærger sig bedre.

Fra de venediske Kærtekranse i Loftet og fra Væggene, hvor hundrede Hofsinder i gult og rødt, hver med en mægtig Vokskærte i Haanden, staar paa Rad og Række, straaler Lyset over skønne Tafler, over Silke og Fløjl, over hvide Kvindehalse, over bølgende Fjer, i straalende Øjne, glimtende Ædelstene, over Taflernes Pyra-

mider af Konfekt og Frugt, over Sølv- og Guldfade, Kander og Kredenser, over Fajancers mange stærke Farver. Fra Trompeterstolen klinger Madrigaler af Clemens non Papa og dertil Gige og Gamba, Basun og smældende Trompeter, og frem og hen over Gulvets Tavl løber Køgemestre og Kammersvende med nye Retter, der alle er kredensede, først af Stegersets Smaadrenge, som altsaa og først maa dø, om der er Gift i Maden: dernæst af Køgemestre og Forskærere, som saaledes er noget mere sikre. Men endda al denne Kredensen har de fleste paa Slottet dog hver en Bezoar-Sten i Lommen. Og denne gode Sten, der vokser i Maven paa Gederne udi India, drager al Gift til sig. Det dufter af krydrede Spiser og af Moskus, Lavendel og andre kostelige Kvindeparfumer fra fjærne Østerland. Og der tales højlydt og lystigt, saa de spanske Herrer trækker Brynene sammen: og der drikkes Skaaler for Kejseren, for Regentinden, for Gud, Madonna og alle Helgene: og Øjne lyser, Kinder gløder, og Hænder rækkes til lønligt Møde under Dugenes Dække.

I Burgunderhertugernes Sal er Kejserens Taffel. Foruden Hs. allerkristeligste Majestæt, der endda sin Smalhed er en stor Spiser, sidder her Regentinden og Prinsesserne, alle med røde, guldvirkede Baldakiner over deres Stole. Men Kejserens er den højeste. Bag Stolene Forskærere og Mundskænke, paa Bordet et Gyldendugs Tapet, Sølvfade og Kander med det kejserlige Vaaben, Knive og Skeer af Perlemor, ja, endog Gafler, hvilke eneste findes her og ej ved de

andre Tafler, som alle har røde Damaskestapeter med mørke Kanter, for at man bedre kan tørre Fingrene.

Stadig bæres nye Retter fra og til, de første 30 kogte Spiser er til Side, og man er langt inde i de 40 stegte. Vildbrad, Gæs, Lammefødder, Hejre, Paafugle, Fjederhaner, Bedesteg, Krebs og Fisk er gledet ned til den spanske *Vin romanie*, Malvasir, Muskatel og den nye Vin fra Alicante, hvor Kejseren selv har ladet Vinstokkene plante. Og der drikkes tillige Poitou-Vin, som dog falder de fleste for let paa Tungen, hvorfor de geheimt kalder den Poit*). Nej, da ruser bedre den tunge Burgunder, den græske Vin fra Palombo eller Akvavitterne med Koral, Hjortetak eller Elfenben. De sidste drikkes mest af Damerne og i smaa Drakmer**).

Og nu, da man kuns er ved den 79de Ret, bliver de talende med en Gang mere stille; thi der lyder Fanfarer, og Køgemestrene i røde Talarer med Castiliens gyldne Taarne paa Brystet kommer en Snes paa Række, hver gaaet til Haande af to Køgesvende i grønt, bærende tyve mægtige Postejer, gjorte som Kasteller og Slotte: Alhambra, Generalife, Alcazar. Alle Øjne følger dem, nu staar Postejerne paa Taflerne, nu træder Forskærerne til, løfter Postejernes Laag, og da bliver alt Larm: Mænd lér, og Kvinder hviner; for ud af Postejerne og frem over Taflerne flyver Duer og Ænder, som skarpt eftersættes

*) Deraf: Pojt. **) Drakme = et Maal; deraf Dram.

af stolte Falke. Og da begynder med ét saa stærk en Nysen og Hosten: thi fra Fuglenes Vinger drysser Kajenne og Peber som en ilde Støvregn.

Men saadan Nysen giver Tørst, og medens Smaadrenge tager Falkene, som har fanget Duerne, drikkes der nu til de mange søde Sliksager, til Kanel-, Pimpinella-, Dæsmer- og Sukat-Isen, til Ingefær, Figen, Lemoner, Ferskner, Oliven, Kandis, Nellike-Pudder, ungarske Blommer, Pommeranser og meget andet af stor Sødhed.

Men da, som den tykke Anthonius de Lalaing just under en mægtig Latter fortæller den endnu tykkere Herre til Beveren en kraftig Historie om, hvordan det gik den eneste Jomfru, som fandtes i en belejret Stad med 800 Knægte, lyder tre dumpe Slag i Gulvet, Musiken tier, alle tier. Hellebardererne, som har givet Signalet med deres Hellebardstager, træder tilbage, og Kejserens Huskapellan træder frem med Breviariet i Haanden. Alle rejser sig, ingen Lyd, uden Flagren af en Due, som er bleven hængende i en af Kærtekransene deroppe — — — mange Øjne er hos den: nu fænger Ilden i dens hvide Ham, tungt falder den mod Gulvet, Bordbønnen læses, alle korser sig.

De fleste Fingre tørres i Bord-Tapeternes mørke Kanter, andre vaskes i Tvættefadene, som frembæres af Hofsinder, men de allerlyksaligste Gæster hentes af Kammersvende op til Kejseren, der selv byder dem Haandvand, sigende hver

en Artighed, talende stedse først højt, saa mere og mere dæmpet, til det bliver Hvisken. Thi saadan Vane har Majestæten faaet ved at tale om Statssager, hvilket er en god Vane; for paa saadan Vis faar ingen nogen Sinde ret at vide hans naadige kejserlige Mening.

Vicekongen af Catalonien holder det store Sølvbækken, Hertugen af Gandia Gydekanden og den hvide Damaskesdug med de røde Silkefryndser.

Først træder Regentinden, saa Prinsesse Dorothea og Prinsesse Christine frem, gør deres Reverentia, dypper dernæst Fingerspidserne i Fadet, som Kejseren rækker dem.

Da Prinsesse Christine for anden Gang har nejet saa dybt, som Guldmorskjolen giver Forlov, smiler Kejseren, tager frem fra sin perlestukne Silkepung en Fersken, som han rækker hende, sigende dæmpet:

Plant denne ved Eders Slot, kloge Prinsesse —«

Undrende ser hun paa ham, famler lidet, siger saa:

»Jeg har jo intet Slot —«

»Saa følger der et Slot med denne Fersken —«

Hun nejer dybt:

»Sire, I tilgive mig; men hvor er det Slot?«

»*I Aften* ved jeg det!«

»Hvorfor i Aften?«

»Da har jeg Brev og Budskab fra Milano!«

Hastig nejer hun end dybere, sænker Hovedet, men da hun atter løfter det, brænder hendes

Kinder, og hun ser Kejserens smalle Øjne skære sig i hendes. Nu glider de fra hende, og hendes Bryst hæves, hun følger dem, og hun bliver bleg; thi Kejserens Blik hviler paa Frans af Lothringen, der maa være tilsagt lige efter hende. Nu træder han bukkende frem, knæler. Men hastig griber Kejseren begge hans Hænder, drager ham op og siger:

I tvætte Eder, Hertug Frans af — *Milano!*

Af Lothringen, Sire!« retter Hertugen, og nu mærker han Kejserens hvasse Blik, men han taaler det.

»Ja, af Lothringen,« smiler Kejseren, og nu er hans Blik ved Prinsesse Christine, der lader, som staar hun i dyb Samtale med Søster Dorothea.

Saa tvættes Pfalzgrev Titians Hænder, og flere Herrer følger, nogle kyssende Kejserens Haand, andre hans Knæ, alt efter deres Rang. Da faar Kejseren Øje paa Mester Titian, der staar mellem de to Prinsesser, smilende, talende; og siger Kejseren, mens han peger paa Prinsesse Christines Haar:

Nej, Herre Greve, nu har I mættet jert Mesterøje nok paa den gyldne Farve dér — I føre Marquesa del Vasto — og I, Hertug Frans af — Lothringen, I føre, om det jer saa' behager, Christine af Danmark!«

Et hastigt Øjeglimt ramte Hertugen og Prinsessen, saa vendte Kejseren sig mod Hellebardererne, gav et Vink, frem traadte de, satte Hellebarderne to Gange haardt i Gulvet, Musiken

faldt brusende ind, Trompetfanfarer smældede, Hofsinderne langs Væggen løftede Kærterne højt, saa det glimtede i Guld og Agraffer, frem skred Toget: Silkesko og Silkeslæb, klirrende Sværd over Marmorgulv.

XXXV

I Slottets Sale leger gamle Hofmænd Tavl, eller de forlyster sig med det Tærningspil, som er nævnt efter den Stad Hezar*) udi Palæstina; men de unge, særdeles de, hvis Hænder holdt lønligt Møde under Taflernes Dække, er nu udvandrede i Slottets Abildgaard, hvor det dufter af Roser og Lavendler, hvisker af Gige og Gamba. Langs Slotsmuren sidder flammende Fakler i store Jærnringe; men fjærnt fra dem i de tætte Løvgrotter er der dunkelt, dog ej helt. Thi leger de gamle Hofmænd Tavl i Slottets Sale, saa leger Maaneskæret her blandt Blomster og blandt Blade.

For Maanen skinner.

»Nej, Frans, nej, det faar ej hjælpe — har du mig kær, saa *gaa!*«

»Gaa?« hvisker Frans af Lothringens Stemme, »Nej, Kleiniche, du byde alt, og jeg vil lyde, eneste ej dette!

»Men jeg er saa hjærtens angst, aa, Frans, om nogen saa' os, om *han* saa' os —«

*) Navnet blev senere til Hasard.

»*Han*?« lér Frans, »Han bød mig jo selv at føre dig, og hans Bud kan jeg ej være overhørig —«

»Men han bød det jo kun, fordi han vilde spejde os ud — saa' du ej hans Blik — han tænker paa noget Anslag —«

Og du tænker, at jeg er bange?«

Nej, nej; men *jeg* er det, saa bitterlig bange —«

»*Du*, Kongens stolte Datterlil!«

Hun læner sig til ham, ser sig angst rundt, hvisker med saa trist en Stemme:

»Ak, Frans, i denne Time er jeg ej stoltelig —«

Han griber hendes Hænder, løfter saa den venstre og siger:

»Hvad har du dér, Kleiniche?«

Hun smiler først, skifter Mine:

»Aa, det havde jeg saa rent glemt — se, det er den Fersken, Kejseren gav mig — — hørte du hans Ord?«

»Jeg gjorde saa', — han er dig ret en artig Hr. Morbroder —«

»Ja, og dertil naadig,« sagde hun bittert, »men om Slottet nu bliver i Milano!«

Brat løfted hun Haanden og slyngede Ferskenen fra sig, sigende: »Blomstre i Milano skal den hvert Fald *aldrig!*«

Der ser du, allerkæreste, Slottet bliver i Nancy, og dér skal jeg plante dig en Blomst, der er af en bedre Art end denne, og det skal være en Apricos de Nancy af dem, der er navnkundige over hele Verden. Og, tro du mig, Kleiniche, det er et skønt Slot og gammelt; men

skønnest bliver det, naar *du* rider i Gaarde — den hele Stad vil myldre af glade Folk — ret som nu her i Dag, og Pavker og Trompeter skal lyde, og alle raaber de *vivat* for Christine af Danmark og Frans af Lothringen — for ser du, Kleiniche, de lider mig vel — de kalder mig lille Bror Frans —«

»Kalder de dig for lille Bror?«

»Ja, og dig vil de kalde for lille Søster; for du vil ret blive en god Hertuginde.«

»Det vil jeg,« sagde hun bestemt og trykkede hans Haand, mens han fo'r fort:

»Og ser du, saa om Aftenen bliver der Fest med Fakler og Giger — og Dansen gaar, og Natten kommer og — aa, Kleiniche, Kleiniche — —:

Længe var der stille, saa endelig lød hendes Stemme:

»Aa, Frans — lille Bror Frans, hvor skønt det klinger, ja, saadan skulde det gaa, men om — om det nu ej gaar saa'?«

»Det gaar saa', lille Søster. og hvifor skulde det ej?«

»Du huske Milano!« hviskede hun.

»Men du huske den franske Gesandt!« smilte han.

»Ak, Frans, men om der nu ej er nogen Gesandt, om der nu ej drives noget Spil bag Kejserens Ryg, og i denne Aften — hørte du Kejseren sagde, at i *denne* Aften venter han Bud fra Milano —«

Han drog hende til sig —

»Nej, nej,« bad hun, »saa lyst her er — i Nancy vil vi ej have den ilde Maane!«

Gemt er de derinde, hvor Maaneskæret leger blandt Blomster og blandt Blade . . .

»Og hørte du, han kaldte dig Frans af *Milano* — du forstaar da, at det ikkun var for en Prøve at regne — han lægger Anslag imod os, og er du ham i Vejen —«

»Hvad da?«

»Ja, Frans, jeg ved, han tilforn har tvunget andre —«

»Men, Kleiniche,« bad han, »*du* lader dig ej tvinge?«

»Nej,« sagde hun fast, »men om han tvang *dig?*«

»*Jeg* lader mig ej heller tvinge, det har jeg jo svoret, og det sværger jeg end i denne Time!«

»Men han er *Kejseren*!«

»Og jeg er *kun* Frans af Lothringen —«

»*Kun?* Er du vred, Frans?«

Han smilte og sagde helt lystigt:

»Nej, men man skulde tænke, du havde haft onde Drømme — Kejseren vil give *dig* til den gale Frans, og min Hr. Fader vil give *mig* den tykke Cleve — og farer du fort med de ynksomme Miner, saa vogt dig; for da tager jeg den tykke!

Hun smilte, og han lagde til:

»Og saa huske du, at din Herre Fader maa da og' spørges!«

»Ak,« sukkede hun, »min stakkels Hr. Fader

spørger vist ingen mere — hvem spørger en Fange?

Hør, Kleiniche, nu tager jeg dyren Død den tykke! – Har du da saa rent forlist dit Mod, har du saa rent forglemt, at vi har givet hinanden Haandslag paa at fri din Fader ud?«

Han fornam, hvordan hun voksed i hans Arm, og hendes Stemme lød fast:

Frans, jeg tror paa *dig!* Og ingen anden i Verden er til, som jeg tror mere paa — men, husk, jeg har heller ej nogen anden, Far Fange og lille Bror Hans død —«

Han smilte:

Ja, lille Bror Hans er død, det er sandt, men lille Bror *Frans* han lever!

»Lille Bror Frans,« sagde hun og fik Taarer i Øjnene.

Hendes Hoved laa mod hans Skulder.

En Tid gik, saa løftede hun det brat, lyttede:

»Hovslag!«

»Jeg hører intet —

Jo! Frans, det *er* Hovslag! Aa, Gud i Himlen, om det er onde Tidender.«

»Tænk nu ej derpaa, du tænke hellere paa vor Lyksalighed i denne Time — saadan ja, læg dit Hoved dér — se, nu lyser Maanen i dine Øjne — drag Aanden til dig, fornemmer du ej, hvor vi er? — Jasminerne! — Ingen ser os — — kom, allerdyreste Veninde, min Falk, min — jeg maa favne dig, jeg maa kysse dig, for jeg er jo saa rent krank af Kærligheds Længsel —«

»Og jeg?« hviskede hun.

»Ja, saadan skal du være, Kleiniche, tænk nu ej paa de dumme Syner! Om saa al Verdens Elende er os paa Sporet, det Kys, jeg nu tager, kan ingen røve mig — og hør nu, hvad der saa end sker, saa tilsiger jeg dig, at jeg, den Tid, jeg lever, aldrig vil svige dig — og rev de dig fra mig, jeg skal vide at finde dig, at hente dig, om du blot vil bie —«

»Om jeg vil — jeg vil bie den Tid, jeg lever!«

Ingen Lyd — jo tys — — Gige og Gamba . . . . . .

Da hvisked han:

»Og Ringen her — Kleiniche, det er min Fæstens Ring —«

»Ja, Frans, og den sad en Gang paa min kære Fru Moders Finger — og hun signede os, husker du det?«

»Aldrig gaar det mig af Minde —«

»Men,« sagde hun brat, »dette er jo ej ret og rimeligt, *du* har en Ring, men *jeg* har ingen —«

»Det er sandt, Kleiniche, men den Dag i Morgen vil jeg give dig en, om jeg da maa!«

»Først i Morgen?«

»Haster det saa'?«

»Ja!«

»Da har jeg vel en Ring, som jeg fik en Gang af en Ven i Nancy; men nej — den er ej for *dig!*«

»Hvifor?«

»Jo, ser du, det er saa' sin Sag at sige —«

»Men Frans dog,« truede hun, »du kræves til Regnskab — Vennen var vel ej en *Veninde?*«

»Nej, «smilte han, »en skikkelig Smaadreng var det — men . . . . . der er en Smaragd i Ringen, og det har saa sin Betydelse —«

Hun rev den fra ham, satte den paa Fingren og sagde:

»Saa Frans, nu har du fæstet mig!«

»Det har jeg forlængst — men du give mig nu Ringen tilbage!«

»Nej,« lo hun, »ej før du siger mig, hvad Betydelse den har — du gør mig ret saa nysfigen — du skrifte nu!«

Han tav lidt, sagde saa:

»Ja, da skal du vide det, dér — du kan se det i Maanepletten — det er en Smaragd, og om en Elsker bærer denne Ring, og han ej er sin Elskede tro, da gaar det ham, som det gik den ungarske Konge, der, endda hans Dronning var ung og skøn, dog favnede en Fadebursmø —«

»Men hvad skete da?« spurgte hun hastig, og han hviskede:

»Smaragden brast —«

»Brast den?«

»Man siger saa',« lo han, »men du give mig nu Ringen igen —«

Hun smilte:

»Nej, Frans, du faar ej den Tryllering tilbage — den sidder paa min Finger, og dér bliver den!«

Men da sprang hun op:

»Frans, der er nogen — se dér!«

Ogsaa han var sprunget op, gik et Skridt frem, bøjede en Gren til Side.

»Hvem er det saa?«

»Ved ej — Spanioler —«

»Spanioler?« sagde hun bange, »Aa, Frans, nu kommer igen den onde Angst — aa, Frans, Frans, du vogte dig vel, jeg frygter saa', at de vil gøre dig Vé —«

Mere fik hun ej sagt; for han drog hende til sig, hviskede:

»Lad hele Verden kun gøre mig Vé, hvad skaded det, naar du, liden Søster min, kun gør mig, hvad godt er —«

Og saa bævende, saa varmt genhvisked hun:

»Ja, det ved du jo, at intet vil jeg hellere i Verden end gøre dig til Behag —«

Jasminerne duftede, Maanen leged blandt Blomster og blandt Blade, og tys: Gige og Gamba! Lønligt hviskende, bønligt bedende . . . . . .

XXXVI

En ond Nat fulgte.

For ilde Tanker kunde Prinsesse Christine ej sove, og tidt listed hun til Vindvet: var der ej Hovslag i Natten?

Og som hun stod dér, havde hun hørt Stemmer, og hun havde set Fakler, der bares bort fra Slottet.

Og da var hun løbet til Søster Dorethe og havde gemt sig ind til hende den lange, lange Nat.

Aarle næste Morgen havde hun Foretræde hos Regentinden, som under mange Kærtegn havde sagt, at Kejseren havde faaet Brevskab fra Milano, og Hertugen dér havde saa ganske friet sig for alle Anklager, ja, han havde endda, at ingen skulde tvivle om hans Had til de franskes Konge, ladet Gesandten Merveilles henrette. Og Budet havde og' bragt andre Tidender: inden en halvgaaen Maaned vilde Hertugens Minister, Greve Maximilian Stampa, være i Brüssel, at Vielsen kunde gaa for sig *per procura*. Da var Prinsessen faldet sin kære Tante til Fode og havde bedt hende saa mindelig at tale

hendes Sag hos Kejseren, men just da var Kejseren traadt ind i Salen, og straks dernæst laa Prinsessen for hans Fødder. Hastig havde han bøjet sig over hende og draget hende til sig, og med alvorlig Mine havde han hørt hende, men alt hans Svar var:

»Baader intet, gode Søsterdatter, alle i vort Hus maa arbejde for vor Ære og Storhed, du kan ej heller skaanes, dog dit Offer bliver, om San Jago vil, ringe, og jeg beder dertil —«

»Ringe, siger I, men Sire, om nu en anden kom og kræved min Haand?«

»Den *anden* kommer ej, han er paa mit Bud til Falkejagt med nogle af mine Herrer, og han kommer ej tilbage, før *efter* Festen —«

»Sire, hvor er han? Om I volder ham Mén, aa, Sire, Gud vil straffe Eder!«

»Ingen volder ham Mén uden du, om du ej bøjer din smukke Nakke, og raader jeg dig: bøj den!«

Saa havde Kejseren taget hendes Haand, kysset den, smilet bedrøvet og sagt:

»Ilde er det, jeg ej kan være her til Festen, vi ses kan hænde i mine italienske Lande, Gud skærme dig, kanske kan vi vorde Venner, jeg lider dig vel, særdeles dine kloge Øjne —«

Onde Dage, onde Drømme.

Hertug Frans var med flere af Kejserens Hofmænd i Nattens Mulm draget bort paa Falkejagt, nogle sagde til den Skov Loo Christi;

andre sagde andet: men alle smilte sært. Næppelig turde den liden Prinsesse gøre noget Spørgsmaal; thi hun var saa bitterlig bange. Gud i Himlen, om Kejseren nu voldte ham Mén! Dog hun havde jo Kejserens Ord — Kejserens Ord? Aa Gud, hun hørte dem end — men om *hun* nu ej vilde bøje Nakken, hvad skete saa? Og gik hun da til Messe i St. Nicolai og bad ham saa ret inderlig om Hjælp i sin Hjærtekvide. Men heller ej dér var Frelse at finde. Og Regentinden havde hun bedet om at gøre Ridefarter til liden Forfriskelse, men nej, udenfor Slottet kom hun ikkun til Messe, og dér skulde hun endda have stort Følge; thi maatte der vises hende megen Ære, nu hun snarlig skulde træde udi den gifte Stand. Ellers var hun stedse paa Slottet, og her var da og' nok at skikke og skaffe. Alle Brüssels Skrædere, som var 500, syede den ganske Dag Kjoler og Rokker af guldvirkede Stoffer fra selve Torrisani, af venedisk Fløjl, baade til 3 og 4 Gylden for brabantsk Alen, saa' og' af fineste engelsk Klæde, Damask, Caffa og Camelot, som bræmmedes med Graaværk, Zobel og Hermelin. Og man mærked, at Lærred ej mere kunde være saa kosteligt, som 100 Aar tilforn, da der i hele Frankrigs Land kuns var én Dame, der havde to Særke, og det var Dronningen! Nu gjordes her af Begine-Nonnerne 100 Særke, endda med brabantske Kniplinger. Og saa var der Kistevarerne: spanske Guldlæders Tapeter, Sølvkander, Tallerkener, Fade, Senge, Tæpper og Spærlagen, kostelige Smykkesager, Perlehuer, Perlelad og

Hovedguld fra den store Mester Targetta. Og en Brudekarm med 8 hvide Hingste var der, og Brudekrone af Guldroser og en gylden Vugge — — — —

Alt dette, som ellers kunde have været saa lystigt at anse, var hende kuns til Sorg og Jammer, endda hun ej kunde gøre for, at hun imellem maatte føle lidt paa det venediske Fløjl eller det engelske Klæde; det var jo dog alt hendes, og hun gik kun i sin Alders fjortende Aar. Men naaede hun til Vuggen og Brudekronen, da saa' hun paa Ringens Smaragd og græd ret bitterlig.

Og søgte hun da Trøst hos Søster Dorethe, eller gik hun til Falkonerhuset; for dér havde hun dog en Ven tilbage. Men ak, den blev ej til megen Lise i hendes Nød; thi som hun strøg den smalle Haand over dens hvide Ham og talte den ret kærlig til, kom saa mange Minder. Saa' husked hun første Sinde i Lier, da den svang sig op over Abildhaven, og *han* stod hos. Hun hørte end hans glade Stemme — — aa, Gud i Himlen, hvor færdedes han nu — i Bolt, i Jærn, kan hænde død — — —

Og hun udbrast i saa ond en Graad, at Falken stirrede paa hende med store, skarpe Øjne.

Og helt brat kom det hende i Minde, at Frans havde sagt, den kunde se hundrede Mile.

Hun løftede Hovedet og tænkte: hundrede Mile? Men saa langt kunde Frans dog ej være henne — —

Og hun smilte lidet, tog Falken paa Haand,

saa' sig spejdende om — nej, ingen lured — og bort gik hun hastig til Rosengaarden — nu sad hun paa Bænken i Jasminhytten, deres Jasminhytte.

Og hun saa' sig rundt, som hilsed hun hver Kvist, hvert Blad, og hendes Haand gled over Falkens hvide Ham, mens hun blev ved og ved at hviske:

»Hundrede Mile — hundrede Mile —«

Saa rystede hun bedrøvet paa Hovedet: ak, hvad baaded det, intet —

Men hun bøjed sig dog tæt over Falken og hvisked:

»Hjælp mig, du kære, bring Bud til ham, sig, han skal komme, sig ham, jeg længes saa saare!«

Men Falken stirrede paa hende med de kolde, skarpe Øjne, saa hun blev helt angst derved, slap sit Tag om dens Klør, og i det samme spredte den Vingerne, susede op i den blaa Luft, mens Halsklokken raslede.

Hastig var hun udenfor Jasminhytten, stirrede op ad, fulgte den med Blikket — mindre, mindre blev den — se, hvor stolt den nu sejled paa sin Vinge; nu standsed den, som spejded den, nu blev Kredsene større og større — hun fornam, hvor hendes Hjærte tog til at slaa: kunde den virkelig se hundrede Mile — kan hænde, den nu saa' *ham* — ja, dér ad den Kant laa Loo Christi Skoven, dér, dér! — Aa, Gud almægtige, den vilde bringe Bud fra hende, og han vilde komme; for han havde jo svoret dyren Ed — — — men nej — nu blev Kredsene mindre, nu stod den igen stille i Luften, nu voksede den større og større — nu gnistrede

det hvidt i det blaa — nu raslede Sølvklokken, det susede, hun bøjede Hovedet, og den sad paa hendes Skulder.

Men ej længe sad den dér; for nu havde hun den paa Haanden, og hun klappede og kærtegnede den, drog den ind til sig og hviskede:

»Saa' du ham, saa' du ham, bringer du Bud, saa svar mig dog, svar mig, lille Falk, lille Frans, lille Bror Frans!«

Men den stirrede kun paa hende med de kolde, skarpe Øjne, og hun udbrast i saa bitter en Graad, mens hun blev ved og ved at hulke:

»Lille Bror Frans, lille Bror Frans — —«

Ej havde Falken svaret, men da gik den liden Prinsesse en Dag til Phanette Kammermø, og hun havde Svar, og hun kunde berette. Saaledes om, at Hertugen i Milano var blevet svært krankelig paa det sidste, samt om de 100,000 *Couronne de Soleil*, han skulde have i Medgift, foruden de 30,000 til Klenodier og de 20,000 til Rejsefærden; og paa samme Kammermøs Skulder lagde Prinsessen sin Haand og sagde, mens hun ilsomt saa' mod Vindvet, om Kammermøen kanske huskede noget, hun en Tid havde berettet om et Pulver, som den Hertuginde Lucrezia Borgia havde gjort. Og Kammermøen havde set blinkøjet ud og havde spurgt, om det var det Pulver til Sminke. Men Prinsessen havde rystet paa Hovedet, hvornæst Kammermøen var blevet end mere blinkøjet og havde hvisket:

»Den naadige Frøken tænker da aldrig paa det andet — det til Bolstret, saa Brudgommen kan faa sig et artigt Slum paa nogle Timer?«

Prinsessen havde hastig nikket, og Kammermøen havde korset sig; men Dagen dernæst blev en liden grøn Pakke geheimt indstukket i Prinsessens Haand, som ej var fri for at ryste noget.

XXXVII

Langt bedre er det i Himmerig at være
end her paa Jord det røde Guld bære.
Legendevise.

Den hertugelige milanesiske Minister, Greve Maximilian Stampa og hans Gesandtskab er i Brüssel blevet budt velkommen med Haand og Mund. Alt er Fest, Medailler præges, Klokker ringer, Trompeter klinger, Pavker drøner, alle er glade, uden eneste en: Christine af Danmark. Hun har grædt, og hun har de lange Nætter gemt sig ind til Søster Dorethe, hun har bedt Regentinden ret mindelig om at faa Henstand, saa han dog kanske end kunde komme, hende til Lyksalighed, men alt omsonst.

Dog, kan hænde, at Gud end vilde gøre hendes Lykke saa god. Saadant havde man set tilforn, som nu med Fleur og Blanchefleur. I de lange Nætter var det Rimedigt rundet hende i Hu. Skulde man ej tænke, at den Trubadur, der havde gjort Digtet, havde kendt baade hende og hjærte Frans. Thi den onde Konge solgte jo Blanche-

fleur til Kejseren af Babylon for syv Gange saa meget Guld, som hun vejede; og her — ja, her solgte Kejseren hende for det milanesiske Rige — — men saa kom Fleur og vandt Blanchefleur tilbage ved at dystrende med Kejseren af Babylons Ridder og slaa ham død — — — —

Særdeles over dette sidste havde hun grublet mange Sinde i de lange, onde Nætter: vilde hendes Fleur og' komme at kæmpe for hende? Jo, det vilde han, om han kunde; men han sad maaske nu i Vilvorden Kastel, dér hvor arme Willom havde siddet — ak, hun husked, hvordan de vilde fri Willom ud; Gud i Himlen, om hun nu kunde fri Frans. Og om saa' skete, mægted han da at fri hende — ak nej, saadant var nok kun i Trubadurernes Digte — skønt, naar den gode Gud vilde, saa kunde han jo alt! Men haste maa han; for det er jo allerydste Tid; thi smykkes Slottet alt til Fest, og fornemme Gæster kommer anridende, men ak, *han* rider ej i Gaarde. Og træt af at græde bøjer hun Nakken paa Kejserens Bud, og just samme Sted, hvor hendes kære Fru Moder blev viet Trefoldigheds Dag snart 20 Aar tilforn, vies hun nu til Grev Maximilian Dagen som er den 10. Juli A. D. 1533. Og er det saaledes *per procura*, hvilket er hende til Trøst, om end kun liden. Over Slotstrappen er spændt saa mægtig en Baldakin, og her i alt Folkets Paasyn, at det kan faa Lod og Del i Dagens Glæde, veksledes de viede Ringe. Og Ærkebispen af Lüttich i den røde Dalmatika, som brændte ondt i Prinsessens trætte Øjne, sagde, at Pagten slut-

tedes til den almægtige Guds, vor Frelser Jesu Kristo og hans herlige Moder, Jomfru Mariæ Hæder; og Ærkebispen fo'r fort med at spørge Prinsessen, om hun frivilligen og uden Svig og Frygt vilde give Hertug Frans sin Tro, og da havde hun løftet Hovedet og sagt med saa fast en Stemme: *ja*, jeg giver Hertug Frans min Tro. Og hun havde løftet Haanden til Læberne, alle tænkte for at kysse Ægteringen, hvilket var skønt; men kan hænde var der en Smaragd i den Ægtering. Saa fulgte den store Messe i Slotssalen, hvor de helligste Relikvier var stillede til Skue, hvornæst kom de skønne Ceremonier med Fruer og Jomfruer, som hentede Prinsessen til Brudebad, hvilket dog ej skulde synes nødigt, da det hele jo kuns var *per procura*. Efter Badet kransedes hun af Jomfruerne, og nu var hun da beredt til i stor Procession at føres til Brudesengen, som Præsterne havde velsignet, hvilket ej heller skulde synes nødigt, da alt jo, som sagt er, var *per procura*. Under Silkedækket laa Grev Maximilian og bød Bruden helt varmt velkommen. Og hun lagde sig ved hans Side, og nu fremførtes Marcipaner og Sukkerværk samt Vin, hvorpaa man pokulerede en Tid, medens der holdtes adskillige Taler om Ægtestandens søde Lyksalighed.

Og dette var artigt for alle, særdeles for Grev Maximilian; men dog er det for intet at regne mod Morgendagens Fest: den store Turnering.

Men Natten før den græd Prinsessen meget og tænkte eneste paa Fleur og Blanchefleur.

Den store Turnering.

Sol over Slotstorvets Rendebane, over Menneskestimlen udenfor Bommen, over de gule og røde Herolder og Landsknægte indenfor, saa' og' over Hoffet paa de optømrede Balustrader med den skarlagens Himmel, de guldvirkede Vaaben, de bølgende Bannere. Midt for sidder Bruden i Sølverdug — alt er til hendes Ære: men dog smiler hun ej.

Nu skingrer en Fanfare, Kansleren af Brabant, fulgt af fire Herolder i vaabenbaldyrede Kapper, fremrider mod Prinsessen, nu aftager han den guldbræmmede Baret, bøjer sig dybt og spørger, om Turneringen maa gaa an.

Hun slaar ud med Haanden, og Kansleren rider frem, svinger sin Baret og raaber:

Som Kansler af Brabant befaler jeg, at Løbet skal begynde!

Herolderne sætter Trompeterne for Mund, en Fanfare skingrer, og mens alle Hatte svinges, og Vivatraab runger, fremrider Grev Maximilian Stampa, der skal bryde sin Lanse for Prinsessen af Danmark. Han er i Sølverdug, hans

Hjælm har hvide Fjer, og Hestens Rendedækken er og' hvidt, alt Kongemøens fagre Jomfrufarve.

Fra den anden Side fremrider Admiralen af Holland og Zeeland. Han og hans Ridedyr er helt i rødt. Han skal kæmpe med Greven, og ingen er nysigen efter at vide, hvad som tilgaa skal; thi alle ved, at Brabants Gæst maa ej kastes. Saa rides i Ring, og da sætter de tvende med Fart mod Bælgen, den tykke Plankebom midt over Banen, og det ender da saa', at Greven med sin Lanse river Fjerbusken af Admiralens Hjælm.

Fanfarer — næste Løb!

Det klirrer af Hestenes Halsdækker og Bringebaand, af Rytternes Skinner og Brynjer; og Solen glimter i Staalharnisk med gyldne Havmænd, Druer og Liljer, i Skabrakker med lysende Vaabenmærker, i flagrende Kapper af blaanende Silke, af gyldent Fløjl, i klirrende Sporer, i krydsende Lanser, der brydes med Brag. Men og' Latter lyder: Grev Hochstraten den tykke har paa sin Hjælm sat et mægtigt Dukkehoved, der skal være et Kontrafej af hans Hjærtes Dame, og det splintres, saa Halmen flyver; eller en Skælm har under en Hestehale sat en Tidsel, og Hesten gør desformedelst saa sære Krumspring.

Alle lér, kun ej Prinsessen, der er bleg som den Sølverdug, der rundes om hendes unge Bryst. Uden Smil stirrer hun frem for sig, da løfter hun med ét det smukke Hoved, spejder, lytter, rødmer, mens Solen leger i det gyldne Haar — — —

Ved Bommen ind til Rendebanen holder en Ryttersmand, sort fra Hjælm til Hæl, han vil ind, mange Stemmer lyder, nu fremrider Kansleren af Brabant, standser foran Prinsessen og raaber:

»Naadige Prinsesse af Danmark, Hertuginde af Milano: en Ridder beder at bryde en Lanse for Eder — Ret og Regler byder, at denne Gunst skal undes ham, om det er Eders høje Vilje!«

»Hvem er han?« spørger Prinsessen, men vover ej at se op.

»Han vil ej nævne Navn, ej heller nedslaa sit Vesir!«

Prinsessen vil svare, men nikker kun. Hendes Kinder brænder.

Fanfarer skingrer, alle rækker Hals, der bliver sært stille, kun høres de dumpe Hovslag i Rendebanens bløde Muld. Nu dør de, Rytteren standser foran Prinsessen, nu sænker han Lansen, bøjer Nakken, saa det rasler af Staal.

Og raaber han:

»Christine af Danmark, jeg kommer at bryde en Lanse for Eder!«

Hun bøjer Hovedet, knuger Haanden saa fast om Viften, at den brister derved —

Da raaber han, men Stemmen er ej helt fast:

»Greve Maximilian Stampa, I kæmpe med mig!«

Hoffets Herrer og Damer ser spørgende paa hverandre, Uro bliver der, Regentinden bøjer sig mod Prinsessen og hvisker:

»Barn, dette gaar ej an — du hindre saadant!«

Men den sorte Ridders Stemme lyder, og Prinsessen hører kun den:

»Hvor er I, Greve Maximilian? — I kan ej vægre jer mod dette!«

Da lyder der Hovslag, frem rider Greven, Larmen stiger, alle stirrer —

Nu rider de i Ring, nu er den sorte Ridder udfor Prinsessen, nu sænker han Lansen, nu løfter han den, kaster Hesten om, giver Sporer, ligesaa gør Grev Stampa, tungt drøner det — Prinsessen er blevet højere, hendes Hænder er fast foldede — nu ligger Lanserne til Stød, nu støder de, Grev Stampas rammer den sorte Brynje, saa det gjalder, og den sorte Ridder vakler, Hesten stejler, han glider bag over; men nu strammes Tøjlen, som han holder med venstre, atter sidder han i Sadlen, kaster Hesten om, rider tilbage.

Nye Fanfarer, nye Hovslag. Over Bælgen mødes Lanserne, og paa den ene Od sidder nu en hvid Hjælmbusk —

Larm og Jubel, Kansleren af Brabant rider til og raaber:

»Fremmede Ridder, hvo I saa er, vid, at den, der render Fjer eller Baand af sin Modstanders Hjælm, skal efter Ret og Regler regnes for at have brudt sin Lanse paa ham, og haver du da vundet Prinsessens Pris!«

Den sorte Ridder sænker sin Lanse og raaber, saa det lyder langt:

»Men ej regner *jeg*, at jeg har fortjent denne høje Gave; før Greven ligger i Gruset dér!«

Larm af mange Stemmer, mest italienske, højere, højere, Regentinden har atter bøjet sig over Prinsessen, og Prinsesse Dorothea ved hendes anden Side har gjort ligedan, Kansleren af Brabant drager sig om Skægget, da lyder Grev Stampas Stemme:

»Saa rider vi atter!«

Og Lanserne fældes, Hovslag drøner — nærmere, nærmere — Dødsstilhed — nu et Brag: en Lanseod har ramt Greven nær Bæltet, nu vakler han, nu løftes han — — ligger i Gruset — — —

Fanfarer, Larm, Vivatraab.

Men den sorte Ridder holder med sænket Lanse foran Prinsessen, nu løfter han den; thi Prinsessen har rejst sig, i Haanden holder hun en gylden Krans, nu sætter hun den paa Lansens Od: han tager Kransen, kysser den, trykker den om sin Hjælm. Og han kaster Lansen fra sig, slynger sin Kappe til Side, og paa den sorte Vams over Brynjen lyser et lidet hvidt Kors.

Med den pansrede Finger peger han imod det, raaber saa:

»Christine af Danmark, jeg hilser Eder!«

Og han dæmper Stemmen:

»Se, dit Kors fra Lier!«

Og han løfter Hænderne mod hende, som vilde han drage hende til sig, ser sig spejdende rundt, som vilde han finde Frelse for dem; men saa synker Hænderne, og han hvisker:

»Kleiniche, *nu* er det omsonst, men jeg kommer en Tid at hente dig!«

Hun er dødsens bleg, hendes Læber aabnes, men intet Ord høres, da løfter hun Haanden, kysser Hjærtefingerens Ring.

»Kleiniche!«

Saa kaster han Hesten om, det drøner over Mulde, alle er sprunget op, alle Øjne følger ham, bort bærer det — Hovslagene dør — — —

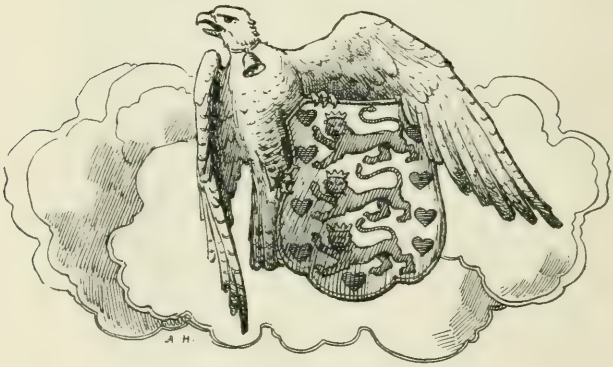

Foraaret 1907 boede jeg i Lier, hvor endnu saa meget er som i Christiern den Andens Dage. Udenfor mine Vinduer havde jeg det gamle Raadhustaarn fra 1369, og min nærmeste Nabo var Herberget »Falken«, hvor Søren Nordby boede, naar han besøgte sin Konge.

Tidt fulgte jeg den samme Vej som Christiern den Anden har gaaet og redet gennem Mechelsche Straet over Groote Merkt, Hoogebrug (Højbro) og forbi St. Gommarius' skønne Kirke til »Het Hof van Denemarken« i Deensche Straet.

Da man hørte, at jeg var kommet til Lier for at gøre Studier, vedrørende »den røde Konge«, viste man mig den største Elskværdighed. Domprovsten ved St. Gommarius, som nu boer i »Het Hof«, aabnede saaledes sine Døre for mig og førte mig rundt i Stuerne og den gamle Abildgaard, og Morgenen efter min Ankomst stillede en Lierborger med flere Bøger om Liers Historie. Paa Raadhuset viste man mig et Maleri fra 1595 af det gamle Lier, og bag Raadhuset var jeg inde i et Bryggeri, hvor man maaske en Gang byggede det Cavesse-Øl, som Christiern den Anden holdt af. Min Post hentede jeg i et herligt gammelt Hus, som Købmanden van Willebrandt byggede paa den danske Konges Tid, og mindst én Gang om Dagen var jeg til Messe i St. Gom-

marius, hvor Solen lyste gennem Glasmalerierne med Philip den Smukke og Juana den Vanvittiges Billeder.

Men i Haven bag mit lille Hotel sad jeg tidt og læste i den brave Lierborgers Bøger, mens Jasminerne inde fra »Falken« duftede til mig, og St. Gommarius' Klokkespil ringede sine Melodier op mod den blaa Himmel.

Her gjordes da det første Arbejde til denne Bog, senere fulgte mere, og hertil ydede Nationalmuseets og Rosenborgs Direktør, Historikeren, Dr. phil. W. Mollerup, mig paa forskellig Maade en stor Hjælp, for hvilken jeg herved bringer ham min bedste Tak.

Da jeg gennemgik Bogens Plan med Dr. Mollerup, erklærede han, som selv har skrevet en Afhandling om Prinsesse Christine, at kom jeg først rigtig ind i Stoffet, vilde jeg snart opdage, at det var umuligt i én Roman at skildre hendes Liv, der formede sig saa interessant, at hele Evropa lærte hende at kende, og Dronning Catherine af Medici kaldte hende *la plus glorieuse femme, que je vis jamais*. Og Dr. Mollerup fik Ret. Efter denne Bog, som dog danner et afsluttet Hele, vil der følge en anden, hvori Prinsesse Christines mærkelige Livsæventyr fortælles videre.

Endelig takkes Historikeren, Hr. Cand. Louis Bobé for den Hjælp, han har ydet mig, bl. a. ved at gennemgaa Noterne baade til denne Bog og tidligere til min Trilogi om Rosenborg-Krucifikset: »Jomfruen fra Lucca«, »Kgl. Naade« og »Prinsessen«.

Under Udarbejdelsen er bl. a. benyttet følgende

Kilder:

Hans Gram: Om Christine af Danmark, Kong Christierni II. Dotter (Skrifter, som udi det kiøbenhavnske Selskab af Lærdoms og Videnskabers Elskere ere fremlagte og oplæste, V. Del). *Chr. van Lom:* Beschryvning der Stad Lier's. Gravenhage 1740. *Anthon Bergmann:* Geschiedenis an Stad Lier. Antwerpen 1876. *I. F. Willems:* Isabelle van Oostenryk (Belgisch Museum, II Del. Gent 1838). *P. G. E. Deckers:* Leven en Verdienst van den heiligen Ridder Gummarus. Lier. *J. Fr. Sick:* Nogle Bidrag til Christiern den Andens Historie under Landflygtigheden. *Henrik Behrmann:* Kong Christian den Andens Historie. *C. F. Allen:* Breve og Aktstykker til Oplysning af Christiern den Andens og Frederik den Førstes Historie. *Samme:* De tre nord. Rigers Historie, I—V. *Karl Lanz:* Staatspapiere zur Geschichte Kaiser Karl V. Stuttgart 1845. *Hermann Baumgarten:* Geschichte Karl V. *Troels Lund:* Danmarks og Norges Hist. i Slutn. af det 16. Aarh., IV—XI. *Samme:* Sundhedsbegreber i det 16. Aarh. *Samme:* Brevstilen i Danmark i det 16. Aarh. (Det 19. Aarh. 1876—77). *Chr. Barfoed:* Titian Vecellio, hans Samtid, Liv og Kunst. *E. Trojel:* Middelalderens Elskovshoffer. *Valdemar Vedel:* Ridderromantiken i fransk og tysk Middelalder. *Samme:* By og Borger i Middelalderen. *F. C. Granzow:* Livet ved Hove i Middelalderens Midte (Hist. Arkiv, Ny Række, V. Bd.). *Vilh. Bang:* Hexeforfølgelserne i gamle Dage (Hist. Arkiv, Ny R. XII Bd.). *Ferdinand Gregorovius:* Lucrezia Borgia. Stuttgart 1874. Gesta et vestigia Danorum extra danicam, II. *A. Lübbers:* De oldenborgske Kongers og deres nærmeste Families Sygdomme og Død. *G. Jørgensen:* Dronning Elisabeth af Danmark. *A. Heise:* Kristiern II i Norge og hans Fængsling. *Calmet:* Histoire de Lorraine, Nancy 1752. *Julius Lange:* Billedkunst. *Diplomatarium norvegium*, XIII—XV. *C. J. Brandt:* Romantisk Digtning i Middelalde-

ren, I—III. *Samme:* Gammeldansk Læsebog. *Verner Dahlerup:* Det danske Sprogs Hist. *Samling af Dokumenter i verificeret Copie, vedkommende Danmarks Hist. og Christine af Danmarks Bryllup med Fr. Sforza af Milano og hendes Rejse dertil fra Brüssel 1533.* En Foræring til det kgl. danske Geheimearchiv af *L. Osio,* Direktør for Lombardiets Archiver i Milano (Rigsarkivet). *Uddrag af Afskrifter fra Arkivet i Brüssel, vedkommende Chr. II' Dotre og danske Forhold* (Rigsarkivet).

Til nærmere Forstaaelse anføres følgende

Noter:

Side 7: Chr. II var en stor Jæger og benævnes af den nederlandske Historiker van Lom: een groot Liefhebber van de Busch. Carl V havde, før Lier blev bestemt til Opholdssted for Kongen, tænkt paa at overlade ham et af sine Slotte, men opgav det af Frygt for, at Kongen skulde ødelægge den gode Vildtbestand ved Slottet. *Side 9:* Lier, Stad i Brabant, nær Antwerpen. Her boede Chr. II under sin Landflygtighed. Hans Svoger Kejser Carl V, som skyldte ham 250,000 Gylden af den Brudeskat, Kongen skulde have med Dr. Elisabeth, 350,000 Gylden (10 Mill. Kr.), betalte Kongens Ophold her. »Het Hof van Denemarken er stærkt ombygget, men en Del af Murene er de samme som i Chr. II' Tid, og i disse kan man bl. a. se de oprindelige Vinduers Plads. I Muren er en Mindetavle med følgende Indskrift: *Christiern II Roi de Danemark séjourna ici 1524 — 1530.* Tavlen blev indsat 1855 af Liers Kommunalraad, trods Modstand af de klerikale, der betragtede Chr. II som Kætter. Gaden, hvori »Het Hof« ligger, hedder siden 1852 til Minde om Kongen den danske Gade: Deensche Straet. I Lier kaldtes Chr. II »de roode Koning«, da han stedse gik med en rød Kappe. I 1824 fandtes i Nærheden af Lier nedgravet en Del danske Mønter fra Chr. II' Tid. De indlemmedes i Ferd. Gellhauds Samling i Antwerpen, men solgtes senere af ham til den russ. Regering. *Side 10:* De nederlandske Provinser regeredes i Kejser Carl V'

Navn af Kejserens Tante, den kloge og mod Chr. II og Kætterne saa strænge Regentinde Margareta (d. 1530), som residerede i Mechlen og Brüssel. *Side 12:* Kleiniche, et Kælenavn, som findes i Kongens Brevveksling. *Side 14:* Chr II, der var meget velset blandt Liers Borgere og Omegnens Bønder, var Æresmedlem af Stadens Skyttegilde »Het Colveniersgild«, som gennem mange Aar bevarede forskellige Minder om ham, bl. a. i Gildets Vaabenbog samt et Skjold, der blev ophængt ved Fester i Lier. Chr. II blev Fuglekonge d. 15. Maj 1525. Den nu afdøde nederlandske Arkæolog van Avontroodt, hvis Bedstefader havde været Præsident i Gildet, huskede, at han som Barn havde set det d. Vaaben i Vaabenbogen. At skyde med Bue er endnu almindeligt i Lier og hele Brabant. *Side 16:* Regentindens Hofmester Sonastre indgav til hende hemmelige Rapporter om, hvad Chr. II foretog sig. *Side 17:* Dronning Elisabeth (f. 1501 i Brüssel) var Kejser Carl V's Søster og Datter af Philip den Smukke og Juana den Vanvittige. *Side 20:* Hans Michelsens (tidl. Borgmester i Malmø) »Ordinancia« er endnu bevaret og delvis benyttet her. Den ligesom en Mængde af Chr. II's Papirer, af hvilke nogle medtoges ved Flugten fra Danmark, var gennem Aarhundreder forsvundne. Alle Efterforskninger var forgæves, da skete det saa sent som i 1826, at man i Arkivet i den bajerske By Amberg stødte paa en Del danske Papirer. Det viste sig at være Chr. II's Arkiv, der nu er fordelt mellem Arkiverne i København, Stockholm og Christiania. *Side 23:* Skønt Dronningens Smykker og Børnenes kostbare Legetøj blev pantsat eller solgt, stiftedes stadig ny Gæld, oftest i Dronningens Navn, som vurderedes højere end Kongens. *Side 28:* Naar Chr. II blev hæftig, stammede han. *Side 47:* Købmand v. Willebrandts Hus i Lier er nu indrettet til Posthus. *Side 49:* I St. Gommarius' Kirke, som staar ret uforandret siden Chr. II's Dage, var i et af Vinduernes Glasmalerier indsat Danmarks Vaabenskjold. Nu findes det ikke mere. Derimod findes her endnu de Glasmalerier, som forestiller Prinsesse Christines Bedsteforældres Kong Philip den Smukkes og Juana den Vanvittiges Bryllup 1496. *Side 53:* Habsburgernes og Burgunder-Fyrsternes Særkende var, at deres Underansigt var stærkt fremskudt. Det kan ses paa de forskellige Billeder af Dronning Elisabeth, saaledes paa Altertavlen i St. Knuds Kirke i Odense og paa Altertavlen fra Helsingør, nu i Nationalmuseet. Ligeledes kan det ses paa Stenbilledet, der er indmuret i Porten i Prinsens Palæ. Da Dronningens Ben 1883 paa Foranstaltning af daværende Etatsraad Tietgen overførtes fra St. Peters Kirke i Gent til St. Knuds Kirke

i Odense, kunde man paa Kraniet se det stærkt udviklede Kæbeparti. *Side 59:* Chr. II, der første Gang, han var indstillet til »Det gyldne Skind«, men ikke fik det paa Grund af sit Forhold til Dyveke, modtog lige før Blodbadet i Stockh. 1520 denne Ordens Insignier af Kejserens Udsendinge. Han satte megen Pris paa »Det gyldne Skind«, og det var ham en stor Sorg, da den kort efter hans Tilfangetagelse blev berøvet ham. Knud Pedersen Gyldenstjerne, som Chr. II i sin Tid havde fængslet sammen med Torben Oxe, rev Ordenskæden af hans Bryst. Senere fandtes den bl. Kong Fr. I's Efterladenskaber. *Side 61:* Dronningen var opkaldt efter Ysabella den Katholske. *Side 65:* Chr. II lod Kunstneren Jean Mabuse gøre et Mindesmærke til Dronningens Grav. Senere blev det ødelagt af Billedstormere. Over Mindesmærket var en Tavle, hvorpaa indhuggedes et latinsk Digt af Kongens tro Mand Cornelius de Scepper. I Oversættelse lyder første Vers saaledes:

Her under Marmor-Stene
hviler mine kolde Bene
indsvøbt i Jordeklæder,
hvorover hver Mand græder.
Jeg er Kejser Carels Søster.
Mit Navn, hvo vide lyster
Elisabeth jeg hedder o. s. v.

Paa den store Revolutions Tid blev Kirken omdannet til Malerisamling, i 1810 til Fodermagasin, og da fjærnedes Tavlen, og Graven blev opbrudt. Benene samledes senere og lagdes i en Kiste, hvor de hvilte til 1883, da de overførtes til Danmark. Chr. II's Ægteskabskontrakt, hvoraf her er citeret en Passus, er dat. 29. April 1514. *Side 66:* Thomas Blanckaerts Beretning om Dronningens sidste Dage, som er lagt til Grund for min Beskrivelse, fandtes i Dronningens Kiste, da den aabnedes i Overværelse af Kejserinde Maria Theresia. Dronningen modtog den sidste Olie 17. Jan. 1526. Chr. II's Brev til Luther, dateret 28. Jan. 1526, brugte denne til at bevise, at Dronningen var død som Protestant, men saa mødte Katholikerne med Thomas Blanckaerts Beretning. I Brevet til L. hedder det bl. a.: *sie hat das heylig Hochwürdig Sacrament nach rechter christl. Weyse* (saavel Vin som Brød) *empfangen*, men i Blanckaerts Beretning hedder det, at Dronningen havde erklæret, at hun vilde »*leven ende sterven in den schoot van onse Moeder de heylige Kerke*«. *Side 71:* Sigbrit Willems, som forfulgtes af Kejseren, da man mente, at hun var Skyld i Chr. II's Ulykke, levede sandsynligvis i et Kloster, muligvis

i Geldern. Hendes Spor kan følges til 1531. Didrik Slagheck, Chr. II's Raadgiver under Blodbadet i Stockh., lod Kongen senere, sandsynligvis for at rense sig selv, brænde 24. Jan. 1522 paa Gl. Torv i København. *Side 72:* Cæsar Borgia udøvede i Slottet Sinigaglia 1502 et Blodbad paa ganske samme Maade som Chr. II senere gjorde i Stockh. *Side 73:* Tilhængerne af et politisk Parti i Nederlandene kaldtes Hoek'er. Dette Parti tilhørte Sigbrit muligvis før sin Flugt til Norge, hvor hun 1507 lærte Chr. II at kende. Fra dette Navn stammer da tænkelig den sikkert fejlagtige Paastand, at hun, den højtbegavede og kundskabsrige Kvinde, som allerede i Bergen tilsiges til Hoffest, havde været Høkerske. Ved Kejserhoffet kendte man Chr. II's Forhold til Dyveke og gjorde alt for at faa det brudt. Til Danmark skikkedes derfor en Sendefærd, som officielt intet opnaaede, da Kongen ikke vilde frasige sig Dyveke. Sendefærdens Instruks lød: »Og hvis hun (D.) ikke rejser, da skal man, hvad det saa koster, spille hende et artigt Puds, og ikke hvile, før hun er borte«. Aaret efter døde Dyveke, og Sandsynligheden er for, at der her er en Forbindelse med ovenstaaende Instruks. *Side 82:* Chr. II talte helst Dansk, og Dronning E. baade talte og skrev D., men man ser hendes franske Opdragelse gennem en Stavemaade som f. Eks. welque (hvilke), soyr (soar = Svar). *Side 83:* Miraklet i Lier findes omtalt paa en gammel Tavle, jeg fandt i St. Pieters Kirke i Lier. Indskriften begynder saaledes: *Omtrent het Jaer 836 Donnersdag voor Sinte Andries Apostel is het geschied dat de Hunnen, Denen, Noormannen en andere vreede Volkern de Nederlanden doorloopende verbranden Kerken en Kloosters, Steden en Vlekken, vermoorden alle menschen, de konden bekommen* o. s. v. *Side 84:* Marcipan = marci panis = Markusbrød. Navnet skal stamme derfra, at under en Belejring af Venezia, hvis Skytshelgen San Marco er, havde man ingen andre Næringsmidler i Byen end Mandler og Sukker. Heraf gjorde man saa Brød, der opkaldtes efter Helgenen, og takket være ham og Brødet udholdt man Belejringen. *Side 112:* I Breve til Dronningen omtales bl. a. en Fane til »then største fennike«, som Kongen havde ladet sy i Berlin. Endvidere Stridshandsker m. m. *Side 124:* Den blaa Farve betragtes endnu som skærmende mod den onde. *Side 129:* Clemens Rader var evangelisk Præst i Antwerpen. *Side 146:* Paracelsus Philippus Aureolus Theophrastus v. Hohenheim, kaldet Bombastus, tysk Læge og Naturforsker, virkede i flere Henseender reformatorisk, saaledes ved at indføre Kemien i Apothekerne, f. 1493, d. 1541. *Side 153:* Lier har endnu en betydelig Industri af perlebroderede Stoffer. Tilvirknin-

gen foregaar af Kvinder, ofte paa aaben Gade. *Side 162:* Prinsesse Christines Smilehuller og Hænder m. m. blev senere besungne af Digterne og berømte over hele Evropa. *Side 166:* Chr. II havde 25—30 Skibe, af disse var »12 schoone Schepen», som Kejseren stillede til Kongens Raadighed ved Afsejlingen fra Medemlik d. 24. Oktbr. 1531. *Side 178:* Francesco Pizarro erobrede Peru 1525—33. 1538 kæmpede d'Almagro, Chiles Opdager, der var begyndt som fattig Hittebarn, med Pizarro om Peru. P. fik Magten, og han lod d'Almagro kvæle i Fængslet og derefter højtidelig henrette. *Side 188:* Chr. II blev taget til Fange i Septbr. 1532, død 25. Jan. 59 paa Kallundborg Slot, begr. 26. Febr. i Graabrødrek. i Odense. Da denne Kirke nedreves 1804, blev han ført til St. Knuds K. i Odense, hvor han nu hviler sammen med Dronning Elisabeth og Hertug Hans, som samtidig med Dronningen førtes hertil 1883. *Side 189:* Chr. II' Flaade overfaldtes af Storm. De bedste Skibe med Krigskassen, Artilleri, 3000 Knægte og 400 af deres Koner gik til Bunds. 750 druknede ved Norges Kyst, hvor 2 Skibe strandede. Flere af Holstes Papirer findes endnu i Rigsarkivet i Haag. *Side 193:* En Kopi af Kejserens Brev om Hertug Hans' Død findes i Rigsarkivet. Det er dateret 13. Avg. 1532, og Kejseren omtaler bl. a. Hertug Hans saaledes: »*le plus joli petit garçon qu'il estoit possible de voir pour son eage*«. *Side 203:* Hans Michelsen, der døde 10. Decbr. 1532, bragte Lejdebrevet til Holl.; Chr. II havde sendt ham af Sted med det for at have det i Sikkerhed. Senere blev det et vigtigt Vidnesbyrd mod Kong Fr. *Side 218:* Den hellige Hieronymus var Kejserens Yndlingshelgen; da Carl frasagde sig sine Kroner, gik han i et Kloster, der var viet til denne Helgen. *Side 220:* Juan Padillas Opstand gik ud paa at befri Juana den Vanvittige, Carl V' Moder, hvem Kejseren, efter hvad nogle hævdede, holdt fangen af politiske Grunde. Sandsynligheden er dog for, at hun virkelig var vanvittig, i hvert Fald havde hun mishandlet en af sin Mand Philip den Smukkes Elskerinder ved at sønderflænge hendes Ansigt med en Saks og dernæst givet sin Mand Gift. Hun angrede dog Mordet og førte i mange Aar hans Lig med sig fra Sted til Sted, indtil Carl V lod det begrave og hende indespærre i Slottet Tordesillas, hvor hun døde 1555. *Side 234:* Abrikoser fra Nancy var vidtberømte. *Side 241:* Et Særkende for Habsburgerne var deres Ægteskabs-Politik. Derfor hed det i en Vise: »de Piger, som Krigsguden giver andre, faar du af Kærlighedsguden«. *Side 241:* Beretningen om den uskyldige Merveilles' Henrettelse fortælles i Memoires de Martin du Bellay m. fl. Steder. *Side 248:* I Museet i Milano findes en Medaille, præget til Brylluppet.

Den bærer Navnet Christierna, som C. tidt kaldtes efter Faderen. Endvidere en latinsk Indskrift, Prinsessens Billede og et Kvædeæble, Sforzaernes Sindbillede.

Billederne

er tegnet af *Axel Hou*. Omslaget »Het Hof van Denemarken« i Lier er udført efter et Originalfotografi, taget af Assistent ved Nationalmuseets 2. Afdl., Mag. art. *Chr. Axel Jensen*. Under Billedet ses det gyldne Skinds Orden. Over Rammen om Prinsesse Christines Portræt findes det danske og habsburgske Vaaben, tegnet efter Vaabnene paa et samtidigt Portræt af Dr. Elisabeth. Prinsessens Portræt, der er malet af *Hans Holbein* den Yngre, er gengivet efter Fotografi, taget i Nationalgalleriet i London, hvor Originalen er. Samme Steds findes et Barnebillede af Prinsesserne Christine, Dorothea og Hertug Hans. I Palazzo Pittis Galleri (Firenze) har jeg fundet et Portræt af Prinsesse Christine og Hertug Frans af Lothringen, Portræter, som muligvis vil blive gengivet i en senere Bog.

Tidligere udkom bl. a. af:

BØRGE JANSSEN:

JOMFRUEN FRA LUCCA

4. Oplag

Pris 4 Kr. 25 Øre, indb. 6 Kr.

»Jomfruen fra Lucca« er bleven læst og atter læst. Rosenborgsamlingen kan bevidne det: Gang paa Gang er det passeret, at der er bleven spurgt efter det Krucifiks, som Jomfruen fra Lucca gav Kronprins Frederik. — Den hører til disse Bøger, der kendes af alle, som overhovedet læser. — — — Her har Børge Janssen gjort sit Mesterstykke! *(Th. Faaborg, Magister, Ass. paa Rosenborg. I Jyllandsposten.)*

En af de betydeligste Bøger, vi har set i dette Efteraar.
(Prof. Zakarias Nielsen i Søndagsbl.)

B. J. har fortalt denne Historie med stor Kunst. *(F. B. i Nationaltid.)*

B. J. har lagt hele sin Sjæl i sit Digt. *(Dannebrog.)*

Den vil sikkert vinde ham mange Venner i vide Kredse.
(—h. i Berl. Tidende.)

Den vil sikkert interessere alle Læsere af historiske Romaner.
(Kristl. Dagbl.)

Stort og herligt som et prægtfuldt Kunstværk. *(E. R. i Folk. Avis.)*

B. J. har i høj Grad Ære af denne historiske Roman. *(Vort Land.)*

Den betegner et Gennembrud i historisk Romanskrivning.
(Flensborg Avis.)

Einem fesselnden historischer Roman. *(Frank. Zeitung.)*

Læseren rives med og gribes. *(Norsk Morgenbl.)*

Her har Forf. fundet sit rette Felt. *(Ill. Tid.)*

En virkelig Begivenhed i dansk Litteratur. *(Nordsj. Helsingør.)*

Den har noget for enhver; der vil blive fældet Taarer for den unge Konge og den høje, hvide Nonne paa unge Pigers Kamre, og modne Mænd vil vide at skatte dette fortrinlige Tidsbillede. *(Højskolebladet.)*

Den vil hævde sig en enestaaende Plads i dansk Romanlitteratur, og den vil kunne gøre »Marie Grubbe« Rangen stridig.
(Trondhj. Adresseavis.)

Det spirituelle författaren har her lämnat ett nyt, glänsande bevis på sit utsökta skildringskonst och sin långt drifne virtuositet som stilist.
(Aftonbladet, Stockholm.)

Bland romaner, som detta år hittills beskärts oss se till dato, sätter jag denna allra främst. *(Stockh. Bl.)*

Forf. har hævet sig op blandt de første.
(Prof. Helmi Setälä i Helsingin Sanomat, Helsingf.)

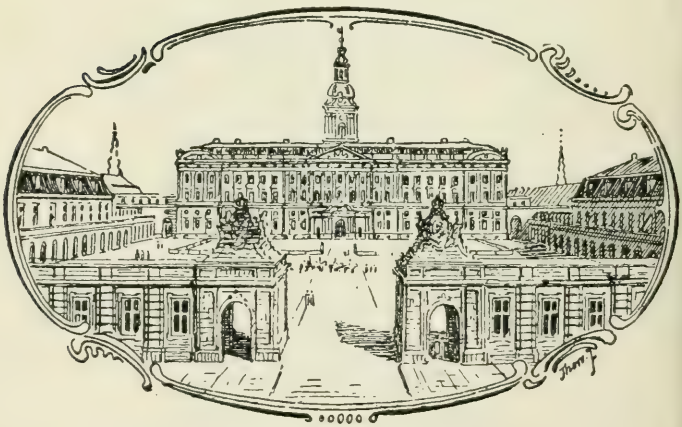

KONGELIG NAADE

4. Oplag

Pris 4 Kr., indb. 5 Kr. 50 Øre.

Dette er høj Kunst. Det forekommer mig, at Børge Janssens Bøger giver et mere virkeligt Indtryk end »Marie Grubbe«. Det er de mest levendegjorte Billeder af Danmarks Historie, man kan give Læsere i Hænde.
(Laura Kieler i Dansk Ungdom.)

Hvorfor er Forf. paa en Gang slaaet saa stærkt igennem? Fordi han har fundet sit specielle Omraade. Han griber med lykkelig Kunstnerhaand: derfor bliver de Skikkelser, han drager frem, lyslevende . . . I »Jomfruen fra Lucca« var det et Krucifiks, som gav Stemning til Bogen; det samme Beskyttelsens Tegn, Relikvien fra Rosenborg, blinker frem i den lille danske Piges Kærlighedskamp . . . Allerede Hofhistorierne vilde for et bredere Publikum være tiltrækkende nok til at sikre Bogens Sukces, men ogsaa for mere kræsne Læsere er den bedaarende . . . . Den taler baade til Forstand og Hjærte, ellers vilde den heller ikke være, hvad den er: et Digterværk, som bringer Hjærter til at svulme.

(Th. L. i Dannebrog.)

Om en Bog, der lige efter at den er udkommen, er reven bort, behøver en Anmelder egentlig knapt at skrive, især naar hans Mening falder nøje sammen med vox populi. B. J. hører nu med Rette til vore mest læste Forfattere.

(F. Bauditz i Nationaltid.)

Kgl. Naade vil betyde den store Sukces med de mange Oplag.

(Vort Land.)

Den vil gaa sin Sejersgang. *(E. E. i København.)*

Man ved ikke, hvad man mest skal beundre, hans Evne til at fortælle Historie, saa man ser og hører Datidens Mennesker, som var man midt iblandt dem, eller hans Evne til at skildre to elskende Hjærter i Ve og Jubel. *(Vort Samf.)*

En særdeles fængslende Bog. *(–h i Berl. Tid.)*

Forf. staar her paa Grænsen af det opnaaelige. *(Dansk Folketid.)*

Årets stora succes inom den danske bokmarknaden. Et diktverk, som bringer hjärtan att klappa!

(Øresundsp., Helsingborg.)

B. J. er slaaet helt igennem med sine historiske Romaner, derom kan ikke tvistes. B. J. er naaet til en Fortællekunst, som har er ene om. Vi har andre Forf., der har vundet sig et stort Publikum, men B. J. er trængt dybest ned i Menneskenes Liv.

(Husmoderens Blad.)

Kgl. Naade har yderlige befæstet B. J.'s kunstneriske Anseelse. B. J. har manet os de døde af Graven, og det vil vare længe, før Hanen galer dem til Mulde igen.

(Emil Bruun i Højskolebl.)

PRINSESSEN

4. Oplag

Pris 4 Kr., indb. 5 Kr. 50 Øre.

Forfatteren indvinder stadig ny Jord i det af ham opdyrkede Land, som er blevet hans særlige Domæne, og til Mærke over hvilket han har plantet det romantiske Krucifiks paa Rosenborg. Hans nys udkomne Bog sætter Spiret paa en historisk Trilogi, og han har med sin sjælfulde Bog føjet et nyt Blad til Kransen om sit Kunstnernavn.

(Statsraad, Dr. phil. Thor Lange i Flensborg Avis.)

. . . En forfaren Mosaikmesters Kunst . . . Den vil blive en farlig Medbejler til Efteraarets allerede saa omfangsrige Litteratur.

(Prof. Otto Borchsenius i Dannebrog.)

Den vil opnaa samme Popularitet som dens Forgængere, ja, maaske en endnu større. *(F. B. i Nationaltid.)*

B. J. er naaet langt længere, end mange naar, gennem denne ypperlige Bog. *(Erich Erichsen i København.)*

Er der nogen, der formaar at kaste et Stænk af Romantik og Poesi ind i vor Tid, da er det B. J. *(Aftenbladet.)*

Denne Roman vil være sikker paa at blive populær. *(Vort Land.)*

»Prinsessen« bliver Aarets store Sukces. *(M. J. i Generalkorr.)*

Over det ganske Land er en ny Roman af B. J. blevet en litterær Begivenhed. *(H. H. i Generalkorr.)*

Efter Læsningen af en saadan Bog gnider man uvilkaarlig Øjnene og studser ved at befinde sig i Nutiden. *(S. K. i Generalkorr.)*

Hans Romaner betyder hver for sig et Plus i vor Litteratur, et Digterværk af Rang. *(C. i Generalkorr.)*

B. J. evner ikke alene at rive med og fængsle. saa man lytter i aandeløs Spænding. men ogsaa at faa Hjærtets Strænge til at dirre.
(Land og Folk.)

Denne Trilogi vil bære Børge Janssens Navn ind i Fremtiden.
(C. i Ringsted Folketid. m. fl. Bl.)

Hans Bøger flimrer af kulturhistorisk Viden og ægte digterisk Glød.
(Prof. Zakarias Nielsen i Søndagsbl.)

En Digters Arbejde. Digteren af Guds Naade!
(Embedsmændenes Hovedadresseav.)

En Mesters Værk. *(Baunen).*

Aarets Janssen-Bog er fortalt med den sarteste Kunst og i en glimrende Ramme. Det bliver ikke hans sidste historiske Roman. det haaber i alt Fald hans talrige Venneskare. *(Bergens Aftenbl.)*

Boken hör til julens bästa. Den sakkunniga kritiken har betecknat Trilogien som banbrytanda för den moderna danska historiska romandiktning och satt den i jämbredd med det yppersta. Danmark har at erbjuda på detta område. *(Vårt L., Stockholm.)*

B. J. kan fortælle som ingen anden. og han maler med en vidunderlig Farvesans. Men han kan mere. han kan fortælle. hvad der rører sig i Menneskehjærter. Hans Berømmelse er fortjent. og vor Tak kommer fra Hjærtet. *(Jørgen Falk Rønne i De 1000 Hjem.)*

Jeg kender ingen Forfatter, der bedre har faaet fat i det 18de Aarhundredes Tale- og Tankesæt end Børge Janssen.
(Dr. phil. Mollerup, Direktør for Rosenborg og Nationalmuseets 2. Afd.)

TRILOGIEN
OM
ROSENBORG-KRUCIFIKSET,

Illustr. af Axel Hou og Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen.

er Fællestitlen paa ovenstaaende tre kulturhistoriske Romaner, der hver for sig danner et afsluttet Hele, men dog knyttes sammen af det historiske Krucifiks paa Rosenborg.

Endvidere udkom bl. a.:

DOÑA CARMEN
En Nat i Spanien
3. Oplag
Pris 2 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr.

Det er ikke saa underligt. at det forkængst er kommet dertil. at vor hjemlige Læseverden betragter en Bog af Børge Janssen som noget. der naturnødvendigt hører Julen til: der vilde blive et tomt Hul i Julegavernes Række, hvis han et Aar skulde svigte.

Dona Carmen er en henrivende, yndefuld Skikkelse, der med Omgivelsernes straalende Farvepragt klinger sammen til en fint afstemt, fuldtonende og harmonisk Akkord. *(L. L. i Dannebrog.)*

Jeg tror, der er faa Forfattere, der som B. J. har faaet den sjældne Evne i Vuggegave at kunne se paa Natur og Forhold ikke med fremmede, men med Folkets egne Øjne og høre med Folkets egne Øren.
(Laura Kieler i D. Budstikke.)

FATME

Roman fra Østerland

Med Omslagsbillede af Luplau Janssen

Pris 2 Kr., Pragtbind 3 Kr. 50 Øre.

Børge Janssen fortæller med god og sikker Kunst. Sproget er fint, Stemningen er ren, og dog er Romanen ildfuld, og Spændingen ofte paa Kogepunktet — — Tiden hungrer efter Skønhed, derfor glæder det os, at Børge Janssen har gjort et ærligt og vellykket Forsøg paa at sende en skøn, varm og ren Bog ud i Verden. *(Dansk Folketidende.)*

. . . Bogen vil sikkert vinde sig en taknemmelig Læsekreds.
(Dannebrog.)

. . . Bogen dufter af osterlandske Blomster og kostelige Salver.
(Aftenposten.)

. . . Sproget er blomstrende og melodisk lig sydlandsk Musik. Fortællingen er helt igennem følt og tænkt af en dannet Mand.
(Kristeligt Dagblad.)

TROLDHEDE

Jysk Julehistorie

Med Omslagsbillede af Axel Hou

Pris 3 Kr., Pragtbind 4 Kr. 50 Øre.

. . . Børge Janssen er Danmarks Rejsedigter . . . Troldhede er en Kærlighedshistorie, kont fortalt og stemningsrig . . . lærerig og vel egnet til at vække alvorlige Tanker. Børge Janssen er kærnesund og naturlig.
(Nykøbing Dagblad.)

. . . En baade underholdende og navnlig hyggelig Bog, som i den tilstundende Juletid sikkert vil blive meget anvendt som Julegave.
(Berlingske Tidende.)

. . . Som Forf. er Børge Janssen noget for sig . . . Troldhede er ganske særlig egnet til Familielæsning og Højtlæsning. *(Aalborg Tidende.)*

Af Børge Janssens Bøger udk. i Løbet af de sidste 4 Aar
ca. **109,000 Ekspl.**

Faas i alle Boglader.

H. Hagerups Forlag,
Gotersgade 30. København.

PT
8175
J35
C4

Janssen, Børge
Christine af Danmark

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 07 05 07 008 4